LETO XXII. ŠT. 38 (1053) / TRST, GORICA
ČETRTEK, 26. OKTOBRA 2017

www.noviglas.eu

SETTIMANALE
Poste Italiane S.p.a. - Spedizione in abbonamento postale
D.L. 353/2003 (conv. in L. 27/02/2004 n. 46)
art. 1, comma 1, NE/PD
ISSN 1124 – 6596

TAXE PERCUE - TASSA RISCOSSA
UFFICIO POSTALE GORIZIA - ITALY

NOVI GLAS

CENA 1,20 EVRA

NOVI GLAS JE NASTAL Z ZDRUŽITVIJO TEDNIKOV KATOLIŠKI GLAS IN NOVI LIST 11. JANUARJA 1996

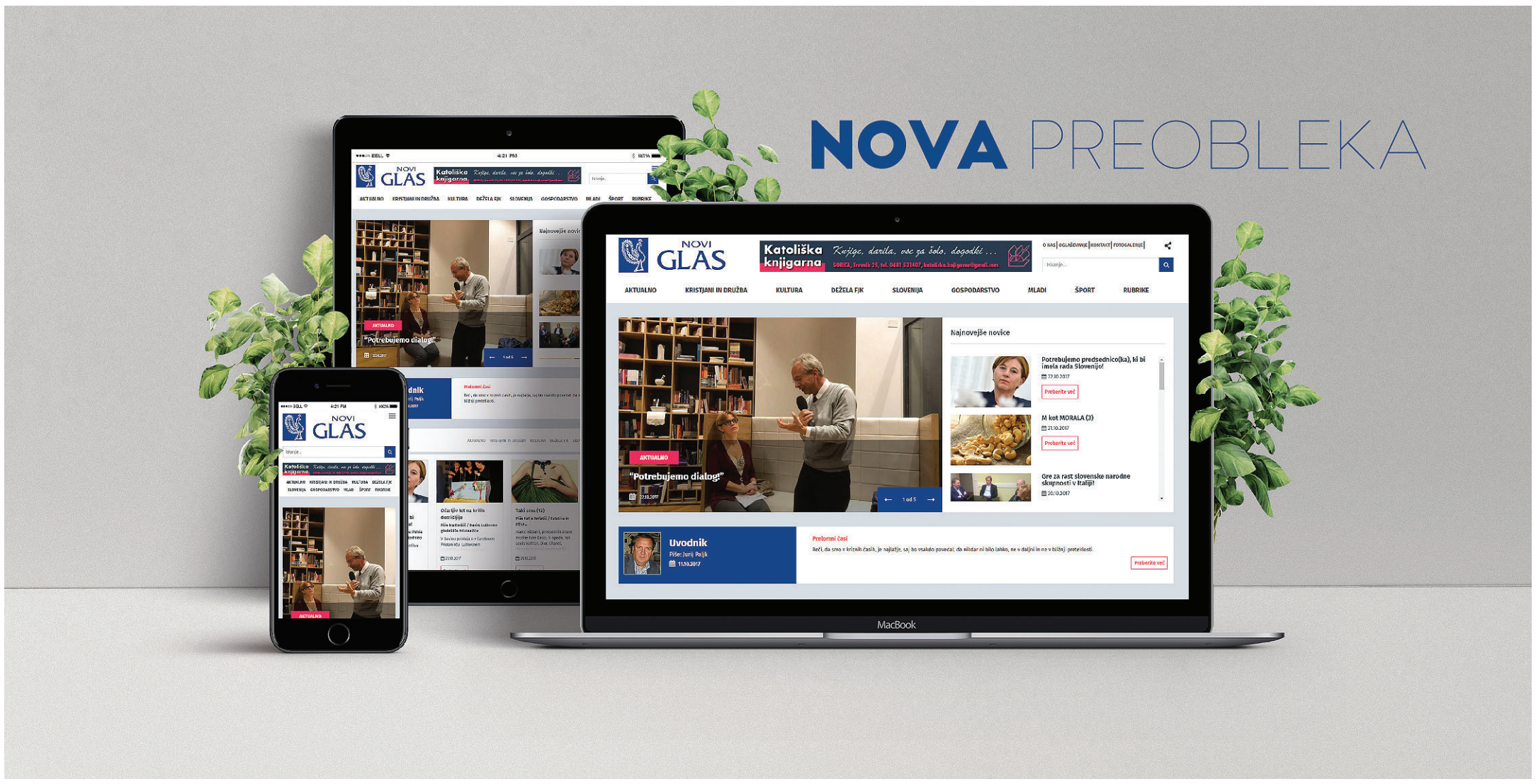

Uvodnik

Danijel Devetak

Še en korak naprej

Ob koncu prejšnjega tedna je zaživel naš prenovljeni spletni portal www.noviglas.eu. Novo preobleko smo mu dali po dobrih petih letih, kar je v digitalnem svetu kar dolga doba, v kateri se je marsikaj spremenilo. Tudi s to spremembo želimo narediti korak naprej in obenem okrepili našo medijsko prisotnost (naša "pustolovščina" se je začela leta 2001!) v zamejskem in širšem slovenskem prostoru. Dobro se namreč zavedamo vse večje vloge in pomena, ki ga imajo elektronski mediji, pa čeprav v tem trenutku še ni povsem jasno, kako se bodo na daljši rok razvili (tiskani) mediji. Spletni portal ne bo prinašal vseh novic in prispevkov, ki jih objavljamo v tiskani izdaji našega tednika; bomo pa lahko objavili tudi kakšno aktualno vest, še preden jo bodo bralci prejeli po pošti, oz. tako, ki je v časniku ne bodo našli. Ker je splet po svoji naravi bolj dinamičen, nam tudi dopušča, da članke popestrimo z več multimedijskimi vsebinami, kakršni so fotografski in video posnetki. Takih vsebin želimo ponudi čim več, da bi bila izkušnja obiskovalcev naše spletne strani koristna in hkrati prijetna.
Ena glavnih značilnosti prenovljenega spletnega mesta je prilagodljivost različnim elektronskim napravam, zlasti prenosnim. Že več časa namreč opažamo, da se vse več oseb povezuje na naš portal prek tabličnega računalnika in, še bolj, mobilnega telefončka. Nova estetska podoba je sodobna, jasna in prikupna, razporeditev vsebin funkcionalna, vsebinska zasnova pregledna. Imamo nekaj novih rubrik, na katere smo resnično ponosni.

/ stran 3

Pismo ob odprtju prenovljenega doma v Devinu

Vsi skupaj se veselimo!

Dragi Franc Antonič in ostali rajni Fantje izpod Grmade, dragi prijatelji,
naj to pismo začnem predvsem s toplo mislijo na vas, dragi Franc, saj sem v soboto, 21. 10. zvečer, zelo intenzivno doživljal dneve, mesece in leta, ki smo jih preživeli v prostorih sedeža devinskih zborov, ki je že trideset let središče vsega slovenskega kulturnega in tudi družbenopolitičnega življenja za Devin in širšo okolico.

/ str. 2

Marko Tavčar

www.parrucchelanza.com Najboljši portal v Italiji za kakovostne lasulje

PARRUCCHE Lanza

• KOZMETIKA ZA LASE
• PRIPOMOČKI ZA FRIZERJE IN KOZMETIČARKE

Gorica - Ul. Garibaldi, 13 - na vogalu na trgu pred občino - Tel. 0481 240078
Odprto vsak dan od ponedeljka do sobote od 9.00 do 12.30 in od 15.30 do 19.30

PONUDBA V MESECU OKTOBRU!!!
Color Ton • Inoa • Inoa Supreme
Dikson Color • Dikson Ammonia Free
ŽE PRI NAKUPU DVEH PROFESIONALNIH BARV SREDSTVO ZA OKSIDACIJO LAS ZASTONJ!*
(*ponudba velja za ves oktober)

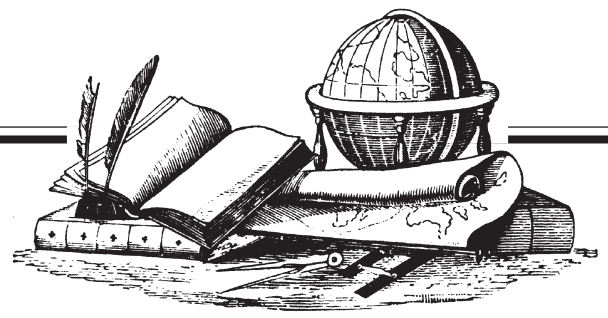

S prve strani ...

Vsi se veselimo!

Spomnil sem se na mnoge delovne akcije, ki ste jih sklicali in vodili kot glavni delovodja, ko smo po ureditvi potrebnih dovoljenj že v prvih januarskih dneh l. 1987 stopili v nekdanji grajski rastlinjak z razbitimi strešnimi šipami, že nekoliko vdrto streho, razbitimi vrati in okni, s figo in akacijo, ki sta rastli v notranjosti, na trenutek, ko smo trije Markoti slučajno našli zid vodnjaka, kjer je danes krasna klet, na ure, ki smo jih mnogi pevci preživeli ob sobotah in med tednom na delovišču, da smo lahko že silvestrovali v teh prostorih. Le nekaj dni kasneje pa smo v njih že imeli redne vaje. Sam blagoslov in uradno odprtje sedeža pa sta nato bila 13. novembra 1988. Skoraj trideset let je minilo od takrat. V soboto, 21. oktobra 2017, pa smo na sedežu obhajali doživeto slovesnost ponovnega blagoslova in uradnega odprtja prenovljenih prostorov našega sedeža in, dragi Franc, prepričan sem, da ste ponosni na svojega vnuka Igorja, ki je kot sedanji predsednik vodil in koordiniral vsa obnovitvena dela. Zob časa in strožji varnostni predpisi so namreč zahtevali, da se opravi več vzdrževalnih del. S pomočjo izkušenega uslužbenca SSO Alberta Devetaka in prijatelja geometra, našega Marka Legiše, ki je vrsto let pel z nami in že pomagal pri gradnji, smo Fantje izpod Grmade dosegli, da je Dežela FJK ugodila prošnji in dodelila zboru 100 % možni znesek v višini 40.000 evrov za obnovo sedeža. Že konec leta 2016 so se začeli prvi posegi, zdaj pa se vsi veselimo, da smo lahko popravili streho, uredili žlebove, izboljšali izolacijo, posodobili in varnostnim predpisom prilagodili električno napeljavo, uredili okna in vrata ter varnostne izhode, ob tem pa še ogrevanje, pobelili in uredili še marsikaj.

Dragi France in ostali prijatelji pevci, sobotni praznik je bil res lep. Že ob blagoslovu obnovljenih prostorov, ko je naš župnik, g. Giannini, opravil obred, so prisotni začutili dolgoročno tiho obvezo vseh, ki ta dom uporabljamo, da bomo za ta dom skrbeli. Uvodni pesmi Fantov izpod Grmade sta govorili o zvestobi, in ko so se jim pridružili še člani Fantovskega zbora Devin-Nabrežina, da so skupaj zapeli, je bilo v prostoru čutiti globoko radost. Igor se je kot predsednik zahvalil vsem, ki so na sedežu delali in pomagali, da je zdaj prenovljen, obenem pa je tudi začrtal nekaj smeri, da bo sedež tudi v prihodnje dom številnih dejavnosti, ki povezujejo in duhovno oplajajo ljudi.

Tudi otroci so pod vodstvom Olge Tavčar in ob spremljavi profesoric in učencev devinske podružnice SCGV Emil Komel zapeli tri pesmi in pomembnost dogodka izrazili ne le s petjem, ampak tudi z recitiranim voščilom.

Začenši s skavtinjo Laro, sta ob dogodku čestitala še županja Daniela Pallotta, ki je zlasti izpostavila delavnost društev, ki delujejo v našem domu, in tudi podpredsednik deželnega sveta Igor Gabrovec, ki je spregovoril tudi v imenu Slovenske skupnosti ter zboru dodelil posebno spominsko medaljo dežele FJK. Predsednik SSO Walter Bandelj pa je ocenil, da je bila dolžnost krovne organizacije pomagati pri urejanju dokumentacije, in se priporočil, naj v Devinu tudi v prihodnje skrbimo za vzorno sodelovanje med generacijami.

V imenu Slovenske prosvete je prisotne nagovoril Marij Maver, za Zadružno kraško banko pa Fabio Pahor, ki je lepo kot pevec, oče in podjetnik izpostavil, kako je tak prostor, v katerem se med letom zbirajo otroci, mladina in odrasli pri različnih dejavnostih izrednega pomena za osebno rast in posredno celotno skupnost. Kaj je pomenil in še pomeni ta dom sredi Devina, so lepo povedale Marija Brecelj v imenu nekdanjega Dekliškega in nato Ženskega zbora Devin in šest deklet, članic Devinskega mladinskega krožka, ki so v posrečenem skeču šaljivo, a povedno primerjale sedež znani 'dvorani vseh želja' iz romanov o Harryju Potterju. Predstavile so, kaj jim je sedež pomenil, ko so bile male deklice, kaj kasneje in kako gledajo nanj danes, ko ves prenovljen in svetel vabi, da bi v njem dan za dnem ustvarjali nove vsebine. Ni nas malo, ki zahajamo v te prostore: pevci Fantov izpod Grmade, OPZ Ladjica in cerkvenega zbora, ob pevcih vanj zahajajo člani lutkarskih skupin in učenci glasbene šole, skavti ter vsi, ki prihajajo v naš dom poslušat predavanja in okrogle mize, se zbirajo na sestankih raznih ustanov in organizacij, ker je dom devinskih zborov ravno sredi poti med Gorico in Trstom in je torej za vse približno enako daleč.

Ni kaj, Franc, ko ste bili pred več kot trideset leti duša in motor gradnje našega sedeža, ste točno vedeli, zakaj je bil vreden ta trud. Tako se zdaj tega zaveda vaš vnuk Igor, ki mu moramo čestitati za izpeljani podvig in se mu zahvaliti, saj se je zavzel, da je projekt stekel in se uspešno končal. Ob njem bi zaslužili, da omenimo vse pevce in prijatelje, ki so pomagali in jih je lepo naštel Aleš Brecelj v zgibanki, ki so jo razmnožili za sobotno odprtje in podrobno dokumentira opravljena dela.

Zbor je seveda tudi tokrat potrdil svojo gostoljubnost, saj se tak likof spodobi in udeleženci smo se po uradnem delu zaustavili še na dvorišču ob sproščenem druženju. Vsi skupaj se torej veselimo!

Vas, dragi Franc in vse ostale fante, ki v večnem Jeruzalemu pomagate pri petju večne slave Gospodu, pa prosim, da tudi v prihodnje stojite ob strani Fantom izpod Grmade in vsem ostalim dejavnostim na sedežu, ki ste ga zgradili in smo ga zdaj prenovili, da bi še dolgo lahko peli Bogu v čast, nam v veselje in narodni skupnosti v spodbudo.

Devin, na god sv. Janeza Kapistrana, 23.10. 2017

Zbogom, vaš
Marko Tavčar

Minister Gorazd Žmavc med rojaki v San Franciscu

Možnost ustanovitve lektorata slovenskega jezika

Gorazd Žmavc, minister za Slovence v zamejstvu in po svetu, je v torek, 17. oktobra 2017, obiskal slovensko skupnost na območju San Francisca v Kaliforniji (ZDA).

Pogovori ob obisku pred kratkim odprte podružnice ABC pospeševalnika iz Ljubljane v San Joseju so se nanašali predvsem na možnosti povečanega sodelovanja mladih slovenskih podjetnikov, delujočih v tujini, z matično domovino. Univerzo Stanford, eno najuglednejših v ZDA in svetu, je ministru razkazal dr. Jure Leskovec, eden najprodornejših mladih slovenskih znanstvenikov, delujočih v tujini. Hkrati je zelo dejaven tudi v Ameriško-slovenski izobraževalni fundaciji (ASEF), ki štipendira slovenske študente za nekajmesečni študij pri slovenskih profesorjih v ZDA in obratno - prizadevajo si za pošiljanje potomcev slovenskih izseljencev iz ZDA na študij v Slovenijo.

Minister v družbi dr. Zvonka Fazarinca in mag. Mie Rode na univerzi Stanford

Na Stanfordu se je minister Žmavc srečal še z dr. Zvonkom Fazarincem, dolgoletnim pomembnim sodelavcem znamenitega podjetja Helwet-Packard idr., ter mag. Mio Rode, učiteljico slovenščine v San Franciscu. Beseda je tekla o možnostih ustanovitve lektorata slovenskega jezika in kulture na tej univerzi.

V prostorih Slovenskega doma (Slovenian Hall) so se z ministrom sestali vodje različnih slovenskih skupin oziroma ustanov v San Franciscu. Tamkajšnja slovenska skupnost se sicer stara, a v zadnjih nekaj letih je predvsem zaradi prihoda številnih mladih študentov, profesorjev, raziskovalcev in podjetnikov iz Slovenije dobila nov zagon. Za to oziroma za povezovanje dveh skupin slovenskih izseljencev ima veliko zaslug častni konzul Republike Slovenije Tom Brandi.

Dan se je končal s sprejemom za pripadnike različnih generacij in skupin Slovencev z območja San Francisca.

Deželni svetnik SSk Gabrovec o spoštovanju pravic manjšine

Slovenščino naj upoštevajo tudi koncesionarji javnih storitev!

Deželni svetnik Slovenske skupnosti Igor Gabrovec je predložil novo svetniško vprašanje v zvezi s spoštovanjem pravic slovenske manjšine. Gabrovec uvodoma piše, da po več kot petnajstih letih od odobritve državnega zakona št. 38 za slovensko manjšino ostajajo številne zaščitne norme še v marsičem mrtva črka. Med nedosledno izpolnjene obveze, piše v nadaljevanju predstavnik SSk, sodijo ukrepi, ki jih predvideva 8. člen zakona v zvezi z rabo slovenskega jezika v javni upravi. Res je, da so se nekatere uprave, ki so vključene v območje izvajanja zaščitnega zakona, bolj ali manj prilagodile za izdajanje osebnih dokumentov, aktov in potrdil. Istega žal ne moremo trditi za številna podjetja, ki imajo v koncesiji storitve javne koristi, ki so po zakonu prav tako poklicane, da na naselitvenem območju slovenske narodne skupnosti spoštujejo dvojezičnost v javnih obvestilih. Gabrovec se v svoji interpelaciji sklicuje na obvestila družbe e-distribuzione, s katerimi obvešča koristnike o prekinitvi električnega toka. V občinah, v katerih je nesporna prisotnost slovenske narodne skupnosti, kot sta npr. Sovodnje ob Soči ali Devin Nabrežina, omenjeno podjetje vztraja z izključno enojezičnimi italijanskimi obvestili in se ne meni za prošnje, opozorila in prigovarjanja zasebnikov in tamkajšnjih krajevnih javnih upraviteljev. Zaradi tega se Gabrovec obrača na predsednico Serracchiani s pozivom, naj deželna uprava sproži vse potrebne korake za doslednejše izvajanje omenjenih določil, tudi z ureditvijo specifičnih konvencij, ki jih predvideva 5. odstavek 8. člena zaščitnega zakona.

Povejmo na glas

In kaj lahko storim?

Prav gotovo ne bi bilo spodbudno, ko bi se predajali razmišljanju o velikih ali celo prevelikih problemih brez prepričanja, da jih je mogoče obvladati in nemara celo odpraviti. Brez takšnega prepričanja bi se začutili nemočne, kar pa je sila neprijeten občutek. In ta občutek bi nam npr. ob resnem problemu, ki ga predstavlja plastika za naše in svetovno okolje, preprosto predlagal, naj se s tem ne ukvarjamo in naj vse skupaj pozabimo. Toda pozaba ni rešitev, saj pušča grožnjam prosto pot, istočasno "pozabljena" stvar leže v nas, čeprav se tega ne zavedamo. Plastika torej, ki zaobsega štiri petine onesnaženosti morja, plastika, ki je ugledala luč sveta pred slabimi 70 leti in danes vse bolj pustoši po našem planetu in se s svojimi škodljivimi odpadki razrašča na vse strani, s svojimi drobnimi delci celo v pitno vodo. Letno je po nemarnosti odvrženih v okolje 8 milijonov ton iz nje narejenih izdelkov. Tu se velja spomniti, da plastična steklenica potrebuje 450 let, da razpade, in to z neugodnimi posledicami, plastična vrečka pa menda še enkrat toliko. Mimogrede, pločevinka se razkraja 200 let, ostanki cigarete eno do pet let, karton za mleko 3 mesece, časopisi 6 tednov itd. Le desetina plastike je reciklirana, kjer pa velja pohvaliti Evropo, ki jo predela skoraj za tretjino. Podatki so toliko bolj osupljivi zaradi nepopisno velike proizvodnje - v svetovnem merilu je na minuto prodanih en milijon plastičnih steklenic, letno več kot 400 milijard, da ne govorimo o plastičnih vrečkah, ki jih samo Evropa in Združene države Amerike letno vržeta na trg za okrog 100 milijard. Podatki so vsekakor že neverjetni in vse skupaj prerašča okvire nekakšne normalnosti in se zdi, da se nahajamo v svetu izmišljotin ali prebujne fantazije, a vendar je vse res: plastika kot dejstvo in pojav je zadobila razsežnosti, ki jih premorejo podnebne spremembe s svojimi pustošenji in pa seveda atomsko orožje, dokler se mu človeštvo ne bo odpovedalo, ter seveda revščina, ki ni nič manj krvoločen nasprotnik. In kaj naj storimo ob vsem tem, kaj lahko storim jaz, kaj lahko storiš ti, se sploh da kaj storiti? Kaj naj storim ob še eni globalni grožnji in kako naj jo rešujem lokalno, pri sebi doma? Kaj naj storim, ko pa sem le posameznik - in vsak med nami je le posameznik - kaj naj storimo? In vendar je treba nekaj storiti, sicer smo poraženi, poraženi brez boja. Je dovolj, da se vzorno obnašam in ne uničujem okolja tudi s plastiko? In kaj pomeni moje vzorno obnašanje med mnogimi, lahko tudi milijoni, ki se ne obnašajo tako in jih ta problem ne zanima in nočejo o njem nič slišati? Očitno še nimamo dovolj občutka za lastno dostojanstvo, ki edino rojeva dejavno odgovornost. Dostojanstvo je v tem, da prav jaz kot posameznik ravnam odgovorno v trdnem prepričanju, da tako lahko ravnajo vsi. Ne čakam na druge, delam tisto, kar je prav. Na ta način gradim tisto skupno zavest, ki bo skupaj z vsemi vsak dan bolj delovala v korist vsem.

Janez Povše

POGOVOR Ana Alič, vodja projektov spletne agencije noviSplet.com

"Da bi vam prenovljena spletna stran služila še dolgo!"

Novo spletno stran za naš tednik Novi glas je pripravilo podjetje Novi splet iz Ljubljane, isto mlado in izjemno prodorno podjetje, ki nam je pred leti že na novo naredilo portal, ki je "zdržal čas" vse do današnjih dni, saj je bil svež in lep, odet z našimi slovenskimi barvami, predvsem pa je bil sin časov, ko smo vsi tiskani mediji vstopali na svetovni splet. Internet se spreminja, svetovni splet še bolj, mi se z njim spreminjamo, pravzaprav nas svetovni splet tako korenito spreminja, da sami ne moremo verjeti, da je tako. Prav zato smo zopet zaprosili podjetje Novi splet, da bi nam posodobilo spletno stran, predvsem pa uredilo našo spletno stran tako, da se bo prilagajala vsem mobilnim napravam, na katerih beremo naš tednik. Podjetje pa so in smo ljudje, tudi za Novi splet velja isto, tokrat je k nam prišla v goste gospa Ana Alič s sodelavci, ona je vodila ekipo, ki nam je naredila novo podobo. Zdelo se nam je prav, da se z njo pogovorimo, kot je tudi prav, da javno povemo, da smo vsem, ki so sodelovali pri prenovi naše spletne strani, hvaležni, tudi zato, ker so se prilagajali našim večkrat nemogočim urnikom.

Nam lahko predstavite noviSplet. com?

noviSplet. com je nastal leta 2004 pod okriljem podjetja Atribut d. o. o. Našo ekipo trenutno sestavlja 13 ljudi, izdelali pa smo že preko 1000 spletnih mest. Dolgoletne izkušnje v podjetništvu, prodaji in marketingu nam pomagajo pri spletnih rešitvah, ki jih ponujamo, in spadamo med vodilna podjetja v Sloveniji na tem področju. Naš pristop in storitve usmerjamo k celovitim in profesionalnim rešitvam, prilagojenim aktualnim težnjam. S spletnim oblikovanjem, programiranjem, oglaševanjem in marketingom zagotavljamo celovite rešitve za podjetja, ki si želijo s pomočjo interneta povečati prodajo in ugled. Zaupa nam širok spekter naročnikov, tako velika in uveljavljena podjetja kot tudi podjetja na samem začetku svoje poslovne poti.

Naredili ste nam že prejšnjo spletno stran, pa me zanima, kako bi uporabniku razložili novosti in prednosti nove spletne strani.

Nova spletna stran www. noviglas. eu je narejena v skladu s trenutnimi oblikovalskimi smernicami in je prilagojena tudi za mobilne naprave. Posebno pozornost smo namenili načrtovanju in uporabniški izkušnji. Spletna stran je pregledna in prečiščena, večina aktualnih novic pa je uporabniku na voljo že kar na vstopni strani. Spletno stran smo povezali z različnimi družabnimi omrežji, kar uporabnikom omogoča preprosto deljenje novic in izražanje mnenja. Na stran smo dodali še novost, in sicer koledar dogodkov, ki uporabnikom omogoča pregled in spremljanje aktualnih dogodkov v njihovi bližini, da bodo vedno na tekočem z dogajanjem okoli njih.

Vse bolj se poslužujemo branja novic, gledanja fotografij in video posnetkov po mobilnih, t. i. pametnih telefonih, to počno predvsem mladi. Bo nova spletna stran Novega glasa zadovoljivo odgovarjala potrebam današnjega časa in predvsem mladih?

Pri oblikovni zasnovi in tehnični izvedbi smo stremeli k temu, da bi zadovoljili zelo širok krog bralcev Novega glasu. Sama oblikovna zasnova in živahne barve privlačijo mlajšo populacijo bralcev, ki svet spremljajo preko spleta, hkrati pa smo spletno stran povezali z družabnimi omrežji in jim tako omogočili, da svoje mnenje izražajo tudi na drugih kanalih. Privlačen izgled in pregledna struktura strani bosta zagotovo privabila na spletno stran več obiskovalcev, pa vendarle ne le mladih.

Ko se Vam zahvaljujejo za potrpljenje z nami, za Vaše delo, Vas tudi prosimo, da nam poveste kaj več o Vaših izkušnjah z nami. To je pomembno tudi za naše bralke in bralce, ki ne poznajo zakulisnega dela.

Z ekipo Novega glasu sodelujemo že nekaj let, za vas smo namreč izdelali že prejšnjo spletno stran, in v čast nam je, da smo lahko ustvarili tudi vašo novo spletno podobo. Izjemna ekipa, ki dogajanje v Sloveniji prenaša v zamejstvo, skrbi za objektivno poročanje o najbolj perečih temah na slovenskih tleh, in na drugi strani ekipa sproščenih strokovnjakov, ki skrbi za celovit spletni nastop - to je recept za vrhunski izdelek. V imenu celotne ekipe se vam zahvaljujem za sodelovanje z noviSplet. com in si želim, da bi vam prenovljena spletna stran služila še dolgo.

Jurij Paljk

Prisotni smo na družbenih omrežjih

Več kot dve milijardi ljudi z vsega sveta je prisotnih na družbenem omrežju Facebook, kjer smo prisotni tudi mi z našim Novim glasom. Na naši Facebook strani, kamor dajemo najbolj pomembne vsebine, ki so v našem tedniku, predvsem pa veliko drugih, ki niso v tiskani izdaji, imate tudi možnost svobodnega komentiranja.
Twitter je resno družbeno omrežje, ki se vse bolj uveljavlja predvsem med politiki in časnikarji, pa tudi med tistimi, ki radi izvedo novice takoj, neposredno, a tudi na tem omrežju smo prisotni, ker se nam to zdi zelo pomembno.
Mladim seveda ni potrebno predstavljati spletnega portala youtube. com, kjer smo tudi prisotni, saj objavljamo krajše posnetke intervjujev, pesmi zborov, v prihodnje pa bomo tu morali objavljati vse več vsebin.

S 1. STRANI Prenovili smo naš spletni portal

Še en korak naprej

Več pozornosti smo namenili fotografskim galerijam, koledarju prireditev in t. i. malim oglasom, ki jih imamo vse več, ter seveda nepogrešljivim vremenskim napovedim.
Bralce vabimo, da naše vsebine delijo in tudi komentirajo, saj še naprej želimo biti "odprt" medij, na katerem se lahko soočamo in "srečujemo".
Dobro razvidne so povezave na družbena omrežja (Facebook, Twitter, Youtube, Google+), kjer smo kar živahno prisotni že več let: na dan, ko smo aktivirali prenovljen portal, smo dodali še Instagram, omrežje, ki je v zadnjih letih med mladimi najbolj priljubljeno. Preko različnih izkušenj informiranja želimo torej še naprej prikazovati prepoznavno in verodostojno sliko življenja naše narodnostne skupnosti v naši deželi in sploh na Primorskem.
Portal je (prav tako kot prejšnjega) sodobno in elegantno izdelala spletna agencija noviSplet, eno vodilnih podjetij na tem področju v Sloveniji, ki je v 13 letih izdelalo že preko tisoč spletnih mest, kar nekaj tudi v zamejstvu. Hvaležni smo jim za opravljeno delo, bralce pa vabimo, naj nam ostajajo zvesti!

Naši študentje v Ljubljani / Linda Cappellini

"Moje sanje so, da bi odprla svojo poklicno dejavnost"

Linda Cappellini je študentka 2. letnika na Biotehniški fakulteti v Ljubljani na smeri Živilstvo in prehrana. Z njo smo se pogovarjali o njeni študijski izbiri.

Študiraš Živilstvo in prehrano na Biotehniški fakulteti. Zakaj si se odločila za ta študij?

Po petih letih klasične gimnazije sem se zavedela, da mi bolj ustrezajo in me bolj zanimajo znanstveni predmeti, kot npr. biologija in predmeti, ki zadevajo telo in ki se približujejo medicini. Tako sem se odločila za ta študij, ki nekako združuje znanje na medicinskem področju, kar se tiče fiziologije, anatomije, in tudi tehnološko znanje o samih živilih, kemijsko znanje, biološko znanje v zvezi z rastlinami itd.
Pri tej usmeritvi nisi preveč v stiku z ljudmi, kot na primer pri medicini. To mi ne bi bilo pretirano všeč. In tako je ta študij dober kompromis.
Poleg tega me je že od malih nog vedno zanimala kuhinja, rada sem kuhala in pekla skupaj z mamo, jo gledala, ko je delala, in ji pomagala. Moja najljubša igrača je bila majhna kuhinja. Rajši sem se igrala s tem kot s kakšnimi barbikami in podobnim.
Obenem sem imela pred nekaj leti nekaj težav s požiralnikom in želodcem in nisem vedela, kako si lahko sama pomagam. S tem študijem si lahko pomagam sama in si tudi sama "zrihtam" sebi primerno prehrano. Zelo me tudi zanima, kako lahko prehrana pomaga ljudem, ki niso zdravi, da jim poleg kliničnega zdravljenja pomaga pri lajšanju težav.

Kako poteka študij? S katerimi predmeti se največ ukvarjate?

Študij traja tri leta, imamo študij živilstva in prehrane. Potem se na magisteriju odločiš za živilstvo ali prehrano. V teh treh letih razumeš, kaj ti je najbolj všeč, in potem se lahko temu bolj posvetiš. Naš študij temelji na znanju kemije in anatomije, spoznavamo, kako živila učinkujejo na naše telo in kako se naše telo odziva nanje. Ukvarjamo se s toksikološkimi problemi v zvezi z živili in s pakiranjem živil, s shranjevanjem živil in podobnim. Kar se tiče tehnološkega znanja, študiramo tehnološko znanje živilstva (to pomeni, da se učimo vse postopke, kako pripravijo živila, kako jih pakirajo, v kakšnih razmerah je treba to delati...). Poleg tega smo imeli npr. tudi izpit iz ekonomije, kajti potrebujemo nekaj znanja ekonomije in tudi zakonodaje. Imamo veliko laboratorijev, tu smo na primer analizirali, koliko maščobe je v enem obroku: imeli smo sendvič in smoothie in smo morali vse to premešati in z dolgim postopkom ugotoviti, koliko sladkorja in maščobe je bilo v vsakem. Ukvarjamo se namreč tudi s specifičnimi analizami, kasneje se bomo tudi s prehrano. Do zdaj smo imeli več analiz v laboratoriju. Študiramo tudi mikrobiologijo živil, ki je zelo pomembna, kajti mikrobiologija nam razkriva toksičnost živil.

Ko diplomiraš, dobiš naziv inženirka živilstva in prehrane. Katere možnosti imaš potem za nadaljnji študij ali za poklic?

Ja, po končanem študiju bom inženirka živilstva. Naša fakulteta je evropsko priznana, zato, če se odločim za delo v Italiji, velja moj študij tudi v Italiji. Lahko delam tukaj brez dodatnih izpitov. Kar pa se tiče takojšnjega dela po triletnem študiju, lahko delam kontrolna dela glede živil, lahko delam v industriji, lahko delam inženiring novih živil (si izmišljujem nova živila, ki grejo potem v prodajo). Kar pa se tiče prehrane, lahko sodelujem pri nekaterih projektih glede promocije zdrave prehrane in še veliko drugih stvari.

Glede nadaljnjega študija lahko študiram živilstvo in se bolj specializiram na področju analize živil ali na področju živilskega inženiringa, torej ustvarjanja novih živil. Drugače se lahko odločim za smer prehrana in postanem prehrambenik in svetujem ljudem zdravo prehrano. Prehrambenik ni "dietolog", ampak je oseba, ki svetuje drugi osebi brez zdravstvenih težav, ki se odloči, da bo spremenila svoj stil prehranjevanja. Prehrambenik ji potem svetuje nov stil življenja, kar se tiče prehrane in tudi športa. Recimo, da lahko študiram prehrano s športom ali prehrano bolj v kliničnem ambientu. Možnosti je ogromno, tudi v drugih državah je ogromno možnosti, tudi študij v angleščini, ki bi me zanimal...
Moje sanje so, da bi odprla svojo dejavnost zdravega prehranjevanja in prehranskih nasvetov. Ne bi želela delati v kakšni organizaciji, ki že obstaja, ampak imeti svojo dejavnost.

Zakaj si se odločila za študij v Sloveniji? Katere prednosti oz. pomanjkljivosti opažaš pri študiju v Ljubljani?

Za študij v Ljubljani sem se odločila iz več razlogov. Prvi je bil ta, da v Italiji ne obstaja ta specifična smer, ki sem jo izbrala v Sloveniji. V Italiji lahko na prvi stopnji študiraš biologijo in se potem na magisteriju specializiraš iz prehrane in postaneš prehrambenik ali pa imaš živilsko tehnologijo in postaneš živilski tehnolog, kar me manj zanima. Mene bolj zanima področje prehrane. Zaradi tega sem takoj črtala možnost, da bi študirala v Italiji. Poleg tega je v Sloveniji šolnina zelo nizka, življenje je bolj umirjeno. Ljubljana ni nevarno mesto, imam možnost prejemanja štipendije in stanovanja niso zelo draga. Slaba stran je ta, da, ker ne plačuješ šolnine, imaš določene obveznosti na fakulteti: imamo obvezne laboratorije, treba je narediti vse izpite, drugače ne izdelaš letnika. To je slabo, a se mi zdi prav, da je tako.
V Ljubljani je lepo, ker je študentsko mesto, živahno. Je lepo, ker nas je dosti tudi zamejcev, imamo svoj klub in se družimo... Ljubljana je zeleno mesto, tako da se lahko premikamo tudi s kolesom, je ogromno aktivnosti za študente, tudi brezplačnih, je mesto, ki je študentom prijazno.

Urška Petaros

Ob misijonski nedelji v Štandrežu in Novi Gorici

"Kaj je srce misijona?"

Misijonarjev in misijonov so se na svetovni misijonski dan, 22. oktobra, spomnili tudi na Goriškem. Pastoralno področje Soča-Vipava je namreč v ta namen v župnijskem parku v Štandrežu organiziralo srečelov ***(na veliki sliki)***, proti večeru pa uro molitve.

foto dd

Srečke so pravzaprav začeli prodajati že v soboto zvečer, ko se je zaradi podelitve zakramenta sv. birme zbralo veliko ljudi. V nedeljo zjutraj je bila cerkev spet neobičajno polna, popoldne pa je zaradi silnega dežja prišlo mimo znatno manj ljudi. "Dobitkov na srečolovu, ki ga je pripravil področni misijonski krožek, je bilo približno 1500", nam je povedal župnik in škofov vikar za slovenske vernike v goriški nadškofiji Karel Bolčina ***(na mali sliki)*** ; prispevali so jih krajevne tovarne in obrti, pa tudi posamezniki. Če niso bili v obliki daru, so darovali denar, s katerim so nakupili dobitke. "Za misijonsko nedeljo ni bilo nikoli problema, ljudje so vedno radi prinesli in dali". V preteklosti je na Goriškem za misijone vneto skrbel dr. Kazimir Humar, ki je z Marijino družbo vedno pripravljal v goriškem Katoliškem domu misijonsko nedeljo, na katero je vabil tudi kakšno gledališko skupino. "Dvorana je vedno bila polna, dobitkov veliko"! Ko se je g. Humar začel starati "in se je zavedel, da on in Marijina družba gresta počasi v pokoj in nato v večni pokoj", je g. Bolčini izročil knjigo z računi in mu naročil, naj on nadaljuje misijonske prireditve v Štandrežu. "'Kar morete, naredite! Vsaka stvar bo dobra'! je dejal g. Humar". In tako so začeli z misijonskimi nedeljami v cerkvi sv. Andreja. Kmalu so ugotovili, da je v oktobru v Štandrežu veliko prireditev; zato kvečjemu pokličejo kakšnega misijonarja, da kaj pove ali pokaže, drugače pa nadaljujejo misijonsko uro molitve, kamor prihajajo rade še zlasti starejše osebe. Nedeljsko večerno molitev je g. Karel uvedel z mislijo, da je bil "vsak, ki je prejel zakrament krsta, poklican po imenu in poslan, da živi in oznanja krščanstvo". Zato je molitev za misijonarje in misijone hkrati tudi molitev za vse nas. Papež Frančišek je v letošnji poslanici zapisal, da nas svetovni misijonski dan vabi k premišljevanju o poslanstvu v osrčju krščanske vere. Cerkev je namreč misijonska po naravi. Ko to ne bi bila, ne bi bila več Kristusova Cerkev, ampak eno izmed združenj, ki bi kmalu iztrošilo svoj smisel in izginilo. V svetu, zmedenem zaradi mnogih utvar, velikega nezadovoljstva in raztrganem zaradi bratomornih vojn, ki prizadenejo najbolj nedolžne, smo poklicani, da si zastavimo nekaj vprašanj, ki se dotikajo naše krščanske istovetnosti in odgovornosti. *Kaj je temelj misijona? Kaj je srce misijona?* Zbrani v štandreški cerkvi so nato zmolili častitljivi del rožnega venca, pred vsako desetko pa je župnik bral krajše in zelo pomenljive odlomke iz papeževe poslanice.

OSREDNJE MISIJONSKO SLAVJE V NOVI GORICI

Ob letošnji misijonski nedelji je osrednja slovenska slovesnost potekala v konkatedrali v Novi Gorici. Somaševanje je vodil koprski škof Jurij Bizjak. V homiliji je med drugim dejal, da so misijonarji v zahtevnih razmerah po vsem svetu kot mučenci, prvenci Cerkve, tisti, ki gredo naprej in s posebnim žarom delajo za Božje kraljestvo med nami. V krajšem programu je nato najprej spregovoril salezijanec Sandro Giancola, po rodu iz Moliseja, ki že 47 let deluje v Matu Grossu v Braziliji; z velikim navdušenjem je govoril o pred tremi leti umrlem sobratu Ernestu Saksidi, ustanovitelju Don Boskovega mesta, ki je ogromno naredil za 2500 otrok. Laiška misijonarka Lucija Čuk je opisala svojo triletno izkušnjo na Madagaskarju, g. Danilo Lisjak pa je med drugim povedal, da za milijon beguncev, ki prihajajo v njegove kraje iz Južnega Sudana, pripravlja kontejnerje pomoči v Novi Gorici in Nemčiji ter vse prijatelje misijonov prosi za pomoč, da jih bodo napolnili. / DD

Predstavitev knjige o F. Terčelju

Duhovnik v primežu treh totalitarizmov

Vtorek, 3. oktobra, smo se v lepem številu zbrali v avli Lavričeve knjižnice v Šturjah, kjer je g. Ivan Albreht predstavil svojo novo knjižno stvaritev z naslovom *Filip Terčelj - duhovnik v primežu dveh svetovnih vojn in treh zločinskih režimov*. O tem našem duhovniku, svetniškem kandidatu, ki je veliko deloval tudi v Gorici, je bilo že precej napisanega in povedanega v zadnjem desetletju, vendar očitno še ni prišlo na plano tisto, kar je nujno, da pride, da bi bil namreč lahko spoznan za mučenca iz sovraštva do vere. To se zdi edina pot, da lahko ta naš veliki rojak pride do časti oltarja. Zdaj pa se zadeve končno odpirajo in prihajajo na dan, kar zbuja upanje. To je nekaj od tistega, kar je g. Albreht povedal, sicer pa je precej podrobno in natančno preučil in pregledal tudi tista obdobja, ki doslej (še) niso bila vzeta pod drobnogled. Izvedeli smo tudi, da je sicer res bil narodni delavec, vendar to ni bil na kakršenkoli nacionalističen ali kak drug način, temveč zlasti zaradi neverjetnega socialnega čuta, ki ga je imel, to pa do zdaj še ni bilo poudarjeno. Terčelj je dejal, da je to pač delal, ker je živel na prostoru, kjer so bili zatirani naši rojaki, da pa bi, recimo, isto počel za zatirane Makedonce, če bi živel na tistem prostoru. Zanimivo je tudi to, kako je razdal vse, kar je imel, tudi hrano, da je pomagal ljudem.

Ena cvetka je ta, da mu je gospodinja morala skriti žganje, da ga ni vsega razdal, pa da je lahko potem kaj sploh ponudil, ko je kdo prišel mimo. Albreht je sicer k zadevi pristopil najprej s sociološkega vidika, kjer je tudi najbolj doma, saj je mnoga leta ta predmet tudi poučeval. Od tod se je potem seveda podal tudi na druga področja, a ravno ta pristop, ki ga je ubral, naredi delo posebno in vabljivo za bralca. Zdaj je seveda naša naloga, da knjigo preberemo, pa tudi to, da se Filipu Terčelju priporočamo kot priprošnjiku. Tudi to je namreč bistvenega pomena, da bi bil čim prej razglašen za blaženega.

Andrej Vončina

Cerkveni in družbeni antislovar (41a)

N kot NOVO (1)

Povsod opažamo, kako je vedno potrebno imeti, videti, slišati, povedati, pa tudi napisati, "nekaj novega". Svet to danes potrebuje oz. naj bi potreboval. Tako se je tudi v krščanskih krogih obrnilo v isto smer in se poslužilo iste mode, da je treba povedati svetu "nekaj novega". Seveda se je zadeva morala nekje začeti, da bi potem prišla do laikov in klerikov, torej "na teren", če rečemo po domače. Tisti laboratoriji, v katerih je nastala težnja, so seveda teološke šole, potem pa je zadeva pronicala v miselnost kristjanov nasploh. To sem brez težave videl tudi sam, ko smo imeli srečanje našega gimnazijskega letnika, ko smo govorili, recimo, o svetem krstu, a nadaljujmo. Če smo že omenili teologijo, kaj to sploh je? Morda se to preveč razume kot neka "refleksija o Bogu", v etimološkem pomenu, da Theos-logos pomeni ravno razprava o Bogu. Toda, kakor sem lepo povedal tudi dijakom naše škofijske gimnazije, imamo neko filozofsko teologijo, imamo pa tudi tisto pristno krščansko teologijo, ki pa je in mora biti na povsem drugačnih osnovah in na drugačni ravni. Ne gre torej za neko aktivnost naših možganov, našega razuma, temveč izvira iz nekega milostnega srečanja. Najprej so teologi postali apostoli in drugi učenci, ki so srečali Kristusa in bili po tem srečanju spremenjeni. Mnogi svetniki so prav tako v veri in Božji milosti postali teologi, pa četudi nikdar niso obiskovali univerzitetnih hodnikov, kar je ne nazadnje potrdila tudi sveta Cerkev, ko je tudi tem dodelila naslov cerkvenih učiteljev in učiteljic, pa čeprav niso bili nobeni profesorji. V tem mesecu smo, recimo, imeli dve sveti karmeličanki Tereziji, ki sta cerkveni učiteljici – sv. Terezijo Deteta Jezusa in sv. Terezijo Avilsko. Predpostavka za teologijo so vera, ponižnost, sodelovanje človeka z Božjo milostjo. Zatem se seveda teologija res tudi zbere v neko razpravo, a to, recimo, nikdar ni bila primarna potreba cerkvenih očetov, ki so pisali predvsem zato, da bi tudi drugim posredovali tisto, kar so sami doživeli. Bili so torej pričevalci tudi na pisni način, da bi tako morda omogočili, da bi tudi sam prišel do podobnega, kar so sami doživeli. Ko teologijo uokvirimo v neko razpravo, se seveda moramo poslužiti kategorij kulture, ki nas obdaja, saj drugih pač ni, vendar pa je potrebno zadeve vselej prečistiti, da ne bi prišlo do zmešnjav, nerazumevanj ali nepotrebnih sprememb, saj sicer pride do tistega, kar se tradicionalno imenuje krivoverstvo ali herezija. Treba je namreč ohraniti razodete resnice vedno enake, da bi lahko oseba po tem prišla v Duhu do Kristusa. Če namreč verujemo na neki pokvarjen način, je tako, kot da bi vodo zlivali mimo posode in ne v posodo. Vera človeško dušo pripravi tako, da voda Svetega Duha lahko pride v srce. Sicer je tako, kot da bi želeli spustiti svetlobo v hišo, tako da bi imeli zaprte rolete ali polkna.

Sv. Terezija Deteta Jezusa

Andrej Vončina

ZAKAJ PRAV JEZUS? (1)

PRIMOŽ KREČIČ

Zakaj prav Jezus?

Že dolgo časa se mi odpira vprašanje, zakaj me je Jezus zaznamoval bolj kot vse drugo v življenju. Bil sem vzgojen v krščanski veri, starši so ob svoji ljubezni odkrili še širino in presežnost Božje ljubezni. Jezus je postal moj življenjski spremljevalec, učitelj in prijatelj. Moj notranji pogovor je bil usmerjen k njemu, usmerjal me je, podpiral pri odločitvah in blagoslavljal. Tudi ob mladostnih vprašanjih je ostal prva avtoriteta mojega življenja, nič ni moglo spodnesti trdnosti, ki sem jo našel pri njem.

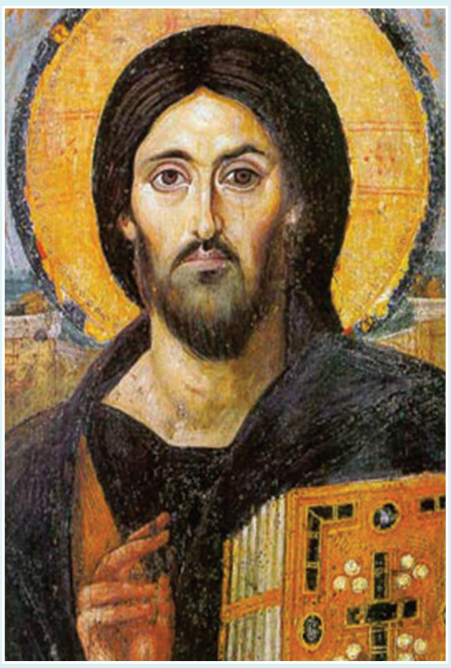

Marksistična ideologija, ki so jo širili v šoli in pri vojakih, je bila kot počena lončena posoda, ki se ni mogla kosati s celovitostjo in resnostjo Božjega razodetja v Jezusu Kristusu. Tudi potrošniška moralna razpuščenost in obkladanje s stvarmi vseh vrst nista mogla zasenčiti jasnega pogleda in upanja v Jezusa Kristusa. Še posebno ob branju svetega Avguština vedno bolj spoznavam, da živimo ob zatonu civilizacije, ki je poganska in ne more zdržati ob visokih valovih časa. Jezus ni neka senca dobrote in energije, ki pomaga v življenju, kot trdijo predstavniki novodobnih duhovnosti, ampak oseba, ki ljubi in se je pripravljena za rešitev človeka podati v trpljenje in smrt.

Z Jezusom sva se v življenju dobro razumela, čeprav so bili pogovori polni iskanja in celo bojeviti. Na poti izbire poklica sem odkrival njegove želje in predloge za svojo srečo. Stopil sem v njegovo šolo in postal njegov učenec in se poglabljal v vsebino njegovega evangelija. Pri tem sem doživljal različne čase in okolja. Trudil sem se, da bi ostal prijatelj z njim in kljub določenim ranam oznanjal veljavo njegove ljubezni, ki je šla do konca.

Tudi danes ostajam v njegovi službi in ga doživljam kot svetli steber upanja sredi velikega premikanja puščave. Zlasti mladi in vsi, ki jih je Jezus dvignil iz življenjskega groba, čutijo, da je Jezus njihov Odrešenik in Prijatelj. Ko vanj verujem in mu zaupam svoje življenje, me ni strah in se s pogumom podajam v nove dni in mesece.

Jezus mi pomaga graditi človeškost, da sem na svojem mestu, spoštljiv do drugih in ne širim zla ter nasilja. Ob njem se učim odpuščati in usmiljeno stopati v bolečine ter strahove ljudi. Jezus je zvezda mojega upanja, ko je nebo temno, ob njem se odpiram za življenje in delam prve korake sprave. Pri njem se obnavljata moja svoboda in pogum, da se ne naveličam, ko pridejo preizkušnje. Odnos z njim me spodbuja, da ne zapadem v ravnodušnost in pozabljenje, da ne zbežim v tuje svetove in misli.

Postavlja pa se mi vprašanje, zakaj se ob dejstvu, da ni mogoče iti mimo Jezusa, toliko ljudi odloča za življenje v svoji moči, ko si mislijo, da bodo mogli brez njega prenesti vse okoliščine v življenju. Kaj sta potem vest in blagoslov, kaj je usmerjenost v prihodnost, ki se ne konča s propadom v grobu? V prevladujoči miselnosti so močno navzoči učitelji dvoma, ki se borijo proti vsemu, kar ima resnično veljavo in je trdno, propagirajo pa užitek trenutka, življenje brez razmisleka in brezdušno oddaljenost do vsega. Zato tone zahodna civilizacija v svoj propad in nima možnosti, da bi se obnovila iz takih temeljev. Izhod je le v zaupanju v Boga in tesni povezavi človeškega ter Božjega, ki jo more vzpostaviti samo Bogo-človek.

Dobrodelni koncert "Goriška dlan"

V objemu ljubezni

Goriška območna Karitas (GOK), ki deluje na Goriškem pastoralnem območju, je 13. oktobra v Novi Gorici pripravila 5. dobrodelni koncert *Goriška dlan* z naslovom *V objemu ljubezni*. Kot ljubezen je mišljena tista, ki je vir dobrote in studenec žive vode, torej Gospod sam, ki je Ljubezen. Sodelavci Karitas smo namreč poslani, da služimo Bogu in bližnjemu. Ljudje v stiski nas potrebujejo, zato je izkupiček v celoti namenjen vsem pomoči potrebnim (družinam, posameznikom, otrokom, starejšim ...). V prepolni športni dvorani OŠ Milojke Štrukelj so gostujoči glasbeniki in goriški glasbeni izvajalci, zborovski pevci, plesalci in igralci s svojim programom navduševali tiste, ki so se odločili darovati svoj prispevek za ljudi v stiski. Na prireditvi sta bila izrečena zahvala in priznanje vsem sodelavcem Karitas, ki v okviru GOK neprekinjeno delujejo že 27 let. GOK je v lanskem in letošnjem letu s svojimi 248 stalnimi in skoraj 200 občasnimi prostovoljci pomagala 449 družinam in več kot 200 posameznikom, 297 šolarjem in 4.744 starejšim ... Podelili so mesečne pakete hrane in higienske potrebščine v skupni masi 109.082 kg, delili so obleko in drug material, plačali položnice in račune za elektriko, vodo, zdravstveno zavarovanje, šolsko prehrano in drugo v znesku 37.740 evrov. Skupaj s Škofijsko Karitas je GOK šolarjem razdelila bone in različne druge pomoči v višini 16.120 evrov, poleg tega pa tudi zvezke in druge šolske potrebščine. V različne programe pomoči je bilo vključenih okrog 884 otrok. V program Posvojitve na razdaljo je vključenih 18 otrok, kar pomeni 4.800 evrov letne pomoči. Prostovoljci Karitas so vse leto obiskovali tudi ostarele, bolne in osamljene. Opravili so 1193 obiskov po domovih in 1.378 obiskov v bolnišnici in domovih za ostarele. Kot sta na prireditvi povedala voditelja, Hana in Marko Lazar, se potrebe po pomoči ljudem v stiski iz leta v leto povečujejo. Poleg zbiranja sredstev za pomoč ljudem v stiskah je cilj Karitas, da je nenehno pozorna in opozarja na vse oblike revščine današnjega časa, vključuje in vabi vse ljudi dobre volje, da pomagajo in *v objemu božje ljubezni* darujejo vse skromne darove, ki jih imajo. Predstavniki Karitas so poklicani, da pomagajo vsem, ki se poslavljajo s tega sveta in bi potrebovali duhovnika, da duhovnike na to opozarjajo. Uvodni nagovor je imel predsednik GOK, g. Cvetko Valič, ki se je zahvalil vsem obiskovalcem, prostovoljcem Karitas, organizatorjem in donatorjem, predvsem pa nastopajočim, ki so se odpovedali honorarju. S svojo navzočnostjo na koncertu so nas počastili podžupanja Mestne Občine Nova Gorica, ga. Ana Zavrtanik Ugrin, v. d. Ravnatelja Škofijske Karitas Koper in Generalni vikar Škofije Koper, msgr. Slavko Rebec, namestnica ravnatelja Škofijske Karitas Koper, ga. Jožica Ličen in veliko število predstavnikov drugih humanitarnih in sorodnih organizacij. Športna dvorana OŠ Milojke Štrukelj je na dan koncerta sprejela več kot 950 obiskovalcev, ki so z navdušenjem spremljali program prireditve. Med nastopajočimi smo srečali člane župnijskega mešanega pevskega zbora Šempeter pri Gorici, Otroškega pevskega zbora Osnovne šole Kanal, Moškega pevskega zbora Lipa Ravnica in Domžalskega komornega zbora. S skečem je za zabavo poskrbelo Gledališko društvo Kontrada iz Kanala, za plesno točko so poskrbeli otroci Plesne skupine TAN–DEM iz Osnovne šole Dornberk, ki so nas s svojo razigranostjo in prečudovito koreografijo popeljali v svet pravljic. S svojima dvema novima pesmima je za klavirjem nastopil naš rojak, slovenski pevec in skladatelj zabavne glasbe, Janez Rijavec – Gianni, ki nas vedno znova preseneča. Za navdušenje pa je na koncertu poskrbel Ansambel Javor iz Črnega Vrha nad Idrijo, ki je dvorano dobesedno dvignil na noge. Zvezda koncerta pa je bila Manca Izmajlova – slovenska pevka, mezzosopranistka, ki je s svojim izvajanjem in nastopom v treh delih popolnoma hipnotizirala nabito polno dvorano.

Renata Vončina

Iz homilij papeža Frančiška

O malikovanju denarja in ključu spoznanja

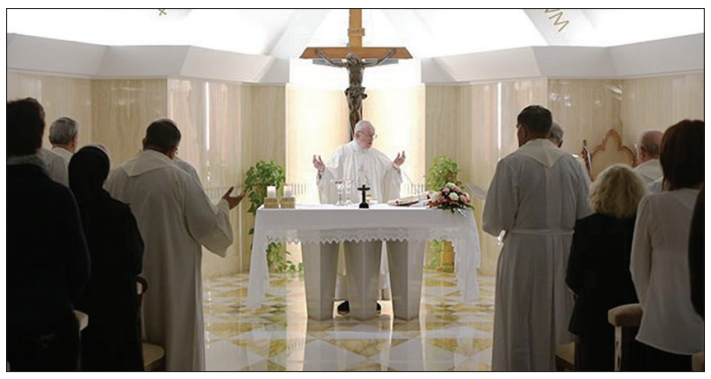

"V teh časih, ko mediji poročajo o tolikih nesrečah, krivicah, predvsem glede otrok, povzdigujemo močno molitev k Bogu za spreobrnitev človeških src, da bodo spoznali Gospoda in ne bodo častili denarja". Tako je papež Frančišek dne 23. oktobra povabil k molitvi med homilijo v domu sv. Marte, kjer je, kot običajno, daroval jutranjo sveto mašo.

Prilika iz Lukovega evangelija o bogatem človeku, čigar denar je njegov bog, nam daje misliti, kako jalovo je zanašati se na zemeljske dobrine in da je resnični zaklad odnos z Gospodom, je po poročanju Radia Vatikan povedal sveti oče. "Pred obilnim pridelkom se ta človek ni ustavil, ampak je razmišljal, kako bo razširil svoja skladišča, in si je v svoji domišljiji tudi podaljšal življenje". Ciljal je na to, da bi imel še več dobrin, vse do sitosti. S tem je vstopil v vrtinec nebrzdanega potrošništva, je še povedal Frančišek. Bog pa je postavil konec tej navezanosti na denar. To ni pripoved, ki si jo je Jezus izmislil, to je resničnost. Tudi zelo aktualna. Toliko ljudi živi za to, da časti denar in si iz denarja napravlja boga. Toliko ljudi živi samo za to, a njihovo življenje nima smisla. Tako je s tistim, ki si zase nabira zaklade, ne bogati pa se pred Bogom, saj ne ve, kar pomeni bogateti pred Bogom. Osebe, lačne po denarju in zemeljskih dobrinah, imajo ogromno; so pa tudi otroci, ki so lačni, nimajo zdravil, nimajo vzgoje, so zapuščeni. Gre torej za malikovanje, ki ubija, saj žrtvuje človeška bitja. Zaradi tega malikovanja umre veliko ljudi. Papež je navedel primer: v begunskem taborišču je 800 tisoč oseb, od teh je 200 tisoč otrok plemena Rohingya. Podhranjeni so in brez zdravil. Tudi danes se to dogaja. To, kar Gospod govori, ni stvar preteklih časov... Močna naj bo naša molitev: 'Gospod, prosim te, dotakni se src oseb, ki častijo boga denar! Dotakni se tudi mojega srca, da ne bom padel v to, da ne bi videl tega.

Še ena posledica malikovanja denarja je vojna, tudi vojna v družini. Vsi vemo, kaj se dogaja, ko se pojavi vprašanje dediščine. Družine se razdelijo in se začnejo sovražiti. Gospod z milino na koncu doda: 'ni pa bogat pred Bogom'. Edina prava pot je bogastvo, toda v Bogu. Prejšnji teden, 19. oktobra, je papež, vedno pri jutranji homiliji, zelo lepo nagovoril duhovnike, ko jih je spodbudil, naj bodo pozorni, da ne izgubijo ključa spoznanja. Govoril je o zastonjskosti zveličanja, bližini Boga in konkretnosti del usmiljenja, tistih del, s katerimi pomagamo odpirati vrata sebi in drugim. Učitelji postave so namreč 'vzeli ključ spoznanja' in posledično niso vstopili v Kraljestvo ne oni, niti niso pustili vstopiti drugim. To, da se odvzame sposobnost razumeti Božje razodetje, Božje srce, Božje zveličanje, torej ključ spoznanja, je velika pozaba. Pozabi se na zastonjskost zveličanja, pozabi se na bližino Boga, pozabi se na usmiljenje Boga. Ko dejansko ni Božje bližine, ko ni molitve, se ne more poučevati nauka niti teologije, še manj pa moralne teologije. Teologijo se lahko gremo le na kolenih, vedno blizu Boga. In Božja bližina pride do najvišje točke v križanem Jezusu Kristusu. Zato so dela usmiljenja preizkusni kamen izpolnitve postave. V svoji deželi sem večkrat slišal o župnikih, ki niso krstili otrok mater samohranilk, ker se niso rodili znotraj cerkvenega zakona. "Zakaj so zaprli vrata in s tem pohujšali Božje ljudstvo? Ker je srce teh župnikov izgubilo ključ spoznanja", je dejal papež. Potrebno je moliti "za nas pastirje, da ne izgubimo ključa spoznanja in ne zaklenemo vrat nam in ljudem, ki hočejo vstopiti".

Trpko razmišljanje

Kriza Boga ali kriza človeka

Vsi vemo, da velik odstotek mladine po birmi ne prihaja več k maši, še več se jih niti ne zanima za Cerkev, kaj šele za zakramente. Vzrokov je gotovo več, eden pa je gotovo pomemben in tega bi se rad dotaknil.

Pri kemijskih vajah smo svojčas veliko uporabljali lakmusov papir. S svojo obarvanostjo nam je povedal določene ugotovitve in bili smo z delom zadovoljni. Nekaj podobnega je danes z našo mladino. V njihovem vsakdanjem življenju je veliko odtenkov, ki jih odpeljejo na to ali ono pot. Spomnimo se, da niso samo v socialističnem svetu v Evropi, ampak tudi v tedanji kapitalistični Evropi pred nekaj desetletji mladi z lahkoto vstopali v praktični ateizem, ki smo mu rekli komunizem. Danes tega skoraj ne zaznavamo ali se to dogaja v zelo majhnem številu. V našem vsakdanu se dogajajo veliki skupni premiki. Predvsem je tu kulturni in duhovni preobrat, ki sploh ni še dobil poimenovanja. Navadno so to poimenovali sekularizacija. Nekateri teologi to poimenujejo "krizo Boga". O tem večina staršev, ki imajo najstnike, kot tudi marsikateri duhovnik, sploh ne razmišlja. Je pa važno razumeti, kaj je to!

Kje je vidna kriza Boga?

1. Da se človek noče ali da sploh ni zmožen se pogovarjati z Bogom.

2. Da je družba, okolje, pa tudi človekovo življenje prvič v zgodovini Zahoda zorganizirano mimo Boga – Bog tej družbi ni več potreben.

3. Da se je Bog neiskrenemu iskalcu, krivičnežu ..., kar pogosto je sodobni zahodni človek - pred takšnim človekom odmaknil. - Sicer ali takšen človek lahko še išče Boga?

Ta kulturni, pa tudi duhovni preobrat pri mladini so poimenovali "kriza Boga". Mladina ne odhaja po birmi proč od Cerkve, ker je Cerkev ne zanima, ampak zato, ker je kriza Boga prisotna v njenem okolju. Rekli bi: "Kriza Boga je danes v zraku"! Ta piš o "krizi Boga" ne pripihlja na našo mladino po birmi, ampak je prisoten že davno prej. To je "zrak", ki ga dihamo od mladih nog. Našo kulturo, naše družinsko življenje, našo moralo, naše navade in naše politično delovanje tvori Bog!

Zanimivo je to "krizo Boga" primerjati pri pripravi na birmo! Če se "krizi Boga" ne upiramo že od mladih nog, to je z osebno, družinsko, pa tudi skupno molitvijo, kot tudi z osebnim sodelovanjem pri bogoslužju, postane odnos do zakramentov, tokrat birme, pač tak, kot so ga doživljali pred birmo.

Za marsikaterega birmanca je že pred birmo Bog bolj malik kot pa "živi Bog". Ali Bog jim je bil prazna beseda in ne spoznanje večne Resnice.

Vprašanje: "Čemu sploh naj imamo še birmo, če pa mladim Bog nič ne pomeni"? Najprej se moramo zavedati, kar je dejstvo, da danes marsikomu Bog nič ne pomeni. Če bi jim, bi jih videli vsaj v cerkvi pod korom, in to neprisiljeno. Ker pa jih niti tam ni, smo lahko gotovi, da jim Bog dejansko nič ne pomeni, četudi so vključeni v tej ali oni katoliški organizaciji!

Spoznanje: "Bog velikokrat mladim nič ne pomeni, to je dejanska kriza Boga"! Bog je postal tujec v naših domovih. Postaja pa tujec marsikomu, ki pride v cerkev, kot tudi v cerkvi sami, če je tam neko občestvo, ki je mrzlo, apatično, skregano, polno egoizma – tudi če je to v cerkvi – je tam Bog vsem, ki so tam prisotni - tujec!

Sam sem mladim hvaležen ob tem spoznanju, da so mi odkrili krizo Boga. Bog ne more biti tujec v naši družini kot tudi ne v naših cerkvah. Čeprav dejansko velikokrat je! Ob vsem tem dogajanju so nam prav mladi odkrili, da je kriza Boga prišla v same pore človekovega bivanja kot istočasno tudi v Cerkev samo.

Ambrož Kodelja

Na pokopališču na Vidmu pokop 150 konfinskih žrtev

Na pokopališču na Vidmu pri Dolenji vasi je potekal pokop 150 žrtev povojnih pobojev, ki so jih odkrili v dveh breznih pri Konfinu. Pogrebno slovesnost je vodil ljubljanski nadškof Stanislav Zore. Po besedah Jožeta Dežmana s tem pokopom Slovenija postaja pravna država, ki ščiti žrtve in ne storilcev.

Brezno pri Konfinu

Da v breznih, enega so poimenovali Konfin 1, drugega pa Konfin 2, ležijo žrtve povojnih pobojev, ki so jih izvedle nove komunistične oblasti, je bilo po besedah predsednika vladne komisije za reševanje vprašanj prikritih grobišč Dežmana znano na podlagi pričevanj domačinov in nekaterih drugih podatkov.

Ko se je vladna komisija, ki jo vodi, odločala, katera grobišča bo raziskala, je bilo kot prvo določeno brezno Konfin 1. Iz njega so arheologi s pomočjo jamarjev leta 2006 odstranili 25 kubičnih metrov skal, lesa in blata. Na dnu so našli posmrtne ostanke 88 ranjencev, bolnikov in invalidov, najverjetneje domobranskih enot. Po ugotovitvah so bili odpeljani 24. junija 1945 ponoči iz centralnih zaporov Ozne v Ljubljani.

Leta 2010 so po odredbi preiskovalnega sodnika raziskovalci inštituta za sodno medicino s pomočjo jamarjev specialne enote slovenske policije odprli še brezno Konfin 2, ki leži nekoliko nižje od brezna Konfin 1, in tam izkopali še posmrtne ostanke najmanj 62 oseb, za katere pa ni znano, kdo so.

Nekatere od žrtev v breznu Konfin 1 je Inštitutu za sodno medicino uspelo identificirati. Njihove stegnenice, na podlagi katerih se opravi identifikacija, so predali svojcem, preostalo pa bodo v nedeljo pokopali v skupen grob.

Po Dežmanovih besedah je s tem pokopom narejen korak k normalizaciji, z njim pa Slovenija tudi vstopa v krog držav, "kjer se pomorjeni ljudje pokopljejo". "Slovenija s tem postaja pravna država, ki ščiti žrtve in ne več storilcev", je dejal Dežman za STA.

Kratke

Jazbine / Blagoslovitev novih orgel in spominsko slavje ob 70-letnici prve sv. maše

Blagoslovitev novih orgel in močno pričakovano spominsko slavje ob 70-letnici prve sv. maše na Jazbinah bosta v soboto, **28. oktobra**, z začetkom ob 17. uri. Po maši in zahvalni pesmi bo orgelski koncert oblikovala Nina Frank. Dan kasneje, v nedeljo, **29. oktobra**, bodo slavje ob 15.30 oblikovali Cerkveni mešani pevski zbor Jazbine-Pevma (vodi Zdravko Klanjšček), pri orglah Damijana Čevdek Jug, solisti Alessandra Schettino in Martin Srebrnič, orgelski vložki Mirko Butkovič. Na zahvalno nedeljo, **5. novembra**, bodo ob 15. uri na Jazbinah oblikovali slavje Moški pevski zbor Mirko Filej (zborovodja Zdravko Klanjšček) ter Sonja Mlejnik in Peter Simoniti (člana Ljubiteljskega gledališča Teharje, Celje), ki bosta recitirala "Venec spominčic možu na grob" goriške pesnice Ljubke Šorli v poklon Lojzetu Bratužu ob 80. obletnici njegove smrti; za orgelske vložke bo poskrbel Roberto Squillaci. Organizira in vabi Cerkveni pevski zbor Jazbine v sodelovanju z župnijo Števerjan in z ZCPZ Gorica pod pokroviteljstvom ZSKP.

Mladinska dramska skupina M+ 2017/2018

Dramska družina SKPD F. B. Sedej iz Števerjana pod pokroviteljstvom ZSKP Gorica v sodelovanju s Svetom slovenskih organizacij prireja sklop izobraževanj in novo sezono mladinske skupine Dramske družine F. B. Sedej M+. Mladostnikom od 14. leta starosti dalje so namenjeni gledališka delavnica, uprizoritev nove produkcije mladinske gledališke skupine M+, tečaj lepe govorice, tečaj oblikovanja gledališke svetlobe, tečaj oblikovanja gledališkega zvoka, tečaj odrskega giba. Mentorji so režiserka Patrizia Jurinčič Finžgar (diplomirana igralka, redna članica ansambla SNG Nova Gorica), lektor in svetovalec za govor Jan Leopoli (urednik in režiser na Slovenskem programu RAI za FJK), svetovalka za gib in koreografinja Monika Zajšek, vodja gledališkega treninga Nejc Jezernik (igralec KUD Zarja Trnovlje - Celje). Prijava: ms. dramske. druzine@sedej. org, dodatne informacije +39 333 6966793. Predstavitev mentorjev in prvo srečanje bosta v soboto, **11. novembra**, ob 16.30 v mali dvorani Župnijskega doma SKPD F. B. Sedej, Trg svobode 6, 34070 Števerjan (GO) Italija.

Iz beležke goriškega nadškofa

Nadškof msgr. Carlo Roberto Maria Redaelli je od 23. do 26. oktobra na škofijskem romanju v Fatimi. V soboto, **28. oktobra**, bo ob 18. uri podelil sv. birmo v župniji sv. Ambroža v Tržiču. V nedeljo, **29. oktobra**, bo ob 10.30 podelil sv. birmo v Podturnu v Gorici, ob 16. uri se bo udeležil srečanja skupine Samuel (odkrivanje poklicanosti).

TRGOVSKI DOM Srečanje z gen. konzulom RS v Trstu Vojkom Volkom

Zavedajmo se ugodnega trenutka!

foto dd

Prejšnji teden je Gorico obiskal novi generalni konzul RS v Trstu Vojko Volk. In obisk, kot je sam povedal 18. oktobra v Trgovskem domu, na srečanju s predstavniki glavnih slovenskih organizacij na Goriškem, ga je navdal z optimizmom. Z zadovoljstvom je dejal, da je odnesel dober vtis tudi s srečanja z županom Rodolfom Ziberno in prefektinjo Isabello Alberti. Na splošno meni, da se nam v tem trenutku godi dosti bolje kot pred 10 ali 20 leti. Leta 2001 smo dobili zaščitni zakon, leta 2004 je Slovenija stopila v EU, po treh letih v schengen ("To je bilo zgodovinsko dejanje"). Mnogi predsodki v glavah ljudi so izginili, ostali so kvečjemu še "v starih ljudeh slabe volje". Prvi so podrli meje kulturniki, priložnost so nato zagrabili gospodarstveniki in zdaj, končno, tudi politiki. To so razlogi za optimizem! Čeprav se to še ne čuti v naših žepih, pa se čas suhih krav menda končuje, gospodarsko stanje se le izboljšuje. "Treba se je zavedati ugodnega trenutka", drugače bo šel mimo in ga ne bomo izkoristili. Manjšina naj se zaveda, da "zdaj je priložnost, da povečamo naše ambicije in pričakovanja, tudi zahteve, če je treba". Premisli naj, ali je treba še kaj *bistvenega* izboljšati oz. spremeniti. Po njegovem mnenju to *bistveno* zadeva sistemsko zagotovitev prisotnosti slovenskega predstavnika v rimskem parlamentu in pa ojačenje vidne dvojezičnosti v mestu, še posebno v Trstu. Gre za to, da časom primerno postavimo svoje zahteve. Potrebna so povezovanje, sodelovanje, spodbujanje sožitja in rasti. "Gorica in Nova Gorica se potrebujeta", imata perspektivo edino pod pogojem, da sodelujeta. To pa je odvisno od politikov, ali bodo hoteli skupaj promovirati to posebno evropsko ekonomsko cono. Vsi mi živimo v Evropski uniji, najbogatejšem in najbolj razvitem delu sveta.

Čas je, da bi se tudi manjšina s svojimi dejavnostmi bolje predstavila v Ljubljani, meni Volk. "Umešavajte se v notranje zadeve Slovenije, ker potrebujemo vaše izzive"! Potrebno bi bilo neko "transverzalno predstavništvo slovenske manjšine v Ljubljani", ki bi gotovo prineslo več slovenskih turistov tudi v zamejstvo. Ta prostor vedno bolj postaja to, kar je pred sto leti že bil: enotna regija. Ni več razlogov, da ta ne bi obstajala več.

Kar se tiče jezika in mladih, meni generalni konzul, ne bo šlo brez modernizacije, brez omrežja. "Mladi ne kupujejo ne knjig ne časnikov, ne gledajo televizije, zato jih je treba dosegati na družbenih omrežjih". Tam jim moramo ponujati primerne vsebine, "treba se je prilagoditi časom".

Ob generalnem konzulu sta sedela predstavnika krovnih organizacij, Livio Semolič za SKGZ in Marko Černic za SSO. "Na Goriškem smo optimisti, ker smo protagonisti", saj so naše organizacije glavni dejavniki kulturne in drugih dejavnosti, zaradi česar nas italijanski del mesta spoštuje in gleda kot resne sogovornike, je med drugim poudaril Semolič. "Goriška in Nova Gorica imata velik potencial", saj v njunem gospodarskem razvoju lahko igrata pomembno vlogo tudi letališče in tržiško pristanišče, je podčrtal Černic.

Uglednega gosta, ki ga je v Gorici spremljala konzulka Tanja Mljač, so na kratko nagovorili Franka Žgavec (KC Lojze Bratuž), Igor Komel (Kulturni dom Gorica), Silvan Primožič (Kmečka zveza), Luisa Gergolet (NŠK), Marjeta Kranner (SCGV Emil Komel), Milena Padovan (Glasbena matica), Kristina Knez (Dijaški dom), David Grinovero (ZSKP), Vili Prinčič (ZSKD) in Marijan Markežič (Zadruga Goriška Mohorjeva). / DD

V organizaciji SPDG

Veselo in prijetno na jesenskem druženju ob kostanju na Vrhu

Prijetno, zanimivo in razposajeno druženje ob kostanju, palačinkah in drugih dobrotah. Če k temu dodamo še čudovito jesensko vreme, kot nalašč za pohod po našem Krasu, dobimo dodelano podobo nedeljske prireditve (15. oktobra) Slovenskega planinskega društva Gorica, pri jamarskem domu na Vrhu.

Druženje je bilo namenjeno članom in prijateljem, predvsem pa druščini, ki se je oblikovala v okviru "Kekčeve poti", ki jo usklajuje Fanika Klanjšček.

Krepko preko sto članov, od teh dobra tretjina mladih in najmlajših, se je sredi nedeljskega dopoldneva zbrala pod gradom v Rubijah, od koder so se po gozdni poti in stezah namenili proti Ušjam in dalje proti Gornjemu Vrhu. Na zgodovinske, naravoslovne in druge posebnosti sta udeležence spotoma opozarjala Matjaž in Vlado Klemše.

Območje Ušij, ki je sodilo h gradu Rubije, je bilo do konca 19. stoletja skrbno obdelano, saj je v tem delu Krasa plast zemlje precej debela, celotno področje pa ima posebno mikroklimo, kar se odraža tudi v bujnem rastlinju. Pokrajino so oblikovale tudi za kraški svet nenavadne globoke grape. Žal je bilo območje povsem uničeno med prvo svetovno vojno in na nekdanje naselje ostajajo samo spomini in ruševine, ki jih je že davno prekril gozd. Precej sledov pa je v kraju pustilo tudi obdobje hladne vojne.

Zanimivo in na prvi pogled nenavadno je tudi ime nekdanjega naselja. V imenu Ušje se skriva narečna oblika rastlinskega imena jelša, drevesa, ki samoniklo uspeva v krajih, bogatih z vodo. Takih pogojev pa je, kot znano, na Krasu bolj malo. Na zagrajski strani Ušij je območje z ledinskim imenom Dolinca ali v Dolini, kjer je na dnu požiralnik. V bistvu je to majhno kraško polje, ki se je ob močnih padavinah spremenilo v presihajoče jezero in izoblikovalo ugodne pogoje za rast jelše.

V Rubijah, pred začetkom pohoda (FOTO D. R.)

Nad Ušjami je tudi točka, kjer se stikajo meje treh davčnih občin. Tu so tudi ledina z imenom Golinšče in ruševine hiše, v kateri je živela družina golirja-oskrbnika in čuvaja nekdanjega grajskega posestva.

Pri jamarskem domu, kamor so pohodniki prispeli nekaj pred 13. uro, je popoldne minilo v prijetnem vzdušju prijateljskega druženja ob zvokih harmonike in domačih dobrotah, med katerimi ni manjkalo kostanja.

Dogajanje tradicionalne prireditve goriških planincev je obogatila in popestrila tudi kolesarska vožnja (z gorskimi kolesi). Sodelovalo je okrog dvajset kolesarjev. Omeniti velja tudi sodelovanje in pomoč dveh krajevnih društev, Kraških krtov in ŠKS Danica.

KD Sabotin / Tradicionalni jesenski pohod na Sabotin

Vzpon na hrib pravi užitek za pohodnike

Krasno jesensko sonce je v nedeljo, 15. oktobra 2017, spremljalo kakih 150 udeležencev pohoda na Sabotin, ki ga v tem času že dolgo vrsto let prireja KD Sabotin iz Štmavra ob sodelovanju združenja Krajevna skupnost Pevma, Štmaver in Oslavje. Čudovito vreme je nudilo enkraten razgled v dolino in v jasno nebo. Letos so imeli udeleženci pohoda na voljo dve smeri: tradicionalno po asfaltirani cesti in dalje po kolovozu do nižjega vrha in staro romarsko pot, po kateri so k nekdanji cerkvici romali v starih časih. Ta ni zelo zahtevna, saj so se po njej povzpeli tudi najmlajši pohodniki. Romarska pot jih je pod vodstvom domačina Mirka Radinje peljala mimo številnih zanimivosti, bodisi naravnih kot zgodovinskih, in jim razkrila marsikaj. Ogledali so si ostanke stare kapelice in kamnoloma, rogato skalo in še kaj. Vsi so se nato združili na vrhu in se okrepčali s čajem. Potem pa je bila, kot je že lepa ustaljena navada, pri razvalinah cerkvice sv. Valentina sv. maša, ki jo je daroval domači župnik Marijan Markežič. Med mašo je pel MoPZ Štmaver pod vodstvom Nadje Kovic. Pravijo, da "navzdol" pomagajo vsi svetniki, in tako so se tudi udeleženci pohoda ob sestopu kaj kmalu znašli ob vznožju Sabotina, pri sedežu društva Sabotin. Tu so se razveselili lačni želodci ob slastno vabečih testeninah, pa tudi ob jedeh na žaru in žlahtni kapljici, ki ne sme manjkati pri takih podvigih.

Pohod na Sabotin ni bil edini dogodek štmavrskega jesenskega praznika, ki tradicionalno traja tri dni. V petek, 13. oktobra, so prišli na svoj račun kvartoperci, ki so se pomerili v briškoli. Zelo dobro obiskan je bil tudi sobotni kulturni večer. Uvod vanj je bilo petje MoPZ pod vodstvom Nadje Kovic. Glasbene in pevske medigre so izoblikovali tudi učenci SCGV Emil Komel, dekleta in fantje so zaigrali na kitaro; to glasbilo spoznavajo v razredu Martine Gereon. S svojim lepim glasom je poslušalce razvedrila tudi mlada pevka, domačinka Petra Feri. Gost večera je bil dr. Zoran Božič, ki je ob projekcijah predstavil zamisel in nastanek sadovnjaka Pod skalco v Kojskem. Pobudnik za to je bil njegov sin Gregor. V začetku je zbral stare vrste sort iz bolj oddaljenih krajev, kasneje pa je začel v Benečiji in bližnji okolici zbirati stare domače vrste sadja. Zanimiv je podatek, ki ga je Gregor našel v knjižnici državnega arhiva. Tu so bile zapisane količine posušenega sadja. Iz teh zapisov je razvidno, da so tudi v naših krajih nekoč zelo radi sušili češnje, slive, grozdje, pa tudi breskve, fig pa ne, ker so jih imeli za manjvredno sadje!

MoPZ Štmaver pod vodstvom Nadje Kovic (FOTO DP)

Predavatelj Božič je prijazno povabil prisotne, naj si pridejo ogledat njegov sadovnjak.

Ob koncu večera je fotografinjo Tamaro Mizerit iz Števerjana, ki je postavila na ogled svoje fotografske posnetke, predstavila prof. Slavica Radinja. O fotografinji je povedala, da navdih za svoje fotografije dobiva v naravi; najbolj jo namreč privlačujeta živalski in rastlinski svet, predvsem majhne podrobnosti, ki jih površni opazovalec ne zazna.

Sobotni kulturni večer se je nazadnje prevesil v prijetno druženje ob kozarčku in prigrizku.

IK

SSG / Abonmajska sezona 2017/2018 v Gorici

Privlačnosti v komedijskih, dramskih in glasbenih odtenkih

Slovensko stalno gledališče Trst je v matični gledališki hiši, Kulturnem domu v Trstu, že začelo novo sezono v prvi polovici oktobra, ko je bila na sporedu gostujoča predstava *Pohujšanje v dolini Šentflorjanski* (1907). V režiji Janusza Kice je to, po kritikih sodeč, najbolj svetovljansko delo Ivana Cankarja uprizorilo SNG Drama Maribor. V Gorici pa se bo letošnja gledališka sezona SSG začela šele v ponedeljek, 27. novembra, ob 20.30 v goriškem Kulturnem domu, ko bo SSG v režiji Alena Jelena uprizorilo "urbano" komedijo *Resnica*. Napisal jo je Florian Zeller in se z njo vprašal, ali je vedno vredno govoriti resnico? Komedija je imela zelo velik uspeh v Franciji. Pri nas bodo protagoniste poosebili Daniel Dan Malalan, ki bo letos celo leto član SSG, Lučka Počkaj, ki se vsaj kot zelo dobrodošla gostja vrača v naše gledališče, Vladimir Jurc in Tina Gunzek.

Predokus letošnje gledališke ponudbe za Gorico pa bo kot vabilo k vpisu abonmaja že v ponedeljek, 30. oktobra 2017, ob 20.30, ko bo v goriškem Kulturnem domu gostovala komorna uprizoritev SSG *Soseska Evropa ali Kako postati Evropejci z zaščitenim poreklom.* Pod režijo se podpisuje Sabrina Morena, v predstavi, ki v humornem ključu postavlja vprašanje, ali je mogoče sobivati v večjezični in večkulturni soseščini, igrata Nikla Petruška Panizon in Daniel Dan Malalan. Pred predstavo ob 19.30 so gledalci povabljeni na aperitiv in srečanje z umetniškim koordinatorjem Igorjem Pisonom, ki bo v sproščenem ozračju predstavil vsebine abonmajskega programa za Gorico. Kot smo izvedeli s tiskovne konference, ki je bila prejšnji teden v goriški kavarni Vittoria in na kateri so o sezoni spregovorili Igor Pison, Rossana Paliaga, Igor Komel in Franka Žgavec - kot poslušalec je bil tudi Rudi Pavšič, predsednik SKGZ -, je Pison poskrbel, da bo sezona v Gorici čim bolj privlačna in komedijsko obarvana. Ker pa že pripravlja program za sezono 2018/2019, je obljubil, da si bo prizadeval za to, da bi bila ena premiera SSG v Gorici. Predsednik goriškega Kulturnega doma Komel je mnenja, da bi bilo dobro, da bi bila vsako sezono tudi ena predstava tega abonmaja v SNG Nova Gorica, in da bi bilo prav, da bi tudi SNG Nova Gorica prišlo gostovat k nam.

Tudi letošnjo gledališko sezono, kot je že tradicija, poleg SSG Trst sooblikujeta Kulturni dom Gorica in Kulturni center Lojze Bratuž, ki že nekaj let ponujata v sklopu abonmaja dva koncerta. Letos bosta oba v praznično obarvanem decembru. 10. 12. bo ob 18. uri v Kulturnem domu v Gorici koncert ŽePZ *Carmen manet*, ki je letos zmagal na prvi izvedbi Evrovizijskega zbora leta v Rigi. V zboru, ki ga vodi Primož Kerštanj, poje 33 deklet iz Kranja. Dekleta so pred omenjenim zmagovitim nastopom že prejela kar nekaj priznanj na evropskih in kitajskih mednarodnih tekmovanjih.

Goriški Kulturni center Lojze Bratuž bo 20. decembra ob 20.30 v veliki dvorani KCLB pod naslovom *Iz srca vsi radujmo* podaril tradicionalni božični koncert v produkciji domačih ustvarjalcev. V prvem delu koncerta bo na sporedu znamenita *Gloria* Antonia Vivaldija, v drugem delu pa se bodo zvrstile skladbe goriških skladateljev Lojzeta Bratuža, ob 80-letnici smrti, Mirka Fileja, ob 55-letnici smrti, in Stanka Jericija, ob 10-letnici smrti. Soliste – ti so za zdaj še skrivnost! - in priložnostni orkester s slovenskimi in italijanskimi izvajalci bo vodil Hilarij Lavrenčič, ki je s Patrickom Quaggiatom in Aljošo Tavčarjem poskrbel za orkestracijo skladb.

/ str. 12

Iva Koršič

Na kavi s knjigo v galeriji Ars

Marija Kostnapfel in njena poezija

V galeriji Ars nad Katoliško knjigarno na Travniku v Gorici je bilo v torek, 24. oktobra 2017, prvo srečanje *Na kavi s knjigo* v novi sezoni. Tokratna gostja je bila Marija Kostnapfel, letošnja prejemnica nagrade Vstajenje, ki jo je predstavila prof. Marija Pirjevec, prisotna pa je bila tudi urednica založbe Mladika Nadia Roncelli. Prav Mladika je namreč izdala nagrajeno pesniško zbirko *Pesmi*.

Številne prisotne sta pozdravila najprej, v imenu organizatorjev, Jurij Paljk, ki je poudaril vlogo glavnega sponzorja niza prireditev, gre za tržaško podjetje s kavo PrimoAroma, nato pa prof. Majda Bratina, ki je povedala, da spada srečanje, ki so se ga udeležili številni dijaki višjih srednjih šol Cankar, Zois ter Vega iz Gorice, v niz prireditev, projekta "berem, ker... io leggo perche'... "

Prof. Marija Pirjevec se je na lepem, uro trajajočem srečanju z avtorico Marijo Kostnapfel pogovarjala o poeziji, potrebi po pisanju, vlogi poezije in umetnosti, predvsem pa je razčlenila zgoščene verze tržaške avtorice, ki je rada priznala, da se pri pisanju poezije osredotoča na bistveno.

Obvestila

SKD Hrast prireja v četrtek, 26. oktobra, ob 20.30 na kmečkem turizmu Pri Cirili v Doberdobu večer z zgodovinarjem in raziskovalcem Mitjo Jurnom. Gost bo predstavil knjigo "Flondar 1917. Il presagio di Caporetto".

V Sedejevem domu v Števerjanu bo v petek, 27. oktobra, koncert skladb iz repertoarja slovenskih skladateljev v zamejstvu Zapojmo skupaj - pesem v srcih obudimo. Sodelovali bodo MePZ F. B. Sedej iz Števerjana, Zbor Jacobus Gallus iz Trsta, Duo Pesce&Ruzzier in MePZ Obalca iz Kopra. Začetek ob 20.30.

Društvo slovenskih upokojencev za Goriško prireja v soboto, 11. novembra 2017, tradicionalno martinovanje v Tricesimu v restavraciji Belvedere. Vpisujejo po tel. 0481 884156 (Andrej F.), 0481 20801 (Sonja K.), 0481 882183 (Dragica V.), 0481 78138 (Sonja Š.).

Javni razpis - 14. priznanje Kazimir Humar. Predloge za priznanje je treba oddati do 31. decembra 2017 na naslov: Zveza slovenske katoliške prosvete – 34170 Gorica-Gorizia, Drevored 20. septembra, 85, s pripisom na ovojnici: "Predlog za priznanje".

V ulici San Giovanni 9 v drugem nadstropju, zraven cerkve sv. Ivana, dajemo v najem trisobno stanovanje. Za informacije tel. 0039 347 6921591.

"Male oglase" najdete v posebni rubriki na našem novem portalu www. noviglas. eu desno spodaj.

Čestitke

Na Vrhu Sv. Mihaela je **Uštili Čotov** praznoval 60 let. Še mnoga zdrava in vesela leta v krogu najdražjih mu želijo tata Nato, sestra Nerina, Claudio, Karen in Matjaž.

RADIO SPAZIO

Vrata proti vzhodu (od 27. 10. 2017 do 2. 11. 2017)

Radijska postaja iz Vidma oddaja na ultrakratkem valu s frekvencami za Goriško 97.5, 91.9 Mhz; za Furlanijo 103.7, 103.9 Mhz; za Kanalsko dolino 95.7, 99.5 Mhz; za spodnjo dolino Bele 98.2 Mhz; za Karnijo 97.4, 91, 103.6 Mhz; na internetu www. radiospazio103. it. Slovenske oddaje so na sporedu vsak dan od 20.00 do 21.00. Spored:

Petek, 27. oktobra (v studiu Niko Klanjšček): Zvočni zapis: posnetki z naših kulturnih prireditev - Glasba iz studia 2.

Sobota, 28. oktobra (vodi Ezio Gosgnach): Okno v Benečijo: oddaja v benečanskem, terskem, rezijanskem in ziljskem narečju.

Nedelja, 29. oktobra Ponovitev oddaje Okno v Benečijo.

Ponedeljek, 30. oktobra (v studiu Sanja Vogrič): Večer s knjigo.

Torek, 31. oktobra (v studiu Matjaž Pintar): Utrinki v našem prostoru - Glasbena oddaja z Matjažem.

Sreda, 1. novembra (v studiu Danilo Čotar): Pogled v dušo in svet: Pozabljeni slovenski vojaki na tirolski fronti - Izbor melodij.

Četrtek, 2. novembra (v studiu Andrej Baucon): Četrtkov večer z glasbo - Zanimivosti, obvestila in humor.

Naša

TIZIANA

je pred kratkim dospela do lepega okroglega življenjskega mejnika. Da bi nadaljevala pot zdrava in zadovoljna in da bi še naprej tako čvrsto urejala poredno poplesavajoče številke na tipkovnici.

VSE NAJBOLJŠE JI ŽELIMO VSI, KI JO IMAMO RADI NA UREDNIŠTVU IN UPRAVI NOVEGA GLASA.

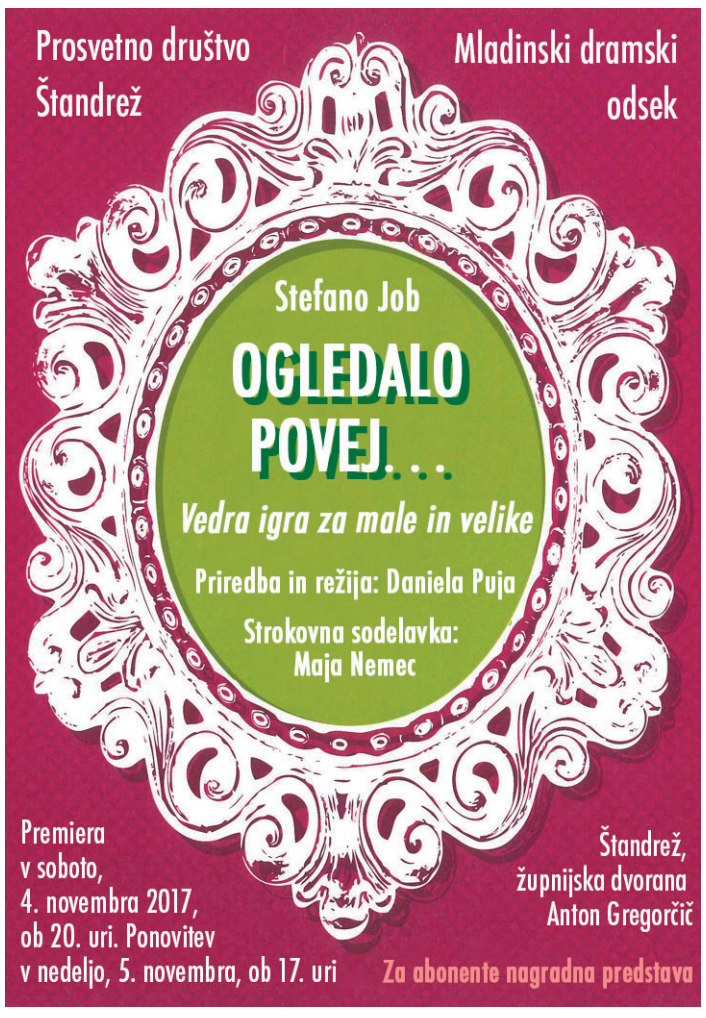

PD ŠTANDREŽ

Abonma ljubiteljskih gledaliških skupin

PROGRAM PREDSTAV:

- **Nedelja, 29. 10. 2017, ob 17. uri**
KD Dekani
Boris Piciga
REVIJA NAJBOLJŠIH SKEČEV
komedija

- **Nedelja, 12. 11. 2017, ob 17. uri**
Gledališko društvo Kontrada - Kanal
Vinko Möderndorfer
VAJA ZBORA
komedija

- **Nedelja, 10. 12. 2017, ob 17. uri**
Gledališka skupina KD Domovina - Osp
John Chopman - Dave Freeman
KLJUČ ZA DVA
komedija

PD Štandrež - Gledališki odsek
Premiera
- **Sobota, 27. 1. 2017, ob 20. uri**
Abonmajska predstava
- **Nedelja, 28. 1. 2017, ob 17. uri**
Tone Partljič
ČAJ ZA DVE
nostalgična komedija

Vse predstave bodo v župnijski dvorani Anton Gregorčič v Štandrežu.
Prodaja vstopnic: eno uro pred vsako predstavo (vstopnica 8 evrov, znižana 6,50 evra *)
*Študenti, starejši od 70 let, društvene in družinske skupine

Italijansko taborišče, v katerem so bili tudi Slovenci

Renicci: od taboriščnikov do partizanov

Renicci je zloglasno fašistično taborišče, v katerem so trpeli in umirali predvsem Slovenci iz okupirane ljubljanske pokrajine, pa tudi Hrvati iz Istre in Dalmacije. Renicci je zaselek, oddaljen 5 km od zgodovinsko znanega srednjeveškega mesteca Anghiari (40 km vzhodno od Arezza, sedeža province v južni Toskani). Anghiari štrli kot trdnjava na vrhu vzpetine, pod njim pa je 29. junija 1440 potekala bitka med Milanom in Firencami. To pomembno bitko je na freskah upodobil tudi Leonardo da Vinci v Palazzo Vecchio, a je bila kasneje uničena, obstaja pa še skica, ki jo je napravil Peter Paul Rubens.

V šotore na močvirnatih poljih zaselka Renicci, v neposredni bližini reke Tibere, ki izvira nedaleč od tam, so prišli prvi zaporniki 10. oktobra 1942. Ob 75-letnici tega žalostnega dogodka smo želeli izkazati čast vsem, ki so tam trpeli in umrli za našo svobodo. Skupina petih sinov nekdanjih političnih taboriščnikov, očetje treh od nas so bili v Gonarsu in Renicciju, smo se odpravili z avtom na pot 7. oktobra. Želeli smo položiti vence in svečke na grobove v imenu vseh sinov taboriščnikov in tudi v imenu Združenja zveze borcev za vrednote NOB - boja za svobodo in pravičnejšo družbo.

Koncentracijsko taborišče Renicci je decembra 1942 imelo že 3800 zapornikov, v enem samem slabem letu obstoja je šlo skozenj več kot 10.000 zapornikov. Zaradi izjemno slabih pogojev je umrlo 159 zapornikov (109 Slovencev), ki so jih pokopali na pokopališču Anghiari. Avgusta 1943 je prišlo v Renicci nekaj sto italijanskih antifašistov, ki so jih badogliani umaknili iz otoških taborišč (Ustica, Ventotene, Ponza) pred ameriškimi osvoboditelji. Ob kapitulaciji Italije so se fašistične straže v strahu pred Nemci 14. septembra 1943 razbežale in zaporniki so še pred prihodom Nemcev pobegnili v bližnje hribe Umbrije in Mark, kjer so jim revni kmetje pomagali, da so preživeli in našli stike z italijanskim odporništvom. Kmalu so bili v nedostopnih hribovitih predelih oblikovani novi partizanski bataljoni. Slovenci so bili številčno najbolj zastopani v 4. bataljonu Stalingrad 5. brigade Garibaldi.

V mestecu Cantiano smo doživeli veliko presenečenje, ko so nam domačini z velikim spoštovanjem do partizanov, in še posebej do slovenskih, na pročelju občinske stavbe na glavnem trgu pokazali ploščo, posvečeno osvoboditeljem mesta: partizanom iz okolice Catiana in pokrajin Ferrara in Ljubljana. V Catianu smo se srečali tudi z 89-letno gospo Mario Rabbini, ki je bila leta 1943 mlada partizanska kurirka. Njeni revni hribovski starši pa so sprejeli pod streho več slovenskih taboriščnikov, ki so potem postali lokalni partizani. Med njimi je bil tudi Vinko Kožuh, oče Marka Kožuha, ki je bil eden od naše peterice. Ganljivo je bilo obujanje spominov med Mario in Markom, oče Vinko je pred nekaj leti preminil, a z Mario sta si vsa povojna leta dopisovala. Skupaj s sinom gospe Marie smo položili cvetje in svečke na spomenik pred pokopališčem, kjer so Nemci ustrelili tri zajete partizane, enega Italijana in dva Jugoslovana.

Za njihove grobove še danes zgledno skrbijo tako občina kot meščani. Spopadi med Nemci in partizani so trajali vse do julija 1944, ko so Nemci v teh hribih Mark in Umbrije postavili obrambno linijo Gotica, da bi zaustavili zaveznike. Tedaj so zavezniki slovenskim in dalmatinskim partizanom omogočili prevoz v Bari in priključitev Titovim prekomorskim brigadam, ki so odhajale v južno Dalmacijo. Pokazali so nam tudi spomenik partizanom, ki so pred maščevanjem Nemcev ubranili vas Vilano.

Posebej ganljiv je bil tudi obisk mesteca Sansepolcro: na mestnem pokopališču zavzemata njegov osrednji del veličasten spomenik in grobnica – Sacrario degli Slavi. Na velikanskih bakrenih vratih grobnice so zapisana imena 446 umrlih, njihove pocinkane žare pa položene v grobnico. Večina od njih so padli partizani iz Toskane, Mark in Umbrije ter tudi 109 Slovencev, umrlih v taborišču Renicci, ki so jih prenesli iz bližnjega pokopališča Anghiari. Grobnico in spomenik v Sansepolcru je postavila Jugoslavija leta 1973. Nasledstvo še ni urejeno, vsi pa pričakujejo, da bi pokroviteljstvo nad tem monumentalnim spomenikom, ki priča o pomembnem prispevku naših očetov za svobodno in demokratično Italijo, prevzela Slovenija.

Vse nas Slovence, ki imamo tudi neprijetne izkušnje z omalovaževanjem partizanstva v bližnji tržaški in goriški pokrajini, je prijetno presenetilo, kako ti prebivalci Mark, Umbrije in Toskane z veliko spoštljivostjo govorijo in pišejo o Jugoslovanih, ki so se borili za njihovo osvoboditev, in tudi zgledno skrbijo za grobove in spomin na te junake.

Boris Nemec

Grobnica in spomenik na pokopališču Sansepolcro, ki ga je postavila Jugoslavija leta 1973

Spominski park Renicci je postavila občina Anghiari leta 2009

Spominska plošča, ki spominja na padle partizane iz Reniccija, postavljena v sodelovanju z Ljubljano

Maria Rabbini, na njeni desni Marko Kožuh, sin Vinka Kožuha, ki je bil v partizanih z Mario

Spomenik ustreljenim partiznom, prej taboriščnikom, pred vhodom na pokopališče v mestecu Cantiano

Spomenik partizanom visoko v hribih v Markah

V Ljubljani so odkrili spominsko obeležje jezikoslovcu Jožetu Toporišiču

Zaradi svojega dela bo zapisan v spominu še mnogih generacij Slovencev

V Foersterjevem vrtu za Filozofsko fakulteto so 18. oktobra 2017 odkrili spominsko obeležje jezikoslovcu Jožetu Toporišiču, ki so ga postavili na pobudo programskega odbora Toporišičevo leto. Kot je na odprtju poudaril predsednik SAZU Tadej Bajd, bo Toporišič zaradi svojih pravopisa in slovnice ostal v spominu govorcev slovenščine še mnogo generacij.

Slovenci smo bili po Bajdovih besedah vselej zelo previdni pri izbiri zaslužnih mož, katerim naj bi namenili spomenik. Postavili smo kar nekaj spomenikov cesarjem, kraljem in državnikom, a smo jih kmalu po njihovem zatonu odstranili. Ker smo svojo narodno pripadnost zgradili na jeziku in ker je slovenski jezik vrednota, ki nas povezuje že poldrugo tisočletje, po njegovih besedah ni težko razumeti, da so do danes ostali spomeniki v čast avtorju prve slovenske knjige Primožu Trubarju, našemu prvemu pesniku Valentinu Vodniku in našemu največjemu pesniku Francetu Prešernu. Pred nekaj manj kot 100 leti pa smo postavili tudi prvi spomenik jezikoslovcu Francu Miklošiču.

Kot je poudaril, so člani SAZU ponosni, da se bo spomenikom slavistov, akademikov Frana Ramovša, Rajka Nahtigala in Franceta Kidriča, pridružil še Toporišičev spomenik.

Predstavnica programskega odbora Toporišičevo leto in v. d. direktorice Posavskega muzeja Brežice Alenka Černelič Krošelj je poudarila, da je bil Toporišič ob svojem delu in dosežkih tudi vedno pripaden vaščan vasi Mostec, kjer se je rodil. Zato je ob njegovi smrti pred tremi leti skupina vaščanov dala pobudo in več akterjev povezala v gibanje Toporišičevo leto.

Brežiški župan Ivan Molan je izrazil veselje, da je pobuda za začetek niza aktivnosti, s katerimi se spominjajo Toporišiča, prišla iz njegovega rodnega Mosteca, ter spomnil, da je prizadevanje pobudnikov že v začetku podprla tudi brežiška občina. Kot je dejal, je program Toporišičevega leta postal lokalni in vseslovenski, izvedenih je bilo okoli 40 dogodkov.

Ljubljanski župan Zoran Janković pa je poudaril, da brez domačinov Mosteca, ki so bili prepričani, da Toporišič mora dobiti spomenik v Ljubljani, spomenika na tem mestu ne bi bilo.

Toporišičevo leto je sicer potekalo od 11. oktobra 2015 do 11. oktobra 2016. Med glavnimi prireditelji Toporišičevega leta so bili brežiški Posavski muzej, Knjižnica Brežice, Občina Brežice in programski odbor Toporišičevo leto.

Toporišič se je rodil leta 1926 na Mostecu pri Dobovi oziroma Brežicah. Med letoma 1954 in 1965 je bil lektor slovenskega jezika na Filozofski fakulteti v Zagrebu, vmes eno leto štipendist Humboldtove ustanove v Hamburgu; tu je preučeval eksperimentalno fonetiko in leta 1963 doktoriral.

V Ljubljani je leta 1966 postal docent, leta 1970 pa izredni profesor za slovenski knjižni jezik. Med letoma 1976 in 1996 je bil predstojnik katedre za slovenski knjižni jezik in stilistiko. Kot lektor slovenščine je v Zagrebu sodeloval pri sekciji za literarno teorijo in bil dejaven pri lingvistični sekciji Hrvaškega filološkega društva. Od leta 1955 je imel lektorate slovenščine na poletnih seminarjih za tuje slaviste v Splitu, Zadru in Zagrebu, od leta 1965 tudi v Ljubljani. Posamezna predavanja je imel tudi na tujih univerzah. Umrl je decembra 2014.

Toporišičev spomenik v Ljubljani sta zasnovala Primož Novak in Nika Oblak.

Kratke

Koncert: Zapojmo skupaj – pesem v srcih obudimo

V organizaciji MePZ Obalca Koper je bil v oktobru na sporedu cikel koncertov z naslovom Zapojmo skupaj – Pesem v srcih obudimo. Po uspešni organizaciji koncertov Odmevi iz Češke ob koncu avgusta v Piranu in v Kopru je Mešani pevski zbor Obalca Koper pripravil projekt, ki so ga finančno podprli Urad vlade za Slovence v zamejstvu in po svetu, Mestna občina Koper in Luka Koper.

Koncerti so bili v Kopru in na Tržaškem in Goriškem. Zadnji izmed teh bo v petek, 27. oktobra, ob 20.30 v župnijskem domu Frančišek B. Sedej v Števerjanu. Poleg MePZ Obalca Koper se bodo predstavili še MePZ Jacobus Gallus iz Trsta, MePZ F. B. Sedej iz Števerjana in Duet Pesce & Ruzzier iz Trsta. Prvi del naslova - Zapojmo skupaj - nakazuje skupno sodelovanje treh zborov in instrumentalistov iz Slovenije in zamejstva ter nadaljnje povezovanje omenjenih društev. Pesem v srcih obudimo pa razkriva pomen projekta, obujanje dediščine slovenskih skladateljev, rojenih ali delujočih na Tržaškem in Goriškem v današnjem zamejstvu, in na osveščanje publike oz. oživljanja kulturnega delovanja med mlajšo populacijo. Na koncertu bodo na sporedu skladbe iz bogate zakladnice številnih slovenskih skladateljev iz zamejstva, kot so: Pavle Merku', Ivan Grbec, Marij Kogoj, Ubald Vrabec, Stanko Jericijo, Walter Lo Nigro, Hilarij Lavrenčič in Patrick Quaggiato.

Prejeli smo

SEM, KER SEM BIL

Ta hip sem prebrala v Novem glasu z dne 19. oktobra 2017 zelo zanimiv članek in premišljevanje doberdobskega župnika Ambroža Kodelje Ob Kocbekovi pesmi Molitev z markantnim spominom ob njej na prof. dr. Janeza Janžekoviča, kateremu jo je kot študent podtaknil na kateder in je nato zelo sugestivno opisal njegovo reakcijo. Res vredno branja in premišljevanja. A tudi njemu se je zgodilo, kot že neštetim drugim, da je pesem na začetku bral narobe, in domnevam, si jo tudi malce narobe tolmačil, oziroma jo nekoliko površno prebral in posledično vsaj delno nepravilno dojel.

Ob strani članka je prepis cele Kocbekove pesmi z omenjeno napako. Ilustriral jo je slikovito z Molitvijo bosanskega slikarja Safeta Zeca.

Kocbekova prva kitica se glasi (podčrtala bom sporno besedo jaz):

Sem,
ker sem bil,
in vsakdo
me bo mogel
pozabiti.

Gospod Kodelja pa je položil v pesnikova usta nekaj, česar ni Kocbek sploh rekel, in sicer:

Sem,
kar sem bil,
...

Ta napačni in za pesem nebistveni **kar** sem popravila v bistveni **ker** že Martinu Breclju nekoč davno v PD, se mi zdi, ki pa mi ga je prej smrtno zameril, namesto da bi rekel hvala. S tem sem ga hotela le opozoriti, da včasih beremo kaj narobe, saj nismo nezmotljivi, in da zategadelj lahko pridemo do zgrešenih sklepanj in zaključkov, kar je živa resnica. Tudi Manca Košir v neki svoji knjigi pogovorov z znanimi osebnostmi, ker rada v svoje spise dodaja kakšno pesem in jo čuteče komentira, je podobno kot oba zgoraj omenjena zamenjala **ker** v **kar**.

Torej vsem trem ponovno v vednost. Kocbek v svoji Molitvi pravi:

Sem,
KER sem bil ...

In vsaj tokrat, če sploh kdaj, ne sprašuje po tem, kar je bil.

Hvala za prelepo razmišljanje, pogreški navkljub. Ko pa boste Kocbeka še kaj in kdaj navajali, bodite posebno pozorni na besede, ki jih je uporabil ta veliki in neprekosljivi mojster besede.

Jolka Milič
prevajalka tudi Kocbekove poezije v italijanščino

Opomba urednika: g. Ambrož Kodelja nam je poslal zapis in, tako nam je v telefonskem pogovoru dejal, naslovnico knjige Kocbekovih poezij, mi tega nismo prejeli, včasih pošta odreže priponke, zato sem sam tik pred oddajo v tisk poiskal na spletu Kocbekovo pesem, v kateri je bila napaka, o kateri govori gospa Jolka Milič, ki ima prav, saj gre zares za grobo napako. Kot zanimivost lahko povem, da sem pesem z napako našel na vsaj štirih večjih pesniških portalih. G. Ambrožu Kodelji, gospe Jolki Milič, bralkam in bralcem se iskreno opravičujem / Jurij Paljk.

Sklenjen življenja krog

Zorenja čas je dokončan.
Listje škrlatno rumeno
veter odnaša, se z njim poigrava.

Svoje je listje drevju oddalo,
Zemljo s trohnenjem je pognojilo.
Sklenjen je krog brstečega cvetenja,
jesenskega zorenja.
Zdaj žlahten plod na zemljo pada.

Življenje kot v naravi se izteka.
Prišel je dan, Vseh svetih dan.
Z lučkami, cvetjem, grobove okrasimo.

Spomin življenja in zorenja
v objemu dragih, ki zemlja jih prekriva.
Sklenil življenja se je krog
in zemlja svoje je vzela.
Odšla je duša k Stvarniku v višave.

Pavel Vidau

Borštnikov prstan 2017

Dobitnica najbolj prestižne nagrade za igralce je Saša Pavček

V Mariboru od 20. do 29. oktobra poteka 52. Borštnikovo srečanje, najbolj odmeven gledališki tekmovalni festival na Slovenskem, ki je že nekaj let razširil svoja obzorja na mednarodno gledališko sceno. Ob koncu festivala bodo kot vsako leto razglasili nagrajence in podelili Borštnikov prstan, ki je najvišja nagrada, ki jo na Slovenskem prejme igralec ali igralka za življenjsko delo. Žirija, ki so jo letos sestavljali Borštnikova nagrajenca Vlado Novak in Ljerka Belak, dramaturg Blaž Lukan, režiser Matjaž Zupančič in vršilka dolžnosti umetniške direktorice Festivala Borštnikovo srečanje (FBS) Ksenija Repina, ki je na tem mestu letos nasledila Aljo Predan, se je soglasno odločila, da Borštnikov prstan letos prejme igralka **Saša Pavček**.

Foto JMP

Diplomirana dramska in filmska igralka (na AGRFT l. 1983), pesnica, esejistka in dramatičarka Saša Pavček je od leta 1985 stalna članica SNG Drama Ljubljana in njena prvakinja. Predava pa tudi na AGRFT. Leta 1986/1987 se je izpopolnjevala v Parizu in tam tudi igrala v Théâtre Arcane vlogo Sarah v Pinterjevem Ljubimcu. V Parizu je nastopila tudi z dvojezičnimi recitali slovenske poezije Edvarda Kocbeka, Marka Kravosa in Franceta Prešerna. Odigrala je več kot 120 različnih vlog v gledališču, filmih in na televiziji in se odlično znajde v vlogah klasičnega in modernega repertoarja. (Kako bi gledalec lahko pozabil npr. na njeno Filomeno Marturano P. De Fillippa ali Gospo ministrico B. Nušića ali pa mamo in babico v Angelu pozabe Maje Haderlap)?

"Prejemnica letošnjega prstana v svoje igralske like vstopa oprezno, radovedno, občutljivo, z upanjem in strahom hkrati. Pa z neko neulovljivo melanholijo, svojo dobro znanko,... Morda lahko rečemo, da lahko le tako svoje vloge sploh oblikuje in hkrati z njimi sestavlja tudi lastno igralsko oziroma umetniško podobo, po kateri jo prepoznavamo in že skoraj 40 let spremljamo na odrskih deskah in radijskih valovih, na televiziji in filmu ali v pisani besedi" , so napisali v utemeljitvi nagrade. Med njenimi igralskimi lastnostmi so navedli disciplino, natančnost, zahtevnost, delavnost, invencijo in zvestobo.

Igralka ob razglasitvi v Slovenskem narodnem gledališču (SNG) Maribor ni bila prisotna zaradi drugih obveznosti, v video nagovoru pa je povedala, da nagrado jemlje kot veliko priznanje. *"To je zame velika radost, velika čast"*, je dejala in se zahvalila med drugim igralskim kolegom, ostalim sodelavcem v gledališču, družini in občinstvu. *"Hvala za zaupanje. Upam, da bom lahko še naprej nosila svojo vizijo, svoja hrepenenja, tudi ko bodo minili ti trenutki slave in veselja. Da bom, ko bom starejša, lahko še vedno našla pot do igranja"*, je dodala.

Festival je 20. oktobra na promenadi mariborskega Mestnega parka odprla velika razstava fotografij Aljoše Rebolja *Hommage a Tomaž Pandur* v organizaciji Pandur Theaters. Uvodna predstava je bila *Naše nasilje in vaše nasilje* režiserja Oliverja Frljića v izvedbi HAU Hebbel am Ufer iz Berlina in Slovenskega mladinskega gledališča.

"Festival ni le prerez pretekle gledališke sezone, temveč je prerez življenja kot takega, saj nam izrisuje zgodbe - letos med drugim zgodbe o nemoči, izgubi, nesoglasjih, pritlehnosti. Je komentar, odziv in epilog življenja", je poudarila Ksenija Repina.

V letošnjem tekmovalnem programu, ki ga je izbrala selektorica Petra Vidali, je 11 predstav (dvanajsta uprizoritev *Svetovalec. Katalog burlesknih dialogov* v dogovoru z Mestnim gledališčem ljubljanskim in režiserko Nino Rajič Kranjac zaradi smrti glavnega igralca Gašperja Tiča odpade. Namesto tega pripravljajo dogodek *Svetovalec. O predstavi, ki je ostala brez igralca.*

V tekmovalnem programu je s tremi predstavami zastopana Drama SNG Maribor, po dve prihajata iz Slovenskega mladinskega gledališča in SNG Drama Ljubljana, z eno pa gostujejo Mestno gledališče ljubljansko, SNG Nova Gorica, Prešernovo gledališče Kranj in Zavod Imaginarni.

Mednarodni program, v katerem so predstave iz Hrvaške, Češke in Finske, je pripravila Alja Predan. Direktor SNG Maribor Danilo Rošker je poudaril, da je SNG Maribor že od njegovih začetkov "pripaden" festivalu. "Nikoli ni bilo pritlehno, vedno je bilo ambiciozno glede festivala, vedno je s festivalom gledalo naprej, vedno pa je tudi spoštovalo zgodovino. Tako bo tudi naprej", je dejal.

Letošnji festival bo izpeljala vršilka dolžnosti umetniškega direktorja Ksenija Repina, z januarjem pa vodenje festivala za prihodnjih pet let prevzema zdajšnji direktor Javne agencije za knjigo RS Aleš Novak.

Iva Koršič

Jermanova nagrada Društva slovenskih književnih prevajalcev

Letošnja prejemnika sta Brata Gradišnik

Jermanovo nagrado, ki jo Društvo slovenskih književnih prevajalcev podeljuje za posebno uspele prevode družboslovnih in humanističnih besedil iz tujih jezikov v slovenščino, letos prejmeta Bogdan in Branko Gradišnik. Prvi za prevod dela Gilberta Keitha Chestertona *Večni človek*, drugi za prevod dela Nancy McWilliams *Psihoanalitična diagnostika*.

Kot piše v utemeljitvi, Bogdan Gradišnik s svojim prevodom zahtevne razprave *Večni človek*, ki je izšla leta 1925, verodostojno poustvari obe plati izvirnika: eruditivnost in avtorjev osebni glas. Chesterston v njej ugovarja mnenjema, da se je človeška družba razvila evolucijsko od slabšega na boljše, od živalskosti do zdajšnje stopnje, in da je bil Kristus sicer izjemen, a povsem človeški posameznik. Pri tem črpa iz različnih ved in v delo vpleta številne povprečnemu bralcu slabo poznane reference.

Po presoji komisije si Bogdan Gradišnik zasluži nagrado za prevod te razprave, ki terja od prevajalca natančnost in velik časovni vložek. V njegovem prevodu, ki je lani izšel pri Celjski Mohorjevi družbi, tako najdemo 176 opomb.

Bogdan Gradišnik je prevedel več del angleških in ameriških prozaistov ter hrvaških in srbskih avtorjev. Za prevod del *Hip 1* in *Hip 2* Antonija Isakovića je leta 1985 prejel Sovretovo nagrado. Poleg tega prevaja znanstvena, monografska, leksikalna in enciklopedična besedila.

Branko Gradišnik

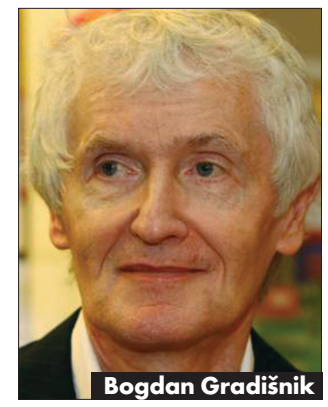
Bogdan Gradišnik

Branko Gradišnik se je lotil zahtevnega in zajetnega priročnika *Psihoanalitična diagnostika* ameriške psihologinje in psihoanalitičarke Nancy McWilliams. Avtorica obdeluje psihoanalitične teorije osebnosti, razlaga klinično pomembne značajske poteze pacientov in nakazuje, kako lahko razumevanje individualne strukture osebnosti odločilno vpliva na terapevtski fokus in način pomoči. To podaja s humorjem in empatijo, pregledno, razumljivo in v klenem jeziku.

Branko Gradišnik, tudi sam avtor štirih psiholoških priročnikov, se je po prepričanju komisije "igrivo sprehodil po različnih ravneh in plasteh jezika, tako da priročnik v prevodu zadiši v vsej žlahtnosti in gibkosti materinščine". Poleg tega se je izkazal pri prevajanju in ustvarjanju strokovne terminologije ter odpravljanju taksonomskih lukenj. Svoje prevajalske postopke, zadrege in izbire je razložil v spremni besedi. Prevod Psihoanalitične diagnostike je letos izdala založba UMco.

"Držal se je načela, da izraze sloveni, kjer je le mogoče - tako odslej človekovo duševnost lahko opisujemo z novimi izrazi: poutrinek, vzdejanjenje, vzigravanje, vživetven itd. Pri tem je pokazal jezikovno občutljivost za pomenske odtenke in hkrati spoštljivost do že obstoječega izrazja. Prevodu je dodal tudi terminološki slovarček, ob katerem se bralec - tako kot ob celotnem prevodu - lahko samo prikloni prevajalski samozavesti, posluhu ter ustvarjalni živahnosti mojstra neologizmov", je še navedla komisija. To so sestavljali Tina Mahkota, Nives Vidrih, Majda Kne, Primož Vitez in Nada Grošelj (predsednica).

Branko Gradišnik, po izobrazbi sociolog in umetnostni zgodovinar ter magister kreativnega pisanja, je v 46 letih prevajanja ustvaril bogato bibliografijo prevodov predvsem iz angloameriškega leposlovja. Za prevod romana *Bledi ogenj* Vladimirja Nabokova je leta 2012 prejel Sovretovo nagrado.

Jermanova nagrada je bila ustanovljena leta 2013, prvič pa so jo podelili leta 2015. Poimenovana je po prevajalcu in filozofu Franetu Jermanu, ki je v slovenščino prevedel številna filozofska in leposlovna dela. Leta 1981 je prejel tudi Sovretovo nagrado.

Nagrajencema bodo nagrado podelili 9. novembra na sedežu Društva slovenskih književnih prevajalcev.

Ukraden pilj v Saležu

Pred nekaj dnevi so neznanci odnesli podobo Matere Božje, ki je stala na vaškem pilju v Saležu. Novica je takoj odjeknila v vaški skupnosti, saj stoji piljček z Marijino podobo v vaškem središču že več kot sto let. Namen vaščanov je, da postavijo v kratkem novo podobo in hkrati tudi obnovijo piljček, ki je potreben vzdržnih del. / Za skupino vaščanov, Diego Pečar

ZVEZA CERKVENIH PEVSKIH ZBOROV

vabi na

SREČANJE MLADINSKIH PEVSKIH ZBOROV

dvorana Marijinega doma v ulici Risorta v Trstu
sobota, 28. oktobra 2017, ob 20. uri

ZVEZA CERKVENIH PEVSKIH ZBOROV

vabi na

DEVINSKO DEKANIJSKO REVIJO MARIJINIH PESMI

cerkev sv. Nikolaja v Mavhinjah
nedelja, 29. oktobra 2017, ob 16. uri

Ponedeljkov večer v DSI

Veselka Šorli Puc – Po lepoti k resnici

Slikarka in pisateljica Veselka Šorli Puc je hrepenela po sreči. Zgodaj je ugotovila, da se najlepša lepota skriva v krhkosti. Trenutek miline je iskala vse življenje. Društvo slovenskih izobražencev je njej posvetilo večer, poimenovan *Po lepoti k resnici* in se tako poklonilo tržaški prijateljici, ki se je rodila v Kranju in se v zadnjih letih preselila na Kras, kjer je ustvarjala. Njeno življenje je ugasnilo letos poleti.

Dr. Edi Kovač je predstavil njen življenjepis in svetovni nazor, medtem ko je dr. Peter Skoberne, sodelavec njenega moža, Matjaža Puca, pripravil projekcijo slikarkinih akvarelov in prikazal njeno izpoved vere. Sodelovala je s celovškim Zvonom, za katerega je pisala eseje o lepoti in umetnosti. Dr. Skoberne je slikal Veselkine vitraje še z analognim fotoaparatom. Irisi so njen poseben motiv. To je sveta ali božanska rastlina, polna krščanskih simbolov, a tudi starogrška boginja. Če gledamo to rožo z vseh treh strani, vidimo en sam cvet, kar simbolizira Sveto Trojico. Naslov njenega besedila o irisih je *Moč nemoči*. V njem opisuje iris kot krhek in pokončen cvet. Poklanja ga vsem žalostnim, nemočnim in ponižanim. Predstavlja ji svet miline, krhkosti in lepote.

Veselka se je rodila 3. avgusta 1949. Oče je bil arhitekt in jo je vsako nedeljo vodil v galerije, muzeje in Plečnikove zgradbe. Zato je v sebi nosila občutljivost za prostor. Rada je imela naravo in barve ter risala cvetlice celo življenje. Na samostojni razstavi v Ljubljani je dosegla vrh akvarela. Risanje irisa je namreč nekaj tako krhkega, da ne dovoli poprave. Dr. Kovač se je zaustavil tudi pri njenih vitrajih: "Ko je delala okna za cerkve, se je vračala v sveti prostor, v svet harmonije. Barvno okno spominja namreč na paradiž". Pri dekoraciji je bila ustvarjalna, hotela je živeti v edenskem vrtu.

Na ljubljanski likovni akademiji jo je zaznamoval prof. Gabrijel Stupica, slikarsko specialko pa je opravila pri prof. Janezu Berniku. Prejela je študentsko Prešernovo nagrado. Ker ni marala biti politično angažirana in ni hotela imeti osebnih vezi z uglednimi možmi, ki so vodili takratne institucije, se je umaknila iz tega sveta. Postala je vedno bolj duhovna. Mož je nato zbolel za rakom. Veselka ni bila versko vzgojena, a je vero živela. Takrat je začutila, da to ni slučaj, da ima poslanstvo znotraj Cerkve. Imela je občutek, da gre sakralna umetnost v smeri kičastega in naivnih podobic. Nadaljevala je vitraj za Kregarjem. Študijsko se je poglabljala, hodila v Pariz in v Notre - Dame presedela marsikatero uro. Pustila je, da jo barve nagovorijo; molila je. Bila je mnenja, da predstavlja molitev najvišjo ustvarjalno moč, ker se pogovarjaš z nekom, ki ga nisi nikoli videl.

Več kot sto njenih barvnih oken najdemo v Ljubljani, Celju, Polzeli, Novem mestu, Bovcu, Celovcu, Toulousu, Torontu in drugod. Detajl njenega vitraja v bovški cerkvi Device Marije je bil natisnjen na eni od prvih dveh slovenskih božičnih poštnih znamk. Pri založbi Mladika je izšel njen literarni prvenec *Zgodbe z repom in glavo*, pri celjski Mohorjevi družbi pa *Ure pasjih dni*. Ni bila zgovorna, a bila je celovit človek. Rada je imela krhkost. Urejala je revijo Tretji dan. Na akademijo ni prišla, pač pa je v sklopu Visoke šole za storitve v Ljubljani ustanovila Oddelek za fotografijo. Bila je njena predstojnica in je predavala kompozicijo.

Veselka Šorli Puc je bila izrazit krščanski mislec. Vedno je zagovarjala nenasilje. Bila je mnenja, da samo kdor nosi lepoto v sebi, jo lahko vidi tudi v sočloveku. O jeziku pa je bila prepričana, da se najbolj pristno ohranja na robu in je slovenščina najlepše doneča prav na obrobju.

Metka Šinigoj

Občine / Predstavitev nove pesniške zbirke

(O)graditi srečo Majde Artač Sturman

Vtorek, 17. oktobra 2017, je Društvo Finžgarjev dom z Opčin pripravilo res prijeten večer. Širši publiki so želeli predstaviti najnovejšo pesniško zbirko izpod peresa Majde Artač Sturman, openske domačinke, ki že dolga leta objavlja svoje pesmi in prozo bodisi v samostojnih knjigah kot v revijalnem in periodičnem tisku, v katerem se oglaša tudi z eseji in raznimi literarnimi ali gledališkimi kritikami. Nekdanjo profesorico (zdaj je že v zasluženem pokoju) slovenščine in latinščine na slovenskih srednjih šolah v Trstu je predstavila Vilma Purič, ki je tudi vodila celoten večer. V pesniški zbirki *(O) graditi srečo*, ki jo je izdala založba Mladika iz Trsta, avtorica opeva tržaško krajino po svojem osebnem izkustvu in interpretaciji, saj se oddaljuje od klasičnega in ustaljenega opisa tržaškosti in po svoje opisuje ljudi, prostor in današnji čas, ki jih lahko vsak dojema v vsakdanjosti. V knjigi prevladuje raba protislovij, bodisi na jezikovni kot vsebinski ravni.

Torkov večer je popestril tudi nastop ansambla *Ano ur'co al'pej dvej*, saj so člani skupine za svojo najnovejšo CD ploščo oziroma zgoščenko uglasbili eno izmed poezij Artačeve. Zadnja zgoščenka zelo uveljavljenega domačega ansambla *Ano ur'co al'pej dvej*, ki jo bodo uradno predstavili v soboto, 28. oktobra, letos na Opčinah in v soboto, 4. novembra, v Gorici, vsebuje namreč avtorske skladbe, ki so jih uglasbili ugledni domači glasbeniki, besedila pa so delo raznih piscev. Tako so na predstavitvi pesniške zbirke *(O) graditi srečo* imeli praizvedbo pesmi, besedilo katere je napisala Majda Artač. Ansambel je posnel že več zgoščenk, večinoma narodnih, ljudskih, a tudi avtorskih pesmi, z zadnjo zgoščenko so se posvetili prav tem. Tržaški ansambel je zelo znan, saj njegovi člani nastopajo že skoraj dvajset let in so večkrat zmagali tudi na tradicionalnem festivalu Slovenske viže v narečju.

Večer je potekal v zelo prijetnem vzdušju. Po pozdravu Lučke Susič, predsednice slovenskega kulturnega društva Finžgarjev dom, je Vilma Purič predstavila avtorico pesniške zbirke, nato je spregovorila pesnica Majda Artač sama. Sproščen pogovor med obema je poslušalcem razkrival, kako poezije sploh nastajajo in zakaj se avtorica posveča določeni temi. Občuteno in umetniško je nekaj poezij posredoval igralec Aleksij Pregarc. Ansambel je dodajal glasbene "intermezze", tako da je bil večer prav raznolik in zanimiv. Pred običajnim prigrizkom, ob katerem so si udeleženci večera lahko izmenjali še marsiktero mnenje, se je predsednica Finžgarjevega doma vsem zahvalila za lep večer in povabila na ostale prireditve, ki jih namerva društvo uresničiti v letošnjem delovnem letu.

MAP

Deželni zakon o izkopih / Enotna zahteva zainteresiranih

Zakon je treba prilagoditi specifiki kraških kamnolomov!

Na pobudo deželnih svetnikov Igorja Gabrovca (SSk) in Stefana Ukmarja (DS) je pred kratkim v prostorih odborništva za okolje v Trstu potekalo nadvse koristno in pomembno soočenje med upravitelji kraških kamnolomov in pristojno odbornico Saro Vito, ki so jo spremljali funkcionarji deželne službe za geologijo. Srečanje je bilo nadaljevanje tistega, ki ga je v maju imela Vitova z Gabrovcem v občinski hiši v Nabrežini s takratnim županom Vladimirjem Kukanjo, ko je prisluhnila upraviteljem nekaterih večjih kamnolomov in tudi domačim obrtnikom in jih pozvala, naj svoje predloge strnejo v konkreten dokument.

"Ponedeljkova seja na deželnem odborništvu je bila tako priložnost, da smo deželni upravi predložili več strani obsežno dokumentacijo, ki navaja vrsto potrebnih popravkov k deželnemu zakonu in jih tudi tehnično zelo natančno utemeljuje in uokvirja v specifiko kamnolomov okrasnega kamna, ki so kraška značilnost. S kolegom Stefanom Ukmarjem sva že več mesecev spremljala pripravo dokumenta, za katerega morava pohvaliti tako naše podjetnike kot tudi njihove tehnike in strokovne svetovalce, saj so v najkrajšem času opravili izvrstno delo. Nadvse pomembno je tudi to, da so dokument opremili s podpisi in podporami približno štiridesetih kamnolomcev, kamnosekov, obrtnikov, tehnikov, trgovcev in drugih, ki so tako ali drugače soudeleženi v gospodarski okvir kamnarsko-kamnolomske dejavnosti na Krasu. Dokument je podprla tudi Zadružna kraška banka, nadvse pomenljiv institucionalni okvir pa mu daje podpora treh občinskih uprav Repentabra, Zgonika in Devina Nabrežine", izpostavlja deželni svetnik Gabrovec. Na srečanju so zato po uvodnih besedah obeh slovenskih deželnih svetnikov spregovorili tudi župan Marko Pisani, županja Daniela Pallotta in podžupan Rado Milič. Vsi trije občinski upravitelji so izrecno izpostavili gospodarski in družbeni pomen, ki ga ima tovrstna dejavnost na Krasu in je zato vredna največje politične občutljivosti in pozornosti. Dokument je s tehničnega vidika prvi predstavil geometer David Bandi, njegovo izvajanje pa so dopolnili še navzoči upravitelji in lastniki nekaterih pomembnejših kamnolomov, začenši z Gabrielejem Destejem, ki je z bratom dejaven na območju Repna in je bil v teh mesecih dejansko polno vpržen v sestavo dokumenta in zbiranje potrebne podpore kolegov.

Nov zakon o izkopih je deželni svet sprejel pred poldrugim letom, ko je bilo vnesenih kar nekaj popravkov, dopolnil in tudi odstopanj z ozirom zlasti na potrebe manjših kamnolomov kraškega okrasnega kamna, ki že od davnih časov slovi po kakovosti in enkratnosti. Kamnarsko-kamnoseška dejavnost na Krasu je pomembna gospodarska panoga, njena dejavnost pa se tesno prepleta s tradicijo in kulturo našega prostora, zaznamuje stavbarstvo in se ponaša z visokimi obrtniško-umetniškimi dosežki. Odbornica Sara Vito je zagotovila, da je deželna uprava izpostavljene problematike delno že preučila, ostale pa bo v najkrajšem času. Pričakovati je, da bo novela k zakonu o izkopih romala v deželni svet še pred koncem tega leta, najverjetneje meseca novembra, saj je december skoraj v celoti namenjen sprejemanju proračunskih zakonov.

Devin / Lutkovno gledališče Pristanišče

Prijateljstvo je še zmeraj največji zaklad!

V sivem jesenskem dopoldnevu, v soboto, 21. oktobra 2017, je v posebno, edinstveno pristanišče v Devinu, *Lutkovno gledališče Pristanišče*, priplula še zadnja čarobna ladja. Na njenem krovu je stal "čisto" pravi morski ropar, *Gusar Berto*. Po značaju nergaški in samotarski Berto je v svoji hišici ob jezeru, z vonjem po morju ob ribiški mreži, sidru, školjkah..., daleč od ljudi, sanjaril, da bi zaplul po širni gladini. Nikogar ni maral, a ko je spoznal dečka Luko, se je vse spremenilo. Luku je razkril svojo skrivnost, da sploh ne zna plavati! Deček mu je ponudil svoj rešilni obroč in zajadrala sta na splavu, da bi šla iskat skriti zaklad. A našla sta ga že na njem: *prijateljstvo*, ki sta ga podelila drug drugemu. Pravo, nesebično prijateljstvo je še zmeraj najbolj dragocen zaklad. To je približno tridesetim otrokom in njihovim spremljevalcem, ki so ravno tako pozorno kot mali abonenti abonmaja Čoln spremljali odrsko dogajanje, razkrila lutkovno-igrana predstava *Gusar Berto*. V dvorano devinskih zborov je prišel v goste dobro poznan igralec-animator, profesor pedagogike, specialni pedagog MVO, doktorski kandidat, Sten Vilar, ki s svojimi predstavami, polnimi sporočilne topline, petja in glasbe, potuje po Sloveniji in zamejstvu. Tudi rojake v zdomstvu je že razveselil z njimi. Prav tako prisrčno je bilo seveda tudi v Devinu. Tu je z lutkama papigo Pepijem in dečkom Luko (veliki lutki na nitkah je učinkovito izdelal Dušan Soklič) odigral uprizoritev, ki jo je povzel in dramatiziral po znani slikanici, ki sta jo napisala in ilustrirala Ingrid in Dieter Schubert. Vsebino je, kot vselej, razgibano razpredal ob petju in glasbi, pod katero se podpisujeta Viljem Gergolet in Boštjan Grabnar. Ob koncu predstave, s katero kroži po odrih že petnajst let, je Vilar z otroki še zapel pesmico *Skupaj laže rastemo* ter pesem o sreči v štirih jezikih. Vilar je v drugi polovici 90. let prejšnjega stoletja ustanovil Studio Anima - gledališče za velike in male, ki

ima za moto *Skupaj laže rastemo*. "Poslanstvo studia Anima je boj za prave vrednote, ki temeljijo na zdravem duhovnem in telesnem življenju, na spoštovanju, ustvarjalnosti in dobrih odnosih", piše na njegovi spletni strani.

Lepa predstava s svetlim sporočilom o prijateljstvu je zaokrožila letošnji niz štirih predstav *Lutkovnega gledališča Pristanišče*. Tudi tokrat sta jo uvedli Petra in Tina, ki sta malim gledalcem predstavili in obrazložili besede gusar, sidro, sod ..., omenjene v predstavi. Lucija Tavčar je pred igrico z otroki še zadnjič obnovila tri zlata pravila obnašanja v gledališču (ne klepetamo, sedimo v miru in po tiho prosimo hostese, če kaj rabimo). Po predstavi sta sestri Lucija in Nada Tavčar še zadnjič vodili delavnico za manjše in večje obiskovalce. Tokrat so otroci iz raznih materialov izdelali lično papigo. Lucija je še pred tem nagovorila občinstvo in povedala, da so otroci, abonenti abonmaja Čoln, pridno prinašali v *Pristanišče* svoje pobarvane ribice – vstopnice, zato so si vsi zaslužili sladko presenečenje. Najlepše ribice pa so bile nagrajene. Nagrade so se veselili Ryan in Monika, Anja (šestletna Anja je bila zelo zadovoljna s predstavami in je rada hodila nanje, tako nam je sama zaupala), Emil in Sara, Petra in Dimitri.

Lucija je napovedala, da se bodo predstave *Lutkovnega gledališča Pristanišče* vrnile naslednjo jesen, ko bo že tretje leto zapored potekal ta abonmajski niz predstav. Če pa bo dovolj zanimanja za to, bodo tudi v februarju na sedežu devinskih zborov pripravili vrsto srečanj za otroke. Z Barbaro Fužir bi ob pravljicah, igricah in še čem bogatili slovensko besedišče in se lepo imeli v družbi vrstnikov.

Preden so se otroci odpravili na delavnico, starši pa na klepet oz. kupit pesmarice ali zgoščenke, ki jih je s seboj prinesel Sten Vilar, se je Lucija zahvalila vsem, ki so pripomogli, da je tudi letos tako lepo uspelo *Lutkovno gledališče Pristanišče*, in sicer OPZ Ladjica, Lutkarjem iz Devina, Devinskemu mladinskemu krožku, Slovenski prosveti, kateri gre še posebna zahvala (na sobotni predstavi je bila prisotna predstavnica SP Tatjana Oletič), in MoPZ Fantje izpod Grmade.

Pomoč je nudila tudi Zadružna kraška banka.

Ob koncu uspešnega abonmajskega niza *Lutkovno gledališče Pristanišče*, ki je v prenovljeno dvorano devinskih zborov priklical veliko gledalcev, lahko poudarimo, da so se pri njegovi izvedbi s prizadevnostjo in požrtvovalnostjo zelo izkazali člani Devinskega mladinskega krožka, ki mu predseduje Danijel Fabi Pahor. Še posebej naj omenimo sestri Lucijo in Nado Tavčar, Petro Pahor in Tino Pahor, ki so se res dejavno in predano ukvarjale z otroki.

IK

V muzeju Cara' kontrapunkt vizij Brune Daus in Sebastjana Degli Innocenti

Vizualna sporočila spomina in barv

Nedavno, v zaporedni montaži, je bilo mogoče si ogledati v miljskem muzeju Cara' dvoje svežih pojmovanj, kaj je lahko danes umetnost, prabitna likovna govorica, ki se trudi kljubovati elektronskemu mežikanju novih umetniških in tudi psevdoumetniških medijev. Povejmo, da je miljski, Bauhausovsko zasnovan muzej zgrajen po načrtu tržaškega biroja **Starassociati**. Arhitekti Giovanni Paolo Bartoli, Roberto Dambrosi, Claudio Farina, Slovenec Verjano Markezic in Maurizio Martinelli so l. 2001 ustanovili združenje načrtovalcev in v teh letih realizirali več javnonamembnih projektov, od centra za duševno zdravje CSM v Gorici in pri Domju do Hiše glasbe v Trstu in miljskega muzeja. Od

Mož ki opazuje - Bruna Daus

začetne skupine sta ostala zadnja dva, katerima se je pridružil arhitekt Martin Hlavacek. Tudi zato je muzej sodobnih umetnosti, ki nosi ime po enem od protagonistov italijanske avantgarde, domačinu in vsestranskem umetniku, kot nalašč postavljen za ustvarjalna soočanja, od slikarstva do fotografije in dizajna. In vsakič, ob tem ko spoznavamo nove umetnike, se lahko naužijemo futurističnih in ekspresionističnih Carajevih risb, ki so sorodne Čargu in Pilonu, poetičnih skulptur in drugih umetnin njegove stalne zbirke.

"Slikarstvo je edino zrcalo mojega sveta in prikazuje čas in razsežnost mojega obstoja", trdi bolj zrela umetnica, **Bruna Daus,** v elegantnem katalogu razstave (od 24. 8. do 17. 9.), ki vsebuje še predstavitve Marie Campitelli in Petra Iancovicha. Gre za izrazito konceptualen pristop k vsej zadevi, ki ga je slikarka uprizorila ob začetku razstave s sedečim glinastim možičkom in se končuje z visečo, dokaj osebno interpretacijo Van Goghovega zlatordečega stola. Sedeči mož, ki naj bi pooseblja očeta, zre na druge navpične, mehko izrisane, a boleče akrilaste podobe, ki kot nekakšni vizualni hajkuji ponazarjajo večplastna dogajanja.

/ str. 16

Davorin Devetak

Obvestila

O svobodi z empatijo . Ob aktivnem soočanju in izražanju misli, povezane s pojmovanjem svobode in z vrednotami, ki jih imajo mladi, bo v soboto, 28. oktobra, ob 18.00 v Peterlinovi dvorani, ul. Donizetti 3 - I. nadstropje, v sproščenem medgeneracijskem vzdušju potekalo srečanje v slovenščini. Namen srečanja je vzpodbujanje mladih k aktivni rabi slovenščine v izvenšolskih govornih kontekstih. Prisrčno vabljene / vabljeni k udeležbi!

Slovensko pastoralno središče vabi slovenske vernike ob dnevu spomina na rajne na sveto mašo, ki bo v nedeljo, 29. oktobra, ob 15.30 na tržaškem pokopališču. Maševal bo gospod Klemen Zalar, pel pa združeni zbor Zveze cerkvenih pevskih zborov.

DSI prireja v ponedeljek, 30. oktobra, okroglo mizo o temi Izmerimo temperaturo v manjšinski politki. Sodelujejo: Peter Močnik, Igor Gabrovec in Ivo Jevnikar. Peterlinova dvorana, Donizettijeva 3, začetek ob 20.30.

Slovenska skupnost v okviru priprav na Programski kongres

vabi na

debatni večer z naslovom

"Vzgojno-izobraževalna in kulturna ponudba v luči izoblikovanja jutrišnje podobe slovenske narodne skupnosti v FJk"

četrtek, 26. oktobra, ob 20. uri

v Vilfanovi dvorani v Trstu (ul. Gallina 5).

Debatni večer se odvija v sodelovanju s krožkom za družbena vprašanja Virgil Šček

#PROTAGONISTIVPROSTORU

Prva številka mladinske revije Galeb v letošnjem šolskem letu

"Z možgani na 'on' in z Galebom ob strani!"

S takim vzklikom opogumlja šolarje ob začetku šolskega leta Galeb oziroma Medved skupaj z Miško, dogodivščine katerih so zapisane v letošnjem Galebovem dnevniku. V sami reviji Galeb pa bo tudi letos vrsta zanimivih zapisov, uporabnih tudi med šolskimi urami, in veliko zgodb v nadaljevanjih, ki spodbujajo otroško fantazijo, da se bodo še sami otroci dobro znašli pri pisanju "prostih spisov", kot smo jih včasih poimenovali. Ena izmed takih zgodb je *Črnih 5*, ki jo piše Darinka Kobal, s posebno čustveno obarvanostjo pa ilustrira Katerina Kalc, dolgoletna sodelavka Galeba. Mamici Krtki se je skotilo pet mladičkov. Kot vse skrbne mamice razmišlja, kako in kaj bo s temi njenimi otročički. Zgodbo o belih vilinčkih, ki so z metlami ohranjali belino Bleščečega Brda in so z vztrajnostjo ugnali še staro baburo Bernardo, ki je hotela vse počrniti, a je postala ob vilinčkih dobra, piše Majda Artač Sturman. Lepa "ekološka" zgodba z ilustracijami Dunje Jogan, v razpoznavnem slogu, odslikava današnji čas, ko ozračje onesnažuje marsikaj. Artačeva je priložila *Naloge brez nadloge*, s katerimi bodo otroci bogatili svoje besedišče. Marjeta Zorec ob privlačnih ilustracijah Andreje Gregorčič Gorenc predstavlja nemško pravljico *Mačka z očali*, in sicer rožnatimi, skozi katera se vidijo le lepe stvari. Klarisa Jovanovič in ilustrator Štefan Turk bosta vse leto razkrivala otrokom, kaj so jedli razni pravljični junaki. Za začetek predstavljata vsebino koška, ki ga je mamica dala Rdeči kapici za babico. Če se bodo bralcem pri tem cedile sline, nič za to, saj jim Galeb ponuja recept za rogljičke, s katerimi se bodo lahko posladkali. Kot lansko leto bo tudi letos Galeb s svojimi različnimi jezikovnimi vajami vabil bralce k pravilnemu pisanju. Nekatere od teh sta v privlačni obliki napisali Ma-

tejka Grgič in ilustratorka Chiara Sepin pod naslovom *Po slovensko*. Ker je znanje slovenščine pri nas zmeraj bolj revno, bodo te vaje prav zelo primerne in dobrodošle za bogatenje jezika. Temu namenja Galeb kar štiri strani. *Dobrodošli v prvi razred* nosi naslov rubrika za prvošolčke, ki se bodo ob njej naučili pravilno sedeti v šolski klopi pa pravilno držati svinčnik. Priložene so tudi vaje za krepitev fine motorike, da bodo prstki bolj prožni. Večjim bralcem bosta tudi v letošnjem letniku na voljo rubrika *Soimenjaki* in *Galebov kviz*. Če bodo bralci še posebno navdušeni nad vajami, bodo lahko posegli tudi po dodatnih na Galebovi spletni strani. Bistrim očem in natančnim risarjem sta namenjeni dve strani, ki ju je pripravila Ana Kočevar pod naslovom *Staro mesto*. Živalski svet je Galebu že več let zelo pri srcu. Zato bo tudi v tem letniku obravnaval nekatere živali. Za uvod je izbral ovčarja. Ti psi so pametni, zvesti in nikoli utrujeni, popolnoma so predani gospodarju. Da je res tako, lahko potrdijo lastniki psov, ki pripadajo tej pasmi, toda, "samo dobri ljudje lahko dobro vzgojijo pse", pravi Marjeta Zorec. Krasne realistične ilustracije Katerine Kalc dopolnjujejo njeno besedilo, ki mu sledi stripovska zgodba o dveh psih: Shiver je velik pes, slikar, Kowalski pa majhna psička. V septembrskem Galebu je tudi zgodba Maje Furman *Škratek Detektivko*. To je pravzaprav dopolnjevanka, pisana v velikih tiskanih črkah, tako da jo bodo lahko brali tudi prvošolčki, ki ne poznajo še malih tiskanih črk. Ob njej si bodo bistrili glavice, ko bodo namesto sličic vstavljali ustrezno besedo. Mali naravoslovci pa tudi tisti, ki radi jedo fižol, bodo o tej stročnici vse izvedeli iz zapisa Vladimirja Čerkeza. Iz nazorne ilustracije Anje Jerčič Jakob bodo pa videli, kako iz fižolovega semena zraste nova rastlina. Kratko besedilo Helene A. Bizjak in ilustratorja Marka Ropa o *Žabi in Paglavcu* nam simpatično prikaže, kako je vse relativno.

Zanimive so tudi zgodbe o aparatih, ki jih piše Maša Ogrizek, ilustrira pa Tanja Komadina, že poznan ustvarjalni tandem Galeba. Tokrat so na vrsti radio, gramofon in kasetofon, ki ju zdaj sploh ne uporabljamo več. Glasbo lahko poslušamo kar na You Tubu!

IK

Ne ravno razveseljivi podatki

Površina gozdov se manjša

Površina gozdov na svetu se je v zadnjih 200 letih zmanjševala, izrazito so se krčili predvsem tropski in subtropski gozdovi, je pred evropskim tednom gozdov, ki se začne v ponedeljek, objavil državni statistični urad. Med letoma 1990 in 2015 se je površina gozdov na svetu zmanjšala za 129 milijonov hektarjev.
Površina gozdov v EU se je v zadnjih 25 letih povečala za devet odstotkov in je v letu 2015 predstavljala okrog štiri odstotke svetovnih gozdnih površin. Zaradi močnega vpliva človeka so listopadni gozdovi zmernega pasu vrstno že precej osiromašeni. V 2015 jih je bilo 87 odstotkov delno spremenjenih, devet odstotkov je bilo gozdnih plantaž, štirje odstotki gozdov pa so bili v izoliranih žepih še naravni.
Evropski gozdovi postajajo ranljivejši tudi zaradi čedalje večjega števila invazivnih rastlinskih in živalskih vrst, zmanjšuje pa se tudi njihova biotska raznovrstnost. Po nekaterih ocenah so se v severni in južni Evropi v zadnjih 30 letih za tretjino zmanjšale populacije nekaterih splošno razširjenih gozdnih ptic.
Za Slovenijo je značilen visok delež gozda z naravno in pestro sestavo, 71 izmed vseh drevesnih vrst je avtohtonih, od teh je 10 vrst iglavcev. V severni Evropi na primer raste komaj nekaj nad 20, v Veliki Britaniji pa nekaj nad 30 avtohtonih drevesnih vrst.
Po podatkih Zavoda za gozdove sta v letu 2015 med drevesnimi vrstami pri nas prevladovali bukev (32 odstotkov) in smreka (31 odstotkov), sledili pa so drugi trdi listavci (osem odstotkov), jelka (osem odstotkov), hrast (sedem odstotkov) in bor (šest odstotkov).
Vrstna pestrost kaže na dobro ohranjenost slovenskih gozdov, za katere je značilna tudi velika biotska raznovrstnost - na gozd je vezanih približno 950 vrst rastlin, 95 vrst ptic, 70 vrst sesalcev, 17 vrst dvoživk, 10 vrst plazilcev in mnogo manjših organizmov iz drugih živalskih skupin.
Drevesa so največji in najstarejši kopenski organizmi na svetu. Prva drevesa, imenovana Archaeopteris, so se pojavila pred 370 milijoni let, najstarejša danes še živeča drevesna vrsta, katere starost presega 200 milijonov let in ki jo zato imenujemo tudi živi fosil, pa je dvokrpi ginko.
Med najvišja drevesa in tista z najdaljšo življenjsko dobo spadajo gorske sekvoje ali mamutovci, ki zrastejo tudi do 110 metrov v višino. Okamneli ostanki dokazujejo, da je včasih v Evropi, Severni Ameriki in severni Aziji raslo celo več kot 40 različnih vrst sekvoj, do danes pa sta se ohranili le dve vrsti, ki avtohtono rasteta v Kaliforniji. Sekvoje najdemo tudi pri nas, najbolj znana je Hincejeva sekvoja pri Ptuju, ki je stara približno 150 let.
Drevesom in gozdovom pripisujejo velik pomen že od starodavnih časov. Pri Rimljanih, Keltih in Slovanih je bil znan kult čaščenja dreves posebnih oblik, ki so bila zanje sveta. Zaradi raznolikih vlog, ki jih gozdovi opravljajo, pa je njihov pomen danes morda celo še večji. Njihovo pomembnost in zavedanje o tem med drugim lahko izraža število varovanih gozdnih površin v okviru svetovne Unescove dediščine.
Površina varovanih območij, teh je skupaj 1073, pokriva 75 milijonov hektarjev, izmed teh jih je bilo v letu 2015 110 uvrščenih v kategorijo gozdne znamenitosti. Slovenija ima v okviru Unesca zavarovana štiri območja. Nazadnje, letos, so bili na Unescov seznam kot četrto območje uvrščeni gozdovi dveh slovenskih gozdnih rezervatov Snežnik - Ždrocle (na Notranjskem) in Pragozd Krokar (na Kočevskem) s skupno površino 868 hektarjev. S tem sta bila priznana posebna vrednost in izjemen razvoj bukovih ekosistemov pri nas po zadnji ledeni dobi.

Trnovski gozd (foto JMP)

Katja Ferletič

TAKI SMO (13)

Novi, ženski liki za vesoljske Lego-zgodbe

Pred kratkim sta na razstavi Lego kock Brikmania v Rimu dva fantka zlezla na sedemmetrsko reprodukcijo slavne ladje Titanic in jo hudo poškodovala. Organizatorji razstave menijo, da sta dečka povzročila vsaj za 1500 evrov škode. Med izgubljenimi in poškodovanimi deli ladje je veliko enostavnejših in z lahkoto zamenljivih Lego kock. Žal tudi "Lego figur" oz. rumenokožnih možičkov filmskih junakov Jack in Rose iz Cameronovega filma Titanic ni mogoče najti. Kuratorji razstave in drugi skrbniki so takoj stopili v akcijo in v kratkem času popravili Lego inštalacijo, starši mladih "vandalov" pa nikakor niso hoteli poravnati škode, saj so trdili, da so bile Lego kreacije na razstavi premalo zaščitene. Med drugim so zahtevali, da bi morali organizatorji v končnem obračunu škode upoštevati dejstvo, da so tudi oni pomagali pri iskanju manjkajočih delov.
Veliko je Lego navdušencev, ki vsako leto obiščejo različne tematske parke po Evropi in iz Lego kock prepredejo široke površine domačih tal. Nekateri sestavljajo cela mesta, železnice in gradove, drugi pa so dobesedno obsedeni od Lego možičkov, ene od najpomembnejših Lego ikon, ki je usidrana globoko v srcu večine otrok od petega leta naprej.

Lego je danska družba iz leta 1916, ki proizvaja plastične kocke že od leta 1949. Beseda Lego izhaja iz združitve danskih besed "leg" in "godt" in pomeni "igraj se dobro". Kocke je izumil mizar Ole Kirk Kristiansen, ki je opustil proizvajanje pohištva in se osredotočil na igrače. Proizvajal je tudi "yo-yo", a ko je zanimanje za to posebno igračko ugašalo, je iz materiala, ki mu je ostal v skladišču s pomočjo sina Godtfreda začel izdelovati kamione in avtomobilčke v miniaturi. S časom se je razširila uporaba plastičnih materialov in tako sta oče in sin ustvarila prvo igračko, ki jo je otrok lahko sam sestavljal in spreminjal po želji.
V sedemdesetih letih je imela družba Lego že več kot 900 zaposlenih, do prelomnega trenutka pa je prišlo leta 1978, ko si je gospod Jens Nygaard Knudsen zamislil majhno figuro (minifigure), ki bi hiškam, avtomobilom, ladjicam in vlakom zares vdihnila življenje. Možički so imeli rumeno kožo, nasmejane obraze, različna oblačila in gibljive roke in noge, da jih je lahko otrok postavljal v različne položaje. Družbi Lego so mali vozniki, delavci, avtomobilisti, zdravniki, roparji in policaji pripeljali ogromne dohodke in slavo, postali so Legova priljubljena maskota in še danes pooseblja vse ključne elemente teh igrač: sestavljivost, ustvarjalnost pri tkanju najrazličnejših zgodb, kakovost materialov in pozornost na detajle.
Ne samo dečki, ampak tudi deklice se zelo rade igrajo z Lego kockami: izdelujejo hišice, v katerih je mama, ki skrbi za družinico, kuha kosilo in si od časa do časa privošči novo frizuro ali shopping v trgovinci. Pred nekaj leti pa je bilo sedemletni Charlotte Benjamin iz Londona dovolj: napisala je pismo danski družbi, v katerem je s sicer okorno pisavo sporočila, da se ji zdi popolnoma nepravično, da je v škatlah s kockami veliko več "možičkov" kot pa "ženiček", da so v trgovinah škatlice, namenjene deklicam, roza barve in se tako razlikujejo od navadnih in da ne hodi nobena Lego gospodična v službo, medtem ko so Lego možički stalno v akciji, delajo, rešujejo druge Lego možičke in spravljajo Lego roparje za zapahe.
Odnos med moškimi in ženskimi Lego figurami je analizirala celo revija Scientific American, ki je v poglobljeni študiji izpostavila neenakopravno razmerje: obstajala je le ena ženska vsake štiri moške like. Tako je leta 2014 Lego končno ustvarila znanstvenico "prof. dr. C. Bodin", zdravnico, strokovnjakinjo v zdravljenju rok in nog ostalih Lego figur.
Mala Charlotte si sploh ni predstavljala, da bo s svojim pismom prispevala k vzpostavitvi enakosti med moškimi in ženskimi Lego figurami, saj je malo kasneje Lego ustvarila še škatlo, ki ji je ime "Research Institute", to se pravi raziskovalni inštitut. V tej škatli so vse znanstvenice ženskega spola: imamo paleontologinjo, astrofizičarko in kemičarko, ki imajo na razpolago vso potrebno znanstveno opremo.
Charlottino pismo je dalo novega zagona za delo na projektu, katerega so že dalj časa spremljale resnične znanstvenice v danski družbi. "Research Institute" si je v resnici zamislila geofizičarka Ellen Kooijman, ki je sodelovala z družbo v projektu "Lego Ideas", s katerim stalno prihajajo na dan nove ideje za škatle Lego.
Novembra bo Lego izdala posebno škatlo, posvečeno astronavtkam. V njej bomo našli Lego figuro z videzom Sally Ride, prve ameriške ženske, ki je poletela v vesolje leta 1983, Mae Jemison, prve temnopolte astronavtke, Margaret Hamilton, računalniške strokovnjakinje, matematičarke Katherine Johnson in Nancy Grace Roman, ki je delala na "Hubble Space Telescope". Veliki in mali oboževalci slavnih plastičnih kock bodo lahko sestavili teleskop in ustvarjali nove, "vesoljske" zgodbe. Cilj nove serije Lego kock je počastitev vloge žensk v svetu znanosti, tehnologije, inženirstva in matematike in s tem zadovoljiti vse deklice, ki predstavljajo velik del tržišča.
Mala Charlotte je zahtevala pravico do izbire: hotela je ženske like, ki so lahko gospodinje, a lahko tudi delajo, se zabavajo, plavajo z morskimi psi ali pa odpotujejo v vesolje.

S 7. strani

Privlačnosti v ...

V združenem zboru bodo sodelovali MePZ Hrast, MePZ Lojze Bratuž, Mladinski pevski zbor Emil Komel in Fantovska skupina iz Devina.
Dne 18. decembra se bodo goriški abonenti SSG odpeljali v Slovensko narodno gledališče Nova Gorica, kjer bodo na sporedu *Barufe*. Po slavnem tekstu Carla Goldonija *Le baruffe Chiozzotte* je besedilo priredil Predrag Lucić in dogajanje umestil v istrski svet. Uprizoritev je tudi jezikovno zelo barvita, v iskrivi predstavi se namreč prepletajo razna istrska narečja. Ribiške zdrahe postanejo v njej metafora današnjega multietičnega in multikulturnega sveta. Predstava je zahtevna koprodukcija štirih primorskih gledališč iz treh držav: SNG Nova Gorica, Gledališča Koper, SSG Trst in Istrskega narodnega gledališča – Mestnega gledališča Pulj (HR). Režijo podpisuje Vito Taufer.
V novem letu, 22. januarja 2018, bo v goriškem Kulturnem domu predstava *Glorious!* Petra Quillerja v režiji Krešimirja Dolenčića in izvedbi SNG Drama Maribor. Svetovno znana glasbena komedijska uspešnica temelji na resnični zgodbi najslabše sopranistke vseh časov, Florence Foster Jenkins (1868-1944). Poetični tekst Petra Handkeja *Lepi dnevi v Aranjuezu*, refleksija o življenju v dvoje, v režiji Igorja Pisona in izvedbi SSG bo na sporedu 5. februarja 2018 v Kulturnem centru Lojze Bratuž. Dne 12. marca bo v isti dvorani *Tarzan*. Pod tem posebnim Tarzanom se kot avtor podpisuje Rok Viličnik rokgre, režiserka je Eva Nina Lampič. Predstava je nastala v SNG Drama Ljubljana. Naslovno vlogo odigra Marko Mandić.
Sezono bo sklenila slavna Shakespearova komedija *Ukročena trmoglavka*, ki jo bo na oder postavilo SSG v režiji Juša A. Zidarja. Vsebinsko še vedno aktualna komedija, v kateri je protagonistka ženska, ki se upira konvenciji, bo premierno zaživela 8. marca v Kulturnem domu v Trstu. V Gorico pa bo prispela 9. aprila, kjer bo na sporedu v Kulturnem centru Lojze Bratuž.
V letošnji goriški abonmajski sezoni, ki jo sestavlja osem kulturnih dogodkov, prednjačijo komedije, ki niso manjvredne od dram, kot je poudaril Igor Pison, le da razne tematike vzamejo v pretres z drugega zornega kota.
Kot zmeraj bodo vse predstave v abonmaju ob 20.30 in bodo opremljene z italijanskimi nadnapisi. V abonmajsko goriško ponudbo je vključen tudi brezplačni avtobus za abonente, ki prihajajo iz okoliških vasi. Abonmaje SSG za Gorico vpisujejo pri blagajni Kulturnega doma v Gorici, od ponedeljka do petka, od 9.00 do 13.00 in od 15.00 do 18.00.

Ronke / Ob 30-letnici društva Jadro

Izšel je 17. zbornik Jadro

Trideset let delovanja društva Jadro in delo klekljarskega odseka pomeni predvsem veliko zaslužnih let prizadevanj v korist Slovencev in sožitja med ljudmi, živečimi v Laškem. V sredo, 18. oktobra, je v nabito polni dvorani občinskega sveta v Ronkah izrekla v slovenščini in italijanščini priznanje in zahvalo za trud in požrtvovalnost predsedniku ronškega društva Karlu Mucciju občinska odbornica Elena Cettul, ob prisotnosti odbornika za kulturo Maura Benvenuta. Priložnost za to je ponudila predstavitev nove obsežne številke društvenega glasila *Jadro*, ki je že 17. po vrsti in se lepo predstavi, ker je zelo lepo oblikovano. O vsebinah glasila *Jadro* je spregovorila prof. Rudica Požar, članica društva, ki je z literarnim besednim pristopom omenila cilje in dosežke glasila. Poudarila je, da je v njem bogato prisoten pesniški prispevek članov in nečlanov. Naglasila je tudi, kako nas je prevzel nepričakovan družbeni val globalizacije, ki je izničil socialne, ekonomske ter predvsem kulturne vrednote. Ob tem se pozna, da mladi se oprijemajo prijateljstev na Facebooku, poznavajo in uporabljajo razna družbena omrežja. Veliko od njih pa jih odhaja v svet iskat delo. V prijetnem večeru, ki se je začel z dvema skladbama J. S. Bacha, ki ju je izvedel mladi violončelist Jurij Lavrenčič, je več avtorjev prebralo kakšno svojo pesem ali predstavilo kak svoj članek - prispevek v *Jadru*. Na slovesnem večeru so bili navzoči še predsednik SSO Walter Bandelj, predsednik ZCPZ Gorica Dario Bertinazzi, oblikovalec glasila Oskar Beccia in predstavniki raznih društev, npr. KD Beseda Slovenske Istre iz Pirana.

Tudi na predsedniških volitvah nizka volilna udeležba

Borut Pahor je dobil največ glasov, a ne dovolj

Volitve za predsednico oziroma predsednika države so zagotovo pomenile osrednji politični in družbeni dogodek prejšnjih dni. Analize kažejo, da so bili največji poraženci volitev preteklo nedeljo politične stranke, civilno družbene organizacije in tudi vlada. Volivci namreč niso upoštevali njihovih navodil, zlasti tistega, naj se volitev udeležijo v čim večjem številu. Udeležba je bila tudi tokrat nizka, saj je prišlo na volišča komaj okoli 41 odstotka volilnih upravičencev. V Sloveniji sicer udeležba na volitvah vseh stopenj ni obvezna, torej državljanska dolžnost, ampak je le pravica državljanov.

Skoraj vse ankete in javnomnenjske raziskave, izvedene pred volitvami, so zatrjevale, da bo zdajšnji državni poglavar Borut Pahor, ki je kandidiral za nov mandat, potrjen že v prvem krogu glasovanja. Njegovo zmago s kar 54 % podpore je kot uradno vest takoj po volitvah, minuto po 19. uri, napovedala tudi državna televizija. Toda Borut Pahor v prvem krogu glasovanja ni bil izvoljen. Med vsemi devetimi kandidati je sicer prejel največ glasov, toda bilo jih je premalo, zato bo potreben drugi krog glasovanja, ki bo v nedeljo, 12. novembra. S svojimi 47 % glasov se bo soočil z Marjanom Šarcem, županom iz Kamnika, ki je v prvem krogu prejel 25 % glasov. Oba pripadata levemu političnemu polu.

Romana Tomc, evropska poslanka in kandidatka SDS, je po številu glasov, dobila jih je skoraj 14 %, dosegla tretje mesto v prvem krogu glasovanja. Kandidatka stranke Nova Slovenija, sicer tudi njena predsednica Ljudmila Novak, se je s 7,12 % glasov uvrstila na četrto mesto, kar v njeni stranki, ki je volivcem predložila dober program, ocenjujejo za neuspeh. Kandidatka vladne stranke SMC in tudi ministrica dr. Maja Makovec Brenčič je le s 1,73 % glasov doživela pravi poraz, kar pa je premier dr. Miro Cerar zanikal. Ministrico je po številu glasov volivcev prehitel tudi Andrej Šiško, kandidat malo znanega Gibanja Zedinjena Slovenija. Žal je doživela poraz tudi Angela (Angelca) Likovič, kandidatka nove politične stranke Glas za otroke in družine. Med vsemi devetimi kandidatkami in kandidati se je z 0,57 % glasov uvrstila na zadnje mesto. Zdajšnji državni poglavar Borut Pahor je bil v središču predvolilnega in volilnega dogajanja tudi zato, ker sta zoper njega nastopila tudi nekdanji predsednik države Milan Kučan in predsednik SDS Janez Janša. Mnogi so prepričani, da zaradi njunih posegov, pa seveda tudi drugih kritik, Borut Pahor ni bil izvoljen že v prvem krogu glasovanja. Sicer so volivci v Sloveniji ravnodušni v svojem odnosu do politike in politikov in zato volijo ali pa ostajajo doma tudi brez pravega stališča do kandidatov, ki so obremenjeni z raznimi aferami. To velja tudi za Boruta Pahorja, ki je vedel za pranje milijarde dolarjev iranskega denarja v Novi Ljubljanski banki, pa je to prikrival. Nekdanji predsednik Slovenije Milan Kučan je o Borutu Pahorju med drugim izjavil, "da se ne strinja z njegovimi stališči oziroma nestališči in z njegovim načinom uresničevanja predsedniške funkcije. Borut Pahor je predsedniško funkcijo vsebinsko izpraznil in ponižal, s čimer po nepotrebnem daje argument tistim, ki mislijo, da je ta funkcija nepotrebna. Midva tudi nimava stikov". Milan Kučan je kritičen tudi do slovenskega medlega odzivanja na zunanjepolitičnem prizorišču. Predsednik SDS Janez Janša pa je poudaril, "da še nikoli nismo imeli predvolilne kampanje, v kateri bi v najvplivnejših medijih našla osrednje mesto primerjava rezultatov opravljenega dela v preteklih mandatih in na tej podlagi primerjava programov za naprej. Borut Pahor je živel, delal vtis, igral fasado in pustil, da so v ozadju pod njegovo kuliso vladali in ubijali. Medijsko, sodno, fizično. Ljudje čakajo na popravo krivic, se starajo, zbolevajo in umirajo, ne da bi dočakali vsaj formalno zadoščenje za trpljenje, ki so ga doživeli. Borut Pahor je, skratka, govoril in še govori eno in pusti, da pod njegovim plaščem delajo drugo". V predvolilnem obdobju se je v Sloveniji seveda dogajalo marsikaj na različnih področjih. Tako je vlada začela postopek za imenovanje sedanjega ministra za pravosodje Gorana Klemenčiča za funkcijo komisarja za človekove pravice Sveta Evrope. Takoj se je odzval poslanec SDS dr. Vinko Gorenak, ki pravi, da je odločno proti omenjenemu imenovanju, "ker je Goran Klemenčič človek, ki je mnogim ljudem kršil človekove pravice".

Marijan Drobež

S prosto dostopnimi digitalnimi vsebinami Slovenija vzor drugim državam

Brezplačna dostop in uporaba učnih virov

Slovenija je na področju prosto dostopnih izobraževalnih virov, med katere sodijo različne digitalne vsebine, ena od vodilnih držav in vzor drugim, tudi zato je gostila Unescov svetovni kongres o tej temi. Ti viri pomembno vplivajo na razširitev dostopa do izobraževanja, je v pogovoru za STA dejala ministrica Maja Makovec Brenčič.

Prosto dostopni izobraževalni viri so digitalne vsebine, namenjene učenju, poučevanju in raziskovanju, ki so v javni lasti ali pod javno licenco in ki med drugim dopuščajo brezplačen dostop in uporabo. Med ta gradiva sodijo učbeniki, video gradiva, testi, predavanja, programska oprema in druga gradiva ali tehnike za podporo dostopu do znanja. Ti prosto dostopni viri lahko po besedah ministrice za izobraževanje, znanost in šport Makovec Brenčičeve veliko doprinesejo pri širitvi dostopa do kakovostnega izobraževanja, kar poudarja tudi Unesco.

Kot je pojasnila, se je ideja, da bi aktivnosti na področju prosto dostopnih izobraževalnih virov povezali, pri Unescu pojavila že leta 2002, in sicer v skladu z agendo, da je izobraževanje nekaj, kar mora biti dostopno vsem. V slovenskem prostoru je medtem nastajala vrsta idej na tem področju. Tako je ministrstvo že leta 2006 objavilo različne vrste razpisov, ki bi spodbujali tovrstne aktivnosti, kot je razvoj e-učbenikov in tudi drugega gradiva, ki lahko pomagajo učiteljem. "Razvijati se je začel tudi portal videolectures. net, Institut Jožef Stefan je zavihtel svoje žezlo z ogromno znanji, vzporedno ob prosto dostopnih izobraževalnih virih pa se je širil tudi študij na daljavo", je med drugim navedla ministrica.

Danes želi ministrstvo po njenih besedah tudi zaradi sodelovanja z Unescom in umeščanja Slovenije kot države, ki veliko zna na tem področju, povezati vse te posamezne akterje in iniciative ter jih pokazati svetu kot vzor.

Kot je pojasnila, sta danes ključna izziva na področju prosto dostopnih izobraževalnih virov pravni vidik in vidik kakovosti, ki sta bila v ospredju na kongresu v Ljubljani in so ga predstavili tudi na odboru DZ za izobraževanje. Izobraževalni viri morajo biti, kot je poudarila ministrica, zanesljivi, saj ne bi želeli, da bi bile vsebine, ki krožijo, neverodostojne.

Maja Makovec Brenčič

Glede avtorskega prava pa je pojasnila, da bo treba v skladu z deklaracijami, konvencijami in tudi usmeritvami EU poiskati prave poti zaščite avtorskih pravic, saj je pomembno, da je dostop do znanj čim večji. "Avtorsko pravo nas zavezuje, da zelo spoštljivo obravnavamo avtorje, a enoznačnih mnenj na tem področju ni in pogovori bodo še številni", je pojasnila ministrica. Ob tem je spomnila, da je slovenska vlada že sprejela strategijo odprtega dostopa do znanstvenih virov, in sicer za tiste vire, ki so financirani ali sofinancirani z javnimi sredstvi.

Prosto dostopni izobraževalni viri se vključujejo tudi v formalne oblike izobraževanja. Tako so, denimo, dobro prakso vzpostavili na kranjski gimnaziji za izobraževanje vrhunskih športnikov, ki so zaradi svojega športnega udejstvovanja veliko odsotni od pouka, s podporo prosto dostopnih izobraževalnih virov pa jim omogočijo uspešen konec izobraževanja. Podobne prakse se pojavljajo tudi na drugih šolah. Tudi na ravni vrtcev in osnovnih šol se posamezni zavodi odločajo za uporabo e-gradiv in metod, ki spodbujajo k timskemu delu in problemskemu načinu razmišljanja, je pojasnila ministrica.

Predvsem na področju izobraževanja odraslih pa se razvija izobraževanje na daljavo, ki po ministričinih besedah v Sloveniji sicer ne deluje v zelo velikem obsegu. Izpostavila je mariborsko Dobo, ki izvaja spletno izobraževanje na daljavo in po njenih besedah najbolj celovito gleda na e-učenje.

Elektronska gradiva po ministričinem mnenju v formalne oblike izobraževanja prinašajo nadgradnjo, z njimi prihajajo tudi novi didaktični pristopi, s katerimi se učitelji lahko približajo mladim. "Učitelj mora iti v korak s časom", je poudarila in pojasnila, da se učitelji na tem področju zelo aktivno vključujejo. To po njenih besedah velja tudi za posamezne profesorje, ki na fakultetah izobražujejo bodoče učitelje.

Slovenija na področju prosto dostopnih izobraževalnih virov igra veliko vlogo v svetu. Tudi 2. Unescov kongres o tej temi v Ljubljani je bil priložnost, da Slovenijo postavimo na zemljevid sveta prosto dostopnih izobraževalnih virov kot eno od vodilnih držav. Slovenija je na kongresu predlagala zavezništvo oziroma koalicijo držav, ki jo bodo skušali tudi formalno umestiti znotraj Unesca. S tem bi skušali drug drugega zavezati, da bi na tem področju delovali spodbudno in vzajemno. Po ministričinih besedah so sicer na področju prosto dostopnih izobraževalnih virov zelo aktivne tudi Nemčija, Francija, Brazilija, Kanada in Japonska.

Ivo Daneu je z monografijo obeležil osebni jubilej

V družbi košarkarskih legend oziroma nekdanjih soigralcev je Ivo Daneu predstavil monografijo o svojih osemdesetih letih življenja. Praznoval jih je 6. oktobra, knjigo z naslovom Ivo med 10 in 13, ki je izšla v nakladi 1500 izvodov, pa je mogoče kupiti za 24,90 evra.

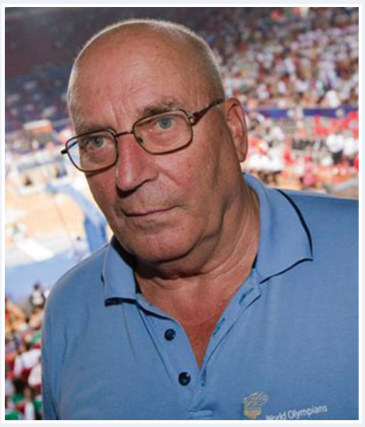

"Ivo Daneu je iskriv, a zahteven sogovornik, njegov spomin je filigranski. Prav nič selektiven, za vsako ceno hoče bobu reči bob. Tudi če zaboli. In je rekel, jaz pa zapisal. Svojega sprehoda skozi življenje ni poskušal olepšati prav z ničimer, niti kaj prikriti, osem desetletij je opisal tako, kot jih je doživel in čutil. Daneu je človek z velikim Č. Spoštujejo in cenijo ga levi in desni, rdeči in črni, modri in zeleni, rumeni in beli. Z Milanom Kučanom se videva domala vsakodnevno, kardinal Franc Rode pa mu ob stisku rok zagotavlja nebesa. Res, Ivo Daneu je eden in neponovljiv", je v uvodu zapisal pisec knjige Bojan Budja.

Na dobrih 160 straneh je predstavljeno celotno njegovo življenje. Od začetkov v Mariboru, izgnanstva med vojno v Srbijo, začetkov košarke, prve ljubezni, športnih uspehov, prvih medalj in velikih tekmovanj, svetovnega prvenstva in zlate medalje v Ljubljani ter vse do zrelih let in vloge, ki jo je imel pri osamosvajanju Slovenije. Ivo Daneu je z AŠK Olimpija v letih 1957 do 1970 šestkrat osvojil naslov prvakov Jugoslavije, štirinajst let je bil član jugoslovanske reprezentance in je z njo odigral 209 mednarodnih tekem. Trikrat je nastopil na olimpijskih igrah, šestkrat na evropskih in trikrat na svetovnih prvenstvih, košarkarsko pot pa je končal z zlato kolajno na svetovnem prvenstvu 1970 v Ljubljani.

Ob tem ima še dve srebrni medalji s SP, eno drugo mesto z olimpijskih iger ter tri druga mesta in bron z EP. Leta 2007 je bil sprejet v košarkarski hram slavnih Fiba, 2013 pa ga je predsednik Borut Pahor odlikoval z zlatim redom za zasluge za izjemne športne dosežke, spodbudo mladim rodovom košarkarjev in športnikov ter uveljavljanje Slovenije na svetovnem športnem prizorišču.

Na predstavitvi monografije na ljubljanskem gradu so se mu poklonili in prisluhnili številni rodovi slovenskih košarkarjev, med izbranci pa tudi njegovi soigralci iz zlatih časov Petar Skansi, Ratomir Tvrdić, Damir Šolman, Nikola Plećaš, Giuseppe Gergia, Slobodan Dugi Damjanović, Borut Bassin, Vinko Jelovac, Bogdan Boša Tanjević in Aljoša Žorga.

Predstavitev knjige, ki nosi ime po številkah dresov, ki jih je nosil Daneu v reprezentanci Jugoslavije ter AŠK Olimpiji, je imela tudi kulturno noto. Nastopili sta Klapa Bonaca ter Nuša Derenda, govora pred približno 150 povabljenci pa sta imela Petar Skansi in Milan Kučan.

NA BOŽJO POT PO EVROPI SEM IN TJA (72)

Mariza Perat

Naslednje leto je Wyszynski, ki so ga oktobra 1956 izpustili iz zapora, odpotoval v Rim, kjer ga je Pij XII. imenoval za kardinala. S seboj je Wyszynski imel posnetek Jasnogoske Gospe. Zaprosil je sv. očeta, da bi podobo blagoslovil in obenem dovolil, da Jasnogorska Mati Božja kot romarica obišče Poljsko, na kar je sv. oče rad pristal. Dne 26. avgusta 1957 je tako kardinal Wyszynski na Jasni Gori romarjem sporočil, da bo Mati Božja kot romarica obiskala vse Poljake. Povedal je, da se bo romanje začelo v varšavski stolnici. Leta 1966, ob tisočletnici pokristjanjenja Poljske, bo Marija Romarica dospela v Gniezno. Tu je bilo namreč prvo središče krščanstva na Poljskem. Kardinal je še dostavil, da bo Jasnogorska Gospa obiskala tudi Poljake izven domovine, nato bo odšla v Rim in tako potrdila povezanost poljskega naroda s Kristusovim namestnikom na zemlji.

Varšavska stolnica

Tako je Marija Romarica začela svojo pot po Poljski. To pa ni šlo v račun poljskim oblastem. V svoji knjigi duhovnik Jožef Wojcik poroča, da je dne 20. junija 1966 skupina policistov ustavila avto, na katerem je bila Milostna podoba, in zahtevala, naj podobo takoj odpeljejo v varšavsko stolnico, čeprav so jo pričakovali drugje in je bil prihod v Varšavo predviden za 24. junij. Oblasti so nadalje zahtevale, da podobe ne smejo prenesti nikamor drugam, in to kljub temu da jih je kardinal Wyszynski predhodno obvestil o njenem prevozu in se pri tem točno držal navodil, ki mu jih je dala oblast.

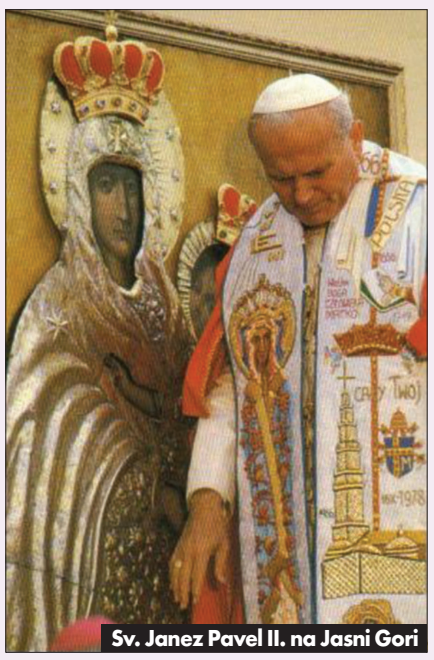
Sv. Janez Pavel II. na Jasni Gori

V varšavski stolnici je Milostna podoba ostala dobra dva meseca. Dne 1. septembra sta stolni župnik in škof iz škofije Katovice, kot še beremo v knjigi duhovnika Jožefa Wojcika, vzela Marijino podobo z namenom, da jo odpeljeta v omenjeno škofijo, kjer bi Marija obiskala župnije. Na poti pa ju je ustavila policija in podobo odpeljala na Jasno Goro. Kmalu potem so v samostan prispeli policijski častniki s predstavnikom vlade in zagrozili, da bi v primeru, če bi podobo odnesli iz samostana, razpustili štiri hiše njihovih redovnikov.

Da bi podobe kdo ne odnesel, je policija na Jasno Goro postavila stražo in vsak avto, ki je prišel iz samostana, skrbno pregledala, če morda ni v njem skrita Marijina podoba. Redovniki so medtem Milostno podobo namestili v kapeli sv. Pavla. Pred podobo je bila železna mreža. Ob njej je stal napis:

"Tu je podoba Matere Božje Romarice, ki so jo oblasti dale v hišni pripor".

V zelo tveganem posegu se je dvema duhovnikoma 13. junija 1972 posrečilo, da sta Marijino podobo rešila.

Jasnogorska Gospa je tako spet pričela svojo romarsko pot po Poljski, kjer jo je ljudstvo z nepopisnim navdušenjem in ganjenostjo sprejemalo.

Pri tem opisu seveda ne smemo mimo sv. Janeza Pavla II., Poljaka in prvega slovanskega papeža, ki je s svojo močno osebnostjo in globoko duhovnostjo odločilno posegel v potek svetovne zgodovine.

Vse življenje ga je spremljalo brezpogojno zaupanje v Mater Božjo, zato je bil tudi na Jasno Goro globoko navezan. Jasna Gora je bila tudi zanj simbol verskega in duhovnega središča Poljske. V Jasnogorskem samostanu je napisal: "Tu smo bili vedno svobodni".

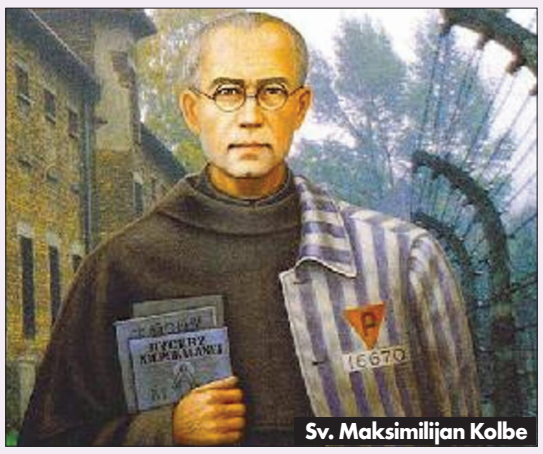
Sv. Maksimilijan Kolbe

Njegova navezanost na ta milostni kraj je še bolj prišla do izraza ob atentatu na Trgu sv. Petra 13. maja 1981. Kot je povedal očividec, je bila tega dne med drugimi na trgu prisotna tudi večja skupina Poljakov. S seboj so imeli podobo – lesorez – Jasnogorske Matere Božje, ki so jo nameravali pokloniti papežu. V trenutku, ko se je sv. oče zgrudil pod streli, so njegovi rojaki na njegov prazni sedež postavili lesorez Jasnogorske Gospe. Takoj zatem je eden izmed prisotnih duhovnikov pristopil k mikrofonu in začel moliti rožni venec; na molitev se je v globoki zbranosti odzval ves trg.

NOVI GLAS
ODGOVORNI UREDNIK Jurij Paljk, e-mail paljk@noviglas.eu
Izdajatelj Zadruga Goriška Mohorjeva - Predsednica Franka Žgavec
Registriran na sodišču v Gorici 28.1.1949 pod zaporedno številko 5 - št. ROC 3385
Uredništvo v Gorici: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica, tel. 0481 550330, faks 0481 548808, e-mail gorica@noviglas.eu
Uredništvo v Trstu: Ulica Donizetti 3, 34133 Trst, tel. 040 365473, faks 040 775419, e-mail trst@noviglas.eu
Uprava: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica, tel. 0481 533177, faks 0481 548276, e-mail uprava@noviglas.eu
www.noviglas.eu
TISK: Centro Stampa delle Venezie Soc. Coop. a.r.l., Via Austria, 19/B - 35129 Padova PD, tel. 049 8700713 - faks 049 8073868; e-mail cdascv@libero.it
LETNA NAROČNINA: Italija 50 evrov, Slovenija 50 evrov, inozemstvo 100 evrov - Poštni tekoči račun 10647493
PODPORNA LETNA NAROČNINA: 100 evrov
Bančni podatki: IBAN: IT 61 H 0892812400013000730643, SWIFT ali BIC koda: CCRTIT2TV00
naslovljen na: Zadruga Goriška Mohorjeva - P.zza Vittoria/Travnik 25 – 34170 GORICA.
OGLAŠEVANJE: Oglaševalska agencija Publistar, ul. Treppo 5/B – Videm.
Tel. št. 0039 0432 299664 – Faks 0039 0432 512095 – E-mail info@publistarudine.com
Jamčenje zasebnih podatkov: v smislu zakonskega odloka št. 196/03 (varstvo osebnih podatkov) jamčimo največjo zasebnost in tajnost za osebne podatke, ki so jih bralci posredovali Novemu glasu. Bralci lahko brezplačno zaprosijo za spremembo ali izbris podatkov, ki jih zadevajo, kakor tudi izrazijo svoje nasprotovanje rabi le-teh.
Novi glas je član Združenja periodičnega tiska v Italiji USPI in Zveze katoliških tednikov v Italiji FISC
Izdajanje našega tednika Novi glas podpira tudi Urad Vlade Republike Slovenije za Slovencev v zamejstvu in po svetu
Tednik Novi glas prejema neposredni državni prispevek v skladu z zakonom 7.8.1990 št. 250
To številko smo poslali v tisk v torek, 24. oktobra, ob 13. uri

Europol svari pred vdori v internet stvari

"Vsi bi morali biti zaskrbljeni!"

Evropski policijski urad Europol je 18. oktobra 2017 pozval proizvajalce na področju interneta stvari, naj naredijo vse, da pred vdori hekerjev zaščitijo svoje proizvode, ki so povezani z internetom. Kot so pojasnili, je treba zaščititi zasebne podatke potrošnikov, ki uporabljajo te proizvode.

Industrija se mora bolj posvetiti zaščiti svojih povezanih naprav pred kriminalnimi hekerji, ki ogrožajo varnost uporabnikovih osebnih podatkov, je dejal direktor Europola Rob Wainwright.

"Vsi bi morali biti zaskrbljeni", je dodal na konferenci proizvajalcev in strokovnjakov s področja kibernetske varnosti.

Čeprav se o ranljivosti računalnikov in pametnih telefonov veliko govori, pa je bila to prva Europolova konferenca, s katero so želeli dvigniti zavest o nevarnosti interneta stvari.

"Če imate v hiši kamero, na primer v otroški sobi, lahko heker virtualno prevzame nadzor nad njo in brez težav od doma opazuje, kaj vse imate v hiši", je dejal eden od strokovnjakov na konferenci. Prav tako pa naj bi brez težav lahko vdrli tudi v avtomobile, ki so povezani z internetom, in na primer prevzeli nadzor nad zaklepanjem. Sicer pa med strokovnjaki že obstaja skrb, da se lahko potencialno vdre tudi v spodbujevalnike srca.

"Kultura kibernetske varnosti ne obstaja v industriji interneta stvari, zato si je treba zanjo prizadevati, da se postavi proti izzivom današnje družbe, še bolj pa bo to nujno v prihodnosti", je še dejal Wainwright.

Varni na internetu

O ranljivosti Wi-Fi omrežij

V slovenskem nacionalnem centru SI-CERT so te dni izdali obvestilo o več ranljivosti WPA2 protokola, ki se uporablja za zaščito v Wi-Fi omrežjih.

Ker gre za precej tehnično zapleteno ranljivost, so za večjo razumljivost težave pripravili nekaj dodatnih pojasnil.

Najprej si na spletni strani www. varninainternetu. si oglejte video, ki ponazarja napad z izkoriščanjem teh ranljivosti, potem pa si preberite tudi odgovore na nekaj najpogostejših vprašanj, ki se zastavljajo uporabnikom.

Izbrali smo jih nekaj:

Ali se ta zadeva tiče tudi mene?

Da. Ranljive so vse naprave, ki se znajo povezovati v Wi-Fi omrežje – prenosniki, mobilni telefoni, tablice, brezžični usmerjevalniki, pametni televizorji itn.

Ali moram zamenjati geslo za svoje brezžično omrežje?

Ne. Napad ne omogoča kraje gesla za brezžično omrežje, tako da ga zaradi teh ranljivosti ni potrebno spreminjati.

Ali lahko uporabim kakšno drugo zaščito kot WPA?

Ne. WPA z AES je še vedno defacto standard za zaščito brezžičnih omrežij in nima alternative. Če uporabite kakršnokoli drugo vrsto zaščite (WEP ali celo odprto omrežje), boste močno poslabšali varnost omrežja.

Če ni druge možnosti zaščite, ali to pomeni, da ne smem več uporabljati Wi-Fi?

Za zdaj ni potrebna panika. Izklop Wi-Fi je skrajni ukrep, ki je po našem mnenju trenutno nepotreben. Orodja, ki bi napadalcem omogočala izrabo katere od ranljivosti, še niso javno dostopna. Se pa predvideva, da bodo taka orodja v nekaj tednih dosegljiva v javnosti.

Kaj naj torej naredim? Kako odpravim ranljivosti?

Ranljivosti bodo odpravljene, ko bodo proizvajalci programske in strojne opreme izdali popravke in ko boste te popravke namestili na vaše sisteme.

Ali moram zdaj na spletnih straneh proizvajalcev iskati te popravke?

Na večini sistemov, za katere proizvajalci zagotavljajo varnostne popravke, bodo popravki naloženi avtomatsko v okviru rednega posodabljanja.

(Več in podrobneje na slovenski spletni strani: www.varninainternetu.si)

NATUROPATSKI NASVETI (173)

Erika Brajnik

Anksioznost in stres - naturopatska pomoč (3)

Dobre sladkorje, kot je sveže in suho sadje, moramo zaužiti dopoldne in ne več. Za kosilo priporočam žita, kot sta ješprenj in polnozrnati riž, za večerjo pa ribe ali belo meso in zelenjavo.

Poleg prehrane so pomembni tudi minerali; mineral, ki zelo dobro pomirja in ga anksiozna oseba veliko porabi, je magnezij. Le-ta se dopolnjuje s kalcijem oz., če v telesu ni dovolj magnezija, se tudi kalcij nepravilno vsrka v kosti, zato je integracija magnezija zvečer pred spanjem v takih primerih zelo smiselna.

Anksiozni osebi najbolj pomaga eterično olje sivke, ki pomirja in deluje na živčni sistem, zato priporočam mazanje po koži, lahko kapnemo v kremo za telo ali dodamo aromi v spalnico.

Tudi čaj je zelo pomemben, v omenjenih primerih najbolj priporočam metin čaj. Meta je po obliki podobna srcu, ker srce varuje pred stresom, ga pomirja. Metin čaj je idealen za obvladovanje stresa, saj telo umiri, a ga ne uspava, telo zbudi, a ga ne razdraži.

Metin čaj pripravite tako, da ga pustite v kropu 3 minute in ne več. Najboljše je uživati sveže zelišče. Lahko ga spijete tudi 1 liter na dan.

Obema osebama sem svetovala (kar jima je najbolj pomagalo) Bachove cvetne esence:

Red Chsetnut: za osebo, ki je v nenehni skrbi za sočloveka, ki ima negativne misli, ko sliši rešilni avto, si misli, da so svojci v njem. Takšna oseba bo nase priklicala vse slabo, kar naveže v svojih mislih na druge.

Rock rose: za paniko, nemir, nenaden občutek panične tesnobe.

Cherry plum: za občutek nemira, ko ne veš več, kaj bi naredil, in se bojiš, da boš izgubil kontrolo nad samim seboj.

Wild rose: za vse blokade, zlorabe, strah in nelagodne pripetljaje iz otroštva.

Omenjeno mešanico uživamo zvečer pred spanjem. Za svojo naturopatsko mešanico Bachovih cvetnih esenc pišite na info@saeka. si.

Kot smo videli, ima anksioznost v naturopatski celostni obravnavi več simptomov in več različnih vzrokov. Dober naturopat ugotovi pravi vzrok vaše anksioznosti tudi s pomočjo iridologije in celo s pregledom jezika, ušesa, stopala ter hrbta.

Telo nam govori, le prisluhniti mu moramo. Naturopat harmonizira telo celostno, na psihični in fizični ravni, ter razloži osebi, kako naj si sama pomaga, in to predvsem s hrano.

Tkivna sol številka 6 in 1.

/ dalje

Tisti grozni občutek ...

Praznina

Poleti je bilo, ko mi je prijatelj priznal, da je nenadoma, nekega sončnega dne, sredi množice, začutil praznino. Prvič jo je začutil tako izrazito. V oči jo je gledal, ko je zevala nekam v temo. Globoka, neizbežna, pretresljiva. Nikoli prej ni vedel, da lahko utoneš v njej. In da je tako težko spet splavati na površje. Praznina... Ni žalost, globlja je, še bolj neizprosna. Včasih ji ne moreš ubežati. Nikamor. V brezpotju se znajdeš.

Ko mi je pripovedoval o tem, sem se globoko zamislila. Praznina. Vem, da je bila tako globoko v njem, da sem jo začutila tudi sama. Tistega istega večera, ko sem se vračala domov. Nekako nalezla sem se je. In bilo me je groza pred njo. Taka je, da te popolnoma ohromi. Ne moreš iz avta, ne moreš na sprehod. Ne moreš do kavča, ne znaš več vzeti knjige v roke. Samo strmiš. Ker je vse brez smisla. Prazno. Kot bi nenadoma zmanjkalo vsega. Predvsem barv in besed. Praznina. Brez preteklosti, brez prihodnosti. Brez sanj in brez objokovanja. Enostavno nič. Kot bi nebo izpraznili modrine in ugasnili sonce.

Ne vem, kdaj sem jo prvič tudi sama občutila. Zagotovo ne, ko sem jokala za izgubljenimi sanjami. Tedaj je bilo nekako lažje. Sanje imaš še vedno pred sabo. Razblinile so se, a vendar jih še nosiš v sebi. V črepinjah so, da te boli in skeli. Vendar še vedno obstajajo, čeprav ranjene, ubite, razmesarjene. Bolečina je vsekakor nekaj. Bolečina daje občutek življenja. In sanje, četudi so v črepinjah, se da spet sestaviti. Če so se razdrobile v prah, se lahko iz njega rodijo nove. Kot bajeslovni feniks. Kot se rojevajo nove ljubezni, nova prijateljstva. Tako kot stopinje, ki izginejo in v daljavi spet najdejo pot.

Praznina je nekaj drugega. Praznina je nič. Praznine se ne da opisati z besedami. Kot se da opisati žalost, bolečino, veselje in srečo. Praznina je nekaj dokončnega, nekaj brezizhodnega. Praznina je zastrašujoča ravno zato, ker je podobna brezpotju.

Zase ne vem, kdaj sem jo prvič občutila. Kot otrok ne. Otroci so bitja skrajnih razpoloženj. Ali se smejejo, in to vsakomur in vsemu, ali se jokajo. Glasno in neutolažljivo. Tudi sama sem bila taka kot otrok. Srečna, ko sem v beli obleki prvega obhajila lovila kobilice na travniku pri Proseku in se je mama skupaj z ostalimi sorodniki zgražala. A meni je bilo lepo. Da sem prejela prvo obhajilo in da so obstajali travniki, po katerih sem tekala in sanjala o soncu. Četudi je bila obleka bela. Otroci znajo napolniti trenutke in imajo smisel za srečo in veselje. Ko zaustaviš njihov tek, jokajo. A že razmišljajo o novih, zelenih travnikih.

Praznina je prišla veliko pozneje, ko mi kobilice in travniki niso bili več dovolj. Od nekdaj sem človek, ki ljubi družbo. Ne da bi sovražila samoto, tišino, trenutke, ko si sam s sabo in prisluhneš mislim in sanjam. Ti trenutki so dragoceni, rada jih imam. A čutiti moram, da je nekje nekdo, ki me čaka. Ki me ima rad. Čutiti moram, da obstajajo prijatelji. Samo to. Da so. Da jih imam. Da lahko računam nanje.

Potem praznine ni. Je samo prijetna tišina. In žuborenje potoka.

V najstniških letih nisem imela veliko prijateljev. Morda smo živeli predaleč narazen, morda je bila tega kriva mama, ki je bila skrajno ljubosumna na svojo edinko. In me ni pustila, da bi se na travniku pod blokom igrala z vrstniki. Niso primerna družba

zate, mi je govorila, jaz pa sem dolge ure sedela na balkonu in od daleč prisostvovala njihovim igram. Mravljam sem pripovedovala o svoji samoti in risala svoje dneve v knjige.

V tistih časih mi je bila šola vse. Tam sem bila v družbi, imela sem prijatelje, različne dejavnosti so polnile moje dneve. In sem se prebujala polna navdušenja. Vesela, da bom med vrstniki. Najtežji trenutek je bil, ko so se začenjale počitnice. Še zdaj se spominjam zadnjega šolskega dne, spričevala, ki je bilo vedno dobro, mame, ki se je mojega uspeha veselila. Meni pa se je rušil svet, ko sem gledala za sošolci in prijatelji, ki so odhajali. Se vidimo jeseni!!! Nisem bila razočarana, niti žalostna. Niso se porušile sanje o ljubezni, o prijateljstvu. Samo končalo se je. Vse. Enostavno odšli so. Nemo sem stala in gledala v praznino naslednjih dni. V samoto naslednjih mesecev. Brez občutkov. Brez želja. Brez sanj. Še zdaj čutim tisto praznino. Brez besed. Brez korakov. Brez poti. Imela je barvo vročega asfalta in poletja, ki ga požira sivina. Vroča, sprana, dušeča. Praznina. V mojem otroškem srcu, ki si je želelo samo veselja. In smeha.

Tistega občutka nisem pozabila. Zato razumem prijatelja, ko pravi, da sta si s praznino gledala v oči. Tudi jaz sem jo videla, vse okoli mene je bila in mi ni dala, da bi zadihala. Kot mora. Še zdaj v sanjah doživljam tisto razbeljeno samoto poletnih dni in se prebudim, kot bi me davila mora. Pognala bi se v beg. Samo da bi je nikoli več ne doživljala. Tiste praznine najstniških poletij. Potem se oddahnem, ker vem, da je trenutno v mojem življenju ni. Praznine namreč. Prepolno je vsega. Žalosti, veselja, pričakovanja, odhajanja, iskanja, prijateljstva, dela... A praznine ni. Na srečo.

Praznino lahko vendarle napolnimo. Tudi s tišino. Sonce, gore, gozdovi jo znajo napolniti in izbrisati. Da ostane samo vzhičenost, prepolna vsega. Nora vzhičenost. Začuda namreč v samoti praznine ni. Morda zato, ker v samoti človek najde samega sebe. Praznina je v množici. Srečuješ jo, ko je okoli tebe vse polno ljudi. Morda prepolno. Prepolno, da bi človek lahko našel objem, besedo, roko ali samo nasmeh. V množici so odnosi najtežji. In si najbolj sam. Ker ni pogovora. Ker se oči težko srečajo.

Morda je ravno strah pred morečo praznino vzrok, da nimam rada množice. In spomin na tista razbeljena poletja, ko sem ji zrla v oči. Zato se izogibam dogodkom, kjer je zbranih veliko ljudi. Raje sem v ožjem krogu prijateljev, kjer si lahko iskreno pogledamo v oči in priznamo, kaj nas teži. Morda najdemo še objem, besedo, roko ali nasmeh, da odpodimo tisti strah pred samoto, pred nedorečenimi besedami. Da se izognemo tistemu najbolj groznemu občutku, kar jih poznam. Praznini.

Suzi Pertot

"Kaiser Karl Festival" na Jazbinah in na Mirenskem Gradu

Drugi in tretji koncert čezmejnega festivala

V soboto, 28. oktobra, bo ob 17. uri na Jazbinah blagoslov novih orgel. Po sveti maši bo slovenska organistka Nina Frank izvajala drugi koncert festivala na novih Zaninovih orglah. Nina Frank uči na Konservatoriju za glasbo in balet Ljubljana, v letošnjem šolskem letu pa tudi na glasbeni šoli v Novi Gorici. V ponedeljek, 30. oktobra, bo ob 20. uri na Mirenskem Gradu tretji koncert festivala, na katerem bodo izvajana dela Telemanna. Nastopal bo Ansambel Telemann, ki ga sestavljajo Manuel Staropoli, Gioele Gusberti in Manuel Tomadin, trije večstranski umetniki, ki skupaj igrajo že približno dvajset let. Združuje jih ljubezen do izvajanja stare glasbe na izvirnih instrumentih na filološki način. Program večera ima svoje korenine v snemanju zgoščenke, ki vsebuje Kleine Kammer Musik Telemanna, ki jo bo izdala Brilliant Classic

spomladi 2018. To so kratke suite za flavto z generalbasom, ki kažejo na pomembnost in zahtevnost izvedbe tega velikega skladatelja, vendar hkrati na čudovito zvočno harmonijo.

Nemški baročni mojster Georg Philipp Telemann (1681–1767) je v 18. stoletju veljal za osrednjo osebnost nemškega glasbenega življenja. Mnogi sodobniki so sloveli predvsem kot virtuozni izvajalci, njega pa so spoštovali predvsem zaradi njegovih skladb. Guinnessova knjiga rekordov ga navaja kot najplodovitejšega skladatelja vseh časov in avtorja več kot osemsto skladb. Novejše študije so pokazale, da je napisal približno tri tisoč del, a se jih je predvsem med 2. svetovno vojno veliko izgubilo. Telemann se je že zgodaj začel zanimati za glasbo. Igral je najrazličnejše instrumente in pri dvanajstih napisal svojo prvo opero. V Leipzigu je začel študij prava, a ga kmalu opustil in začel uspešno kariero vsestranskega glasbenika. Postal je direktor leipziške opere, vodja glasbenega kolegija in cerkveni glasbenik. Po nekaj let je deloval v Sorauu, Eisenachu in Franfurtu, leta 1721 pa se je preselil v Hamburg in postal direktor tamkajšnje operne hiše, kantor na gimnaziji in glasbeni vodja petih največjih hamburških cerkva. To delo je opravljal kar 46 let, vse do konca svojega dolgega življenja. Zapustil je kar tri avtobiografije, zato bomo njegovo življenje spoznavali iz prve roke.

Mirko Butkovič

Zapojmo skupaj - Pesem v srcih obudimo

V organizaciji Mešanega pevskega zbora Obalca Koper poteka v oktobru na sporedu niz koncertov z naslovom Zapojmo skupaj - Pesem v srcih obudimo. Na koncertih se poleg zbora Obalca Koper predstavili še Mešani pevski zbor Jacobus Gallus iz Trsta, Mešani pevski zbor F. B. Sedej iz Števerjana in Duet Pesce & Ruzzier iz Trsta. Prvi del naslova - "Zapojmo skupaj" - nakazuje skupno sodelovanje treh zborov in instrumentalistov iz Slovenije in zamejstva, ter na nadaljnje povezovanje omenjenih društev. "Pesem v srcih obudimo" pa razkriva pomen projekta, obujanje dediščine slovenskih skladateljev, rojenih ali delujočih na Tržaškem in Goriškem, in na osveščanje publike oz. oživljanja kulturnega delovanja med mlajšo populacijo. Na koncertih so na sporedu skladbe iz bogate zakladnice številnih slovenskih skladateljev iz zamejstva, kot so: Pavle Merku', Ivan Grbec, Marij Kogoj, Ubald Vrabec, Stanko Jericijo, Walter Lo Nigro, Hilarij Lavrenčič in Patrick Quaggiato. V soboto, 21. oktobra, je bil koncert v dvorani sv. Frančiška Asiškega v Kopru, 20. oktobra v Prosvetnem domu na Opčinah, v petek, **27. oktobra**, ob 20.30 pa bo v župnijskem domu Frančišek B. Sedej v Števerjanu. Vstop je prost, toplo vabljeni!

Začeli so se 18. Primorski kulturni dnevi na Koroškem

Mladi zamejci so uvedli srečanja na Koroškem

O'Klapa, Obuti maček

Od 20. do 28. oktobra 2017 potekajo 18. Primorski kulturni dnevi na Koroškem, ki jih organizirajo Zveza slovenske katoliške prosvete iz Gorice, Slovenska prosveta iz Trsta, Krščanska kulturna zveza iz Celovca, Slovensko kulturno središče Planika iz Ukev in Združenje Don Mario Černet iz Žabnic. Kot znano, gre za kulturno izmenjavo med Koroško in Primorsko, ki se je začela leta 1983. S svojim delovanjem se predstavljajo posamezniki in skupine, prirejajo se knjižne predstavitve, likovne razstave, debate o aktualnih temah in raznovrstna druga srečanja. Gre za pomemben prispevek h krepitvi vezi med rojaki, ki živijo izven meja matične domovine, ter k oblikovanju in utrjevanju skupnega slovenskega kulturnega prostora.

Mladi gledališčniki s spremljevalci v Št. Petru

"Mijauzikl" Obuti maček

Letošnji ciklus se je začel v petek, 20. oktobra, v Št. Petru: gledališka skupina O'Klapa iz Gorice je predstavila svojo uspešnico, "družinski mijavzikl" **Obuti maček**, ki ga je zrežirala Sanja Vogrič. Dvajsetih oseb (mladi igralci skupno s spremljevalci) se je iz Goriške odpravilo v zgodnjih jutranjih urah, da so bili v Rožu že pred 9. uro. Sceno in luči je tehnična ekipa pripravila že prejšnji dan. Nastopili so v Ražunovi dvorani v konventu šolskih sester, kjer delujeta otroški dvojezični vrtec in Višja šola za gospodarske poklice. Predstava je bila namreč namenjena dvojezično zasebno katoliško šolo: gre za vzgojnoizobraževalno ustanovo, ki ima kot "šola za življenje" več kot stoletno tradicijo, njeni učenci pa so v tem času bistveno sooblikovali kulturno in gospodarsko življenje na južnem Koroškem. V Rožu in okolici namreč skoraj ni družine, iz katere se v zadnjih sto letih ne bi kdo šolal v Št. Petru.

Nastopajoči na srečanju glasbenih šol v Bistrici (foto dd)

C. Sedmach, A. Schettino, Z. Kelih, R. Verdel

Pred "mjauziklom" je Goričane toplo pozdravila tajnica Krščanske kulturne zveze Zalka Kelih-Olip, v imenu ZSKP in njene predsednice Franke Padovan pa je navzoče nagovorila Katerina Ferletič, ki je tudi predstavila gledališko skupino. Po uspešnem nastopu in obilni pogostitvi v šolski menzi, kjer se še kako pozna delo pridnih sester, so se mladi gledališki amaterji še slikali skupno z gostitelji, nato pa se še sprehodili po sončnem, jesensko obarvanem Celovcu in se čez Ljubelj v večernih urah vrnili v Gorico.

Srečanje glasbenih šol

Še isti dan popoldne je bilo v Bistrici na Zilji srečanje glasbenih šol, ki so ga oblikovali učenci Glasbene matice iz Trsta, Slovenskega centra za glasbeno vzgojo Emil Komel iz Gorice in Slovenske glasbene šole dežele Koroške. Do tega je prišlo v dvorani gostilne Stara pošta sredi vasi, kjer zakonca Jožica in Ludvik Druml ohranjata živ utrip slovenske besede v tem delu Koroške; pred leti sta namreč v ziljskem slogu imenitno obnovila domačo hišo, staro gostilno in hleve pa spremenila v gostišče in odlično opremljeno kulturno središče, kjer poteka vrsta prireditev. Prisoten je bil domači župnik g. Stanko Trap, eden zadnjih koroških čedermacev, ki je pred nekaj meseci skupno s številnimi farani iz več župnijskih skupnosti, ki so mu zaupane, praznoval zlato mašo. S svojo navzočnostjo sta zbrane presenetila in počastila diplomat in predsednik Narodnega sveta koroških Slovencev Valentin Inzko ter soproga, slovita komorna pevka Bernarda Fink.

Direktor koroške šole Roman Verdel je uvodoma pozdravil mlade goriške glasbenike, ki jih je vodila ravnateljica Alessandra Schettino, in tržaške, ki jih je v zastopstvu ravnatelja Bogdana Kralja spremljala prof. Claudia Sedmach. Že tradicionalna srečanja glasbenih šol potekajo nad 30 let in "kar 28 let sem bil neprekinjeno zraven", je ponosno dejal. S skladbami iz domače in tuje zakladnice so nastopili štirje harmonikarji, šest kitaristov, dva pianista, violinistka in flavtistka; srečanje je sklenil Mladinski pevski zbor Emil Komel pod vodstvom Damijane Čevdek Jug. Tik pred zadnjo točko se je gostom iz Goriške in Tržaške zahvalila še Zalka Kelih-Olip, tajnica KKZ, glavnega organizatorja Primorskih kulturnih dnevov, ki letos ponujajo koroškim rojakom kar osem prireditev. Srečanja glasbenih šol, ki potekajo od vsega začetka, poklanjajo občinstvu "res bogate in lepe koncerte", je povedala ter se za vloženi trud zahvalila trem šolam, gojencem in glasbenim pedagogom.

Lepo je, da se srečujejo - kot se je zgodilo prvi dan letošnjih Primorskih dnevov - tudi mladi zamejci iz FJK in Koroške, da spoznavajo šole, središča in kraje, kjer še utripa živa slovenska kultura. Nekajurna srečanja pa so žal morda prekratka, da bi navezali tudi medosebne odnose, na osnovi katerih bi v prihodnje nadgrajevali te izmenjave.

Danijel D.

Z 11. strani

Vizualna sporočila spomina ...

V sanjsko spominskem zaporedju smo bili priča raznim izbruhom osnovnih barv, geometričnim, prelivajočim se, nepravilnim arabeskom, med Kandinskijem in rahlim osebnim izrisovanjem postaranega moškega, v resignirani pozi. Na ogled so bile še druge vodoravne slike, pri katerih so prevladovale ostro zasnovane, sekajoče se daljice, fantastični mnogokotniki, stopničasti in rombični liki, geometrske projekcije in spet rahle eksplozije, emulzije, žametaste tančice barv. Razstava **Mož, ki opazuje** predstavlja mešanico razumskosti in emocije, ne vemo, ali je umetnici do kraja uspelo zgladiti soočanje ali spopad med spomini manjkajoče ljubljene osebe in zavestjo o tem, gotovo ustvari v pozornem gledalcu sočustvujoč občutek bližine in morda trenuten stik z nedojemljivo lepoto.

Bruna Daus ima za sabo nad sto skupinskih in petindvajset samostojnih razstav, precej mlajši **Sebastjan Degli Innocenti** je pa prišel do kakih dvajset, kot navaja "katalog 2017", v katerem ga predstavlja Walter Chiereghin. Od tega, kar smo si ogledali na njegovi zadnji razstavi v muzeju Cara' (od 22. 9. do 15. 10.), imamo občutek, da gre pri njem za svež, a dobro zasidran slikarski razmislek. Spoznal sem ga lansko poletje na umetniškem in enogastronomskem hepeningu **Arte&Vino** v enkratni lokaciji kmetije - konjušnice Vigna sul Mar, kjer teče italijansko-slovenska meja pri Lazaretu (ta njegov nastop ni naveden v katalogu). Njegovo ime kaže na slovenske korenine, je namreč vnuk tržaškega odvetnika Bogdana Berdona; odprtja v Miljah so se udeležili tudi mama Neva, teta Katerina in nonota, ob predstavnikih miljske občine, organizatorju Rolanu Marinu iz društva Juliet, slikarskem mentorju in prijatelju Robertu Tigelliju.

Sebastjan Degli Innocenti

Sebastjan poučuje na tečaju za restavratorstvo na Ljudski univerzi v Trstu. Ima bister in prešeren značaj, kar se odraža tudi v njegovih barvitih delih. Na videz enostavne, skoraj šolske kompozicije skrivajo nenavadno energijo in obenem spokojnost. Veliki akrilasti formati so brez naslova. Prvinska barvana območja, od najmanj tri do kakih devet, pa kar utripajo življenje. Zgrajena so po simetralah hribovitih nagubanih plasti, sanjskih pokrajin duha, morda rdečih puščavskih hribčkov ali temačnih svetlosivih fjordov s severnim sijem.

Tudi druge barve, živo turkizna, prozorna, svetla, modrikasta ali temno zelena in vse nianse rdečine, sivine, modrine neba in še rjavkastih, oranžno vijoličastih in sepijskih nebes, so oblikovane vsaka s svojsko tehniko in nanosom čopiča. Prava paša za oči. Še najmanj je prepričal naslov razstave, **Paesaggi anemici**, kaj "slabokrvne", morda nevsiljive, a še kako krvave in žive barve duše, ki te vabijo k razmisleku in vrnitvi k bistvenosti in magiji barve.